

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

LİMİTED ŞİRKETLERDE REKABET YASAĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
ASENA BEYZA CENGİZ**

GAZİANTEP - 2019

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

LİMİTED ŞİRKETLERDE REKABET YASAĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
ASENA BEYZA CENGİZ**

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ÖMER ÖZKAN**

GAZİANTEP-2019

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
YÜKSEK LİSANS KABUL VE ONAY FORMU**

Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Asena Beyza CENGİZ tarafından hazırlanan “Limited Şirketlerde Rekabet Yasağı” başlıklı tez, 03 / 07 / 2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Görevi

Unvanı, Adı ve Soyadı

İmzası:

Kurumu/Üniversitesi

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Ömer ÖZKAN

Tez Danışmanı

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Aksoy YAVAŞ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Tayfun ERCAN

Gaziantep Üniversitesi

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

**Prof. Dr. Mazlum ÇELİK
Enstitü Müdürü**

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Limited Şirketlerde Rekabet Yasağı” başlıklı çalışmanın tarafımca, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım.
...../...../.....

Asena Beyza CENGİZ

ÖNSÖZ

İnsanoğlu yaratılışı gereği bir arada yaşamaya mahkûmdur. Toplum içindeki bu yaşamda her zaman bir önceki halimizden veya bir başkasından önde olma, diğerleri ile yarışma içgüdüğü farklı derecelerde de olsa hepimizde bulunmaktadır. Günlük yaşantımızda meydana gelen bu durum elbette sadece bizler için geçerli değildir.

Ekonomik hayatın ve serbest piyasanın oldukça önemli olduğu bu çağda gerçek kişiler olan bizlerin yanı sıra iktisadi amaç güden tüzel kişilerin de kendi içlerinde veya diğer tüzel kişilerle adeta bir yarış ortamı içinde rekabet ettiklerini söylemek doğru olacaktır. Söz konusu bu yarış ortamının daha sağlıklı ilerleyebilmesi için mutlaka bir sınır belirlenmelidir. Aksi halde her gerçek ya da tüzel kişi, kendi çıkarları doğrultusunda kontrolsüz bir biçimde davranabilecek; dolayısıyla bu durum gerek kendi kişilikleri gerek ekonomik hayatın düzenli ve akıcı bir biçimde ilerlemesi açısından olumsuz etkiler meydana getirecektir. Fakat bunun yanında, belirlenmesi gereken sınırın da belirli ölçüler dahilinde olmasına dikkat edilmelidir. Dolayısıyla, sınır koyularak kontrol altına alma ile söz konusu sınırın ölçülü olması arasında mutlaka bir denge olmalıdır.

Bu çalışmada, ticari hayatın olmazsa olmazlarından olan limited şirketlerin, daha sağlıklı bir iktisadi alan için rekabet yasağına ilişkin düzenlemeleri anlatılmaya çalışılmıştır. Çalışmamı sonuçlandırmamda emeği geçen değerli hocam Prof. Dr. Ömer ÖZKAN'a, çalışma süresince desteklerini esirgemeyen kıymetli hocalarım Dr. Öğretim Üyesi Aksoy YAVAŞ, Dr. Öğretim Üyesi Tayfun ERCAN ve Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Cemal RUHİ'ye ve nihayet sevgili ailem ile iş arkadaşlarıma çok teşekkür ediyor, çalışmamın ulaşan herkese yararlı olmasını diliyorum.

Gaziantep, 2019

Asena Beyza CENGİZ

ÖZET

Yarış ortamının bir gereği olan rekabet etme güdüsü, belli statülerdeki kişilerin, görevleri sırasında elde ettikleri bilgileri kendileri veya başkaları yararına kullanmasına hazırlık oluşturmaktadır. Rekabet ortamının sınırsız olması, kötü niyetli kullanıma zemin hazırlayacağından rekabet sistemi, gerekli hukuki düzenlemelerle kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 48. maddesi ile herkese dilediği alanda çalışma ve özel teşebbüs kurma özgürlüğü tanınmıştır. İşte rekabetin temeli burada bahsi geçen özel teşebbüs kurmanın sonucudur.

Çalışmanın ilk bölümünde şirket, limited şirket, rekabet, rekabet yasağı kavramları ile limited şirketin unsurlarına, rekabet yasağının sınırları, temeli, amacı ve özellikleri gibi hususlara; daha sonra yer alan ikinci bölümde limited şirketin ortakları bakımından rekabet yasağı, bunların rekabet ortamına olan etkileri ile rekabetin düzenlenmesi, yasağın oluşumu, sınırları ve ortakların şirketteki konumlarına göre değerlendirilmelerine yer verilmiştir. Son bölümde ise limited şirketlerde müdür kavramı ile müdürlerin yükümlülükleri, rekabet yasağına ilişkin düzenlemeleri ile istifa ve ibra kararları genel hatlarıyla incelenmiş, istifa ve ibranın rekabet yasağına etkileri değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Şirket, Limited Şirket, Rekabet, Rekabet Yasağı, Müdür.

ABSTRACT

The competition motive, which is a requirement of the race environment, prepares people in certain statuses to use the information they obtain during their duties for themselves or for the benefit of others. As the competition environment is unlimited, competition system is tried to be controlled by essential legal regulations as it will prepare the ground for many malicious uses. Constitution of Republic of Turkey gives everyone the right and freedom to work whichever area they desire and to start private enterprise according to Article 48. The basis of competition is the result of the private enterprise mentioned here.

In the first part of this study, the company, limited company, competition, the concepts of non-competition, the elements of the limited company, the limits, basis, purpose and characteristics of the non-competition; then in the second part, the non-competition in terms of the partners of the limited company, their effects on the competitive environment, the formation of the non-competition, the boundaries and the evaluation of the partners according to their positions in the company are given. In the last section, the concept of manager in limited companies, the obligations of the managers, the regulations on the non-competition, the resignation and orders of discharge were examined in general terms, the effects of the resignation and the acquittance on the non-competition were evaluated.

Keywords: Company, Limited Company, Competition, Non-competition, Manager.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	vii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
LİMİTED ŞİRKET KAVRAMI	2
1.1. Topluluk ve Şirket Kavramları	2
1.2. Limited Şirket Kavramı	3
1.2.1. Tanımı	4
1.2.2. Unsurları	5
1.2.2.1. Ortaklar.....	6
1.2.2.2. Amaç ve Konu.....	10
1.2.2.3. Ticaret Unvanı.....	11
1.2.2.4. Sermaye	12
1.2.3. Sorumluluk Hususu.....	13
1.2.4. Tüzel Kişilik.....	15
1.2.5. Kuruluş ve İzin Hususu.....	16
REKABET VE REKABET YASAĞI KAVRAMI.....	18
1.3. Rekabet Kavramı	18
1.3.1. Anayasa Hukuku Açısından Rekabet.....	20
1.3.2. Özel Hukuk Hükümleri Açısından Rekabet.....	21
1.4. Rekabet Yasağı Kavramı	23

1.4.1. Genel Bakış	23
1.4.2. Özellikleri	25
1.4.2.1. Müdürler Bakımından Kanundan Doğması	25
1.4.2.2. Emredici Hükümlerce Düzenlenmeme Hali	27
1.4.2.3. Rekabet Yasağının Yorumlanması Hususu	27
1.4.2.4. Yasağın Sözleşmesel Düzenlenmesi	28
1.4.3. Yasağa İlişkin Temeller	30
1.4.3.1. Sadakat Yükümlülüğü	30
1.4.3.2. Affectio Societatis	32
1.4.4. Rekabet Yasağının Amacı	33
1.4.5. Rekabet Yasağına İlişkin Sınırlar	34

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET ORTAKLARI AÇISINDAN REKABET YASAĞI DÜZENLEMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI..... 38

2.1. Genel Olarak	38
2.1.1. Rekabet Yasağının Sözleşmesel Düzenlemesi ve Sınırları	41
2.1.1.1. Rekabet Yasağının Ortaklığın Kuruluş Aşamasında Sözleşmesel Düzenlenmesi	43
2.1.1.2. Rekabet Yasağının Ortaklık Sözleşmesinde Değişiklik Yapılarak Düzenlenmesi	45
2.1.1.3. Rekabet Yasağının Ortaklar Sözleşmesi ile Düzenlenmesi	46
2.2. Tek Adam Ortaklığı Açısından Rekabet Yasağı	47
2.3. Bir Ortağın Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı	48
2.4. Ortakların Şirketle Rekabet Etme Yasağı	51
2.4.1. Kurucu Ortaklar Açısından Rekabet Etme Yasağı	51
2.4.2. Ortalık Payını Devir ile Kazananlar Açısından Rekabet Etme Yasağı	51
2.4.3. Müdür Olmayan Ortaklar Açısından Rekabet Etme Yasağı	53
2.4.4. Hakim Ortaklar Açısından Rekabet Etme Yasağı	54

2.5. Tüzel Kişinin Ortak Olduğu Durumlar Açısından Rekabet Etme Yasağı.....	55
2.6. Yasağa Aykırı Davranışlarda Bulunulması	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRÜ BAKIMINDAN REKABET YASAĞI DÜZENLEMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI..... 59

3.1. Limited Şirketlerde Müdür Kuramı	59
3.1.1. Müdürün Göreve Gelme Usulü ve Görevinin Sona Ermesi	62
3.1.2. Limited Şirket ile Müdür Arasındaki İlişkinin Niteliği	64
3.1.3. Müdürün Temsil Yetkisi ve Ultra Vires İlkesi	65
3.2. Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Müdürün Yükümlülükleri	66
3.2.1. Müdürün Sadakat Yükümlülüğü Hususu.....	66
3.2.2. Müdürün Rekabet Etmeme Yükümlülüğü	67
3.2.2.1. Kanuni Düzenleme ve Gerekçesi	69
3.2.2.2. Rekabet Yasağının Müdür Bakımından Sınırı	71
3.2.2.3. Ortaklıktaki Bütün Müdürler İçin ve Ortak-Müdür Bakımından Rekabet Etme Yasağı.....	75
3.2.2.4. Ortak Olmayan Müdür Açısından Rekabet Etme Yasağı	76
3.2.2.5. Tüzel Kişinin Müdür Olduğu Durumlar Açısından Rekabet Etme Yasağı.....	77
3.2.2.7. Müdürün Rekabet Yasağından Muafiyeti	78
3.2.2.8. Müdürün Rekabet Yasağını İhlal Etmelerinin Sonuçları	82
3.3. Müdürün İstifasının Rekabet Yasağına Etkisi	84
3.4. İbra Etme Kararının Rekabet Yasağına Etkisi.....	86

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ..... 93

KAYNAKÇA

KISALTMALAR

AATUHK.	: 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usülü Hakkında Kanun
AB.	: Avrupa Birliği
AET.	: Avrupa Ekonomi Topluluğu
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
eTTK.	: 6762 Sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu
H.D.	: Hukuk Dairesi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
K.	: Karar
Ltd.	: Limited
m.	: Madde
par.	: Paragraf
RKHK.	: 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
s.	: Sayfa
Sa.	: Sayı
SGK.	: Sosyal Güvenlik Kurumu
şti.	: şirket
T.	: Tarih

TBK.	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TL.	: Türk Lirası
TMK.	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK.	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Günümüz dünyasındaki ekonomik hayatın bir gereği olarak gerek gerçek kişiler gerekse de tüzel kişiler birbirleri ile yarış halindedirler. Bu yarış ortamı çoğu zaman kaliteyi arttırıcı etkiler yaratsa da bir diğerinden daha iyi olma içgüdüğü, yarış halinde bulunan diğerleri tarafından birtakım durumların kötü niyetle kullanılmasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla hem olumlu hem de olumsuz yönleri bulunan rekabet ortamının olumsuz etkilerini azaltmak ve elbette ticari verimliliği arttırmak amacıyla rekabet etme özgürlüğüne hukuki düzenlemeler ile bazı yasaklar veya sınırlar getirilmesi gerekmiştir.

Tezimiz bu anlamda üç bölümden oluşmakta olup ilk bölümünde limited şirketlere ilişkin genel düzenlemelere, topluluk, şirket ve limited şirket kavramlarına, limited şirketlerin unsurlarına; rekabet ve rekabet yasağı kavramları ile bu yasağın özellikleri, sınırları, temeli, ve amacına yer verilmiştir.

İkinci bölümde limited şirket ortakları açısından rekabet yasağı ilişkisi ve düzenlemeleri; tek ortak, hakim ortak, kurucu ortak, müdür olmayan ortak, tüzel kişinin ortak olduğu durumlar gibi birçok ortak türü açısından ele alınmış ve yasağın ortaklığın kuruluş aşamasında düzenlenmesi, ortaklık sözleşmesinde değişiklik yapılması veya ortaklar sözleşmesi ile düzenlenmesi anlatılmıştır.

Son bölüm olan üçüncü kısımda ise limited şirket müdürleri açısından rekabet yasağı değerlendirilmesi yapılmış, bunların rekabet ortamına olan etkileri, rekabetin düzenlenmesi, buna ilişkin yasağın oluşumu, süresi, sınırları, yasağın ihlal edilmesi, müdürlerin istifalarının ve ibra kararının rekabet etme yasağına etkileri değerlendirilmiştir.

LİMİTED ŞİRKET KAVRAMI

1.1. Topluluk ve Şirket Kavramları

Kişiler bazı işleri tek başlarına yapmak yerine bir araya gelir ve topluluk halinde birleşirler. Bu topluluklardan en çok rastlanılanlar ise dernekler, vakıflar, şirketler ve kooperatiflerdir. Bahsi geçen bu topluluklardan kimisi sosyal amaçlar gütmekte kimisi ise ekonomik bir amaç taşımaktadır. Bunlardan dernek ve vakıfların sosyal amaca özgülendiğini, şirket ve kooperatiflerin ise ekonomik bir amaç içinde olduğunu söylenebiliriz. Topluluk içinde yaşayan insanların bir arada olması bazen tesadüfi olabileceği gibi bazen de belirli bir amaç uğrunadır. İnsanlar, belirledikleri amaç doğrultusunda beraber çalışır ve elbette ortak bir başarı amaçlar. İşte bu birlikte hareket etme ve başarı ile sonuçlanan işlerden ortak şekilde yararlanma hususu birlikten kuvvet doğar mantığına dayanmaktadır¹.

Kişilerin bir araya gelerek oluşturdukları dernek, şirket, vakıf veya ortaklık gibi topluluklar genel anlamda çok geniş kapsamlı olmakla beraber günümüzde; belirli bir amaç etrafında bilinçli olarak örgütlenen, bir araya gelen toplulukları kastetmektedir. Burada bahsedilen amaç; eğlence, sosyal, spor, ekonomi gibi çok çeşitli alanlarda olabilmektedir. Fakat şirketler hukuku açısından baktığımızda bu konunun alanında birtakım daraltmalar yapmak gerekecektir. Çünkü şirketlerin söz konusu olduğu durumlarda amacın iktisadi olduğu görülecektir. Özel hukuk anlamında bir şirketten bahsedebilmek için ise kişi, sözleşme temeli ve ortak iktisadi amacın varlığı gerekmektedir².

Şirketler, en az bir kişi tarafından ortak bir iktisadi amacı gerçekleştirmek üzere emek ve sermayelerin birleştirilmesi ile kurulan ve yaptığı faaliyetler sonucu elde ettiği geliri ortakları arasında paylaştıran mal ve kişi topluluklarıdır³. Bahsi geçen iktisadi yani ekonomik amaç; sermaye ve emeği kapsayacak şekilde geniş yorumlanmalıdır⁴.

Hukuk sistemimizde ticaret şirketlerine ilişkin düzenlemeler, TTK madde 124 ve devamı maddelerinde, adi ortaklığa ilişkin hükümler ise TBK'nin 620 vd. maddelerinde yer almaktadır. İlgili düzenlemelere göre şirketler sınırlı sayıda düzenlenmiş olup söz konusu ticaret şirketleri; komandit şirket, kollektif şirket, anonim şirket, limited şirket ve kooperatiflerdir. Kollektif ve komandit şirketler şahıs; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ise sermaye şirketi sayılmaktadır.

¹ **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi, 3 C., 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, C. I, s. 3.

² **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. I, s. 4

³ **Çeker, Mustafa:** Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Karahan Kitabevi, Eylül 2016, s. 127.

⁴ **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. I, s. 4

TTK, birer sermaye şirketi olan anonim ve limited şirket topluluklarının, tek ortaklı da olabileceğini kabul etmiştir. Dolayısıyla bu düzenleme ile “iki veya daha fazla kimsenin” ibaresinin yerine artık, “bir veya birden fazla kişi” unsurunu değerlendirmek gerekecektir⁵. Limited şirketlerde ortak kavramından anlaşılması gereken ise şirket sermayesine sahip olan kimselerdir⁶.

1.2. Limited Şirket Kavramı

Limited şirket terimi, ortakların sınırlı sorumluluğunu ifade etmek amacıyla İngilizce’de kullanılan “limited” kelimesinin yanı sıra Almanca’daki “mit beschränkter Haftung” yani sınırlı sorumlu teriminin bir araya gelmesiyle oluşmakta, Almanca’daki bu terim ise şirketin sınırlı sorumlu olduğu hususuna vurgu yapmaktadır⁷.

Türk hukukunda yer alan limited şirketlere ilişkin düzenlemelerin temelinde İsviçre Limited Şirket Kanunu ve Alman Limited Şirket Kanunu yatmaktadır⁸. Bunun yanında limited ortaklık kavramına Türk ticari hayatında ilk kez 1926 tarihli Ticaret Kanunu ile değinilmiştir. Limited ortaklıklar, bu kanun ile kanuni bir anlam kazanmış olup anılan kanunun temelini ise 1925 tarihli Fransız Kanunu oluşturmaktadır. Daha sonra 1956 yılında kabul edilen eTTK ile birlikte limited ortaklıklar hakkında daha geniş ölçüde düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemenin kaynağını ise İsviçre Borçlar Kanunu oluşturmaktadır⁹.

TTK ile limited şirketlerde birtakım değişiklikler yapıldığını belirttik. Bunların en başında, tek kişilik limited şirket kurulmasının önünün açıldığını belirtmek gerekmektedir. Bunun yanında; ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri açıkça kanuna alınmış, esas sermaye paylarına ilişkin hükmün yeri değişmiş ve esas sermaye payları için nama yazılı senet çıkarılabileceği düzenlenmiştir. Ayrıca; limited şirketlerin sigortacılık yapamayacaklarına ilişkin hüküm başka kanunlardaki mevcut düzenlemelerden dolayı TTK metninden çıkarılmış, kanunda terim birliğinin sağlanması amacıyla “esas sermaye payı” ifadesi kullanılmaya başlanmıştır. Tüm bunlara ek olarak; limited şirketlerin tüzel kişiliğe sahip olması hususu madde 125/1’de belirtildiğinden ve tekrara kaçılması önlenmek istendiğinden diğer

⁵ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. I, s.6.

⁶ **Olgun, Sevinç**: Limited Şirket Borçlarından Dolayı Ortakların Sorumluluğu, Terazi Hukuk Dergisi, C. 2, Sa. 11, Temmuz 2007, s. 43.

⁷ **Çeker**, Ticaret Hukuku, s. 302.; **Ahşkan, Murat**: Limited Şirket (Tarihçe Niteliği), Legal Yayıncılık, İstanbul Kasım 2013, s. 1, 2.

⁸ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2707; **Öztürk Almaç, Tuğçe**: Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma Konusunda Haklı Sebep Olarak Kabul Edilebilecek Hususlar, Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, Sa. 134, Ekim 2017, s. 61.

⁹ **Karakılıç, Hasan**: Limited Ortaklıkta Rekabet Yasağı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul Şubat 2019, s. 5, 6.

maddelerde buna ilişkin düzenlemeler yapılmış ve son olarak madde 577 uyarınca; şirket ana sözleşmesi ile belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı tanınmıştır¹⁰.

Limited şirketler, TTK'nin 573 ila 644. maddelerinde düzenlenmiş olan ticaret şirketleridir. Sınırlı sorumluluk esasından dolayı anonim şirketlere benzeyen bu şirketler, yönetim ve işleyiş bakımından ise kollektif şirketlere daha yakındır. Bu yönleriyle limited şirketlerin adeta karma şirket özelliği gösterdiği söylenebilmektedir¹¹. Bu tip şirketler uygulamada daha çok küçük ve orta ölçekli işletmelerin tercih ettiği şirket tiplerinden olup bu şirketlerin hukuki durumu anonim şirketlere oranla daha yüzeysel kurallarla düzenlenmiştir¹².

1.2.1. Tanımı

TTK'de doğrudan bir limited şirket kavramına değinilmemekle¹³ beraber TTK madde 573'te; limited şirketler için bir veya daha çok gerçek ya da tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli olan ve söz konusu bu sermayenin esas sermaye paylarının toplamından oluştuğu şirket türüdür denilmektedir. Bu hususta, ortaklar şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle yükümlüdürler. TTK madde 573/3 gereği limited şirketler, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilirler. Fakat buradan anlaşılması gereken limited şirketlerin her konuda faaliyette bulunabileceği değildir¹⁴. Örneğin 5411 sayılı Bankacılık Kanunu madde 7 uyarınca Türkiye'de kurulacak bir bankanın anonim şirket şeklinde kurulacağı ile 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu madde 3 uyarınca sigorta şirketlerinin anonim veya kooperatif şirket şeklinde kurulabileceği belirtilerek bu tip işlerin sadece anonim şirketlerce yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca limited şirket ortaklığının düzenlendiği TTK madde 573/3 hükmünde, şirketin bazı özelliklerine değinilmemiştir. Mesela, limited şirket ortaklığı, ortakların şahsi özelliklerinin ön plana çıktığı birer sermaye ortaklıklarıdır¹⁵. Kanun koyucu her ne kadar limited şirketleri sermaye ortaklığı olarak ifade etse de bu ortaklık türünün, kişi ortaklıklarına has özelliklerin (ortaklık sözleşmesinde öngörüldüğü takdirde haklı sebebe dayalı olarak ortakların ortaklıktan çıkma hakkına sahip olması; aynı şekilde yine sözleşmede öngörüldüğü

¹⁰ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2717, 2718.

¹¹ **Çeker**, Ticaret Hukuku, s. 302.

¹² **Bozkurt, Tamer**: Şirketler Hukuku, 10. Baskı, Legem Yayıncılık, Ankara Şubat 2019, s. 521.

¹³ **Altaş, Soner**: Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Temel Özellikleri, Terazi Hukuk Dergisi, C. 6, Sa. 54, Şubat 2011, s. 28.

¹⁴ **Çeker**, Ticaret Hukuku, s. 302, 303.

¹⁵ **Şener, Oruç Hami**: Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara Kasım, 2017, s.5.

ve haklı sebebin olduğu takdirde ortaklığın, ortağı çıkarma hakkına sahip olması gibi) birçoğunu barındırıyor olması, aslında kişi ortaklıklarına yakınlaştığını göstermektedir. Bunun yanı sıra; kişi ortaklıklarının temelinde güven ilişkisi bulunmakta bu da kişi ortaklıklarının ortak sayısı bakımından daha dar kapsamlı olmasına sebep olmaktadır. Limited şirketlerde azami ortak sayısının elli olması, her ne kadar tek ortaklı kuruluşları mümkün olsa da uygulamada daha çok birbirine güvenen iki ortakla kuruluyor olması limited ortaklığı kişi ortaklıklarına yakınlaştıran en temel özelliklerdendir. Bu nedenle bu ortaklığın aslında karma bir ortaklık olduğunu söylemek mümkündür¹⁶.

Limited şirketler; ortaklarının sınırlı yani ikinci dereceden sorumlu olduğu, asıl sorumlu olanın şirket tüzel kişiliğinin olduğu sermaye şirketleridir. Bu durum, şirketin dış yapılanmasıyla alakalıdır. İç yapılanmaya baktığımızda ise ortakların dilerse sözleşme serbestisine bağlı olarak şirket ana sözleşmesi ile şirketi ister sermaye ağırlıklı isterse de kişisel öğeler ağırlıklı kurabileceklerini görmekteyiz¹⁷. Limited şirketlerin birer sermaye şirketi olması şirket borçlarından yine şirket tüzel kişiliğini sorumlu kılmaktadır. Bunun yanı sıra ortaklar şirkete karşı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı sorumludurlar. Ortakların şirket alacaklarına karşı kural olarak kişisel bir sorumlulukları bulunmamakla beraber alacaklılar için tek güvenceyi şirketin malvarlığı oluşturmaktadır¹⁸. Yargıtay bu hususa ilişkin bir kararında; limited şirket ortaklarında sınırlı sorumluluk ilkesinin hakim olduğunu kabul ederek ortakların asıl borcunun taahhüt ettikleri sermayeyi ödemek olduklarını belirtmiştir. Dolayısıyla hukuk sistemimizde bu tür ortaklar, limited ortaklığın borçlarından şahsen sorumlu olmayacaklardır¹⁹.

1.2.2. Unsurları

Limited şirketler, tanımından da anlaşılacağı üzere; ortaklar, amaç ve konu, ticaret unvanı ve sermaye olmak üzere dört unsuru barındırmaktadır.

¹⁶ **Taşdelen, Nihat:** 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma Ve Fesih, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 74, 75.

¹⁷ **Almaç,** s. 61.

¹⁸ **Çeker,** Ticaret Hukuku, s. 303.

¹⁹ **Yargıtay 11. H. D.,** T. 13.10.2015, 2014/13784 E., 2015/10398 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

1.2.2.1. Ortaklar

Limited şirketler en az bir en fazla ise elli ortakla kurulabilmektedir. Ortak sayısının elliyi aşmaması hususu TTK madde 674 ile hükme bağlanmıştır.

Türk Hukuku'nda ortak sayısı bakımından üst sınıra sahip olan tek şirket türü limited şirketlerdir. Ortak sayısının elliyi aştığı durumlarda ise bu şirket türünün tür değiştirip anonim şirkete dönüşmesi gerekmektedir²⁰. Ortak sayısının en az bir olabilmesi dolayısıyla tek ortaklı limited şirketin kurulabilmesi hususu, eTTK'de yer almamaktaydı. Bununla beraber; ortak sayısının azami olarak elli olabilmesine ilişkin düzenleme eTTK'de de aynı şekilde uygulanmaktaydı. En fazla elli ortak olmasına ilişkin bu kural, İsviçre ve Alman Limited Şirket Kanunlarına dayanmaktadır²¹.

TTK madde 573'ün gerekçesinden de anlaşılacağı üzere; AB hukuku ile uyum sağlamak amacıyla limited şirketlerin tek ortaklı olmasına ilişkin bu düzenleme, tek kişilik limited şirketin bir gereksinim olması ile AET'nin 89/667 sayılı Yönergesi'nde limited şirketlerde bu sınıfı gerekli görmesinden dolayı getirilmiştir.

TTK'ye göre tek kişilik ortaklık terimi limited şirketler açısından "tek ortaklı limited şirket"i ifade etmektedir. Ortaklığın görünüşünde birden fazla kişi bulunsa dahi paylar gerçekte tek bir kişiye aitse burada tek kişilik ortaklığın varlığından bahsedilecektir²². Şirkette birden çok ortağın olduğu fakat ortaklığın, ortaklardan sadece birine ait olduğu, diğer ortakların saman adam yani görünüşte ortak olduğu bu durum geniş anlamda tek kişi ortaklığı olarak ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra tek ortağın olduğu durumlarda da tek kişi ortaklığın dar anlamda kullanıldığı söylenebilir²³.

Tek ortaklı limited şirketlerde; kural olarak tek ortak, şirket genel kurulunun tüm yetkilerine sahiptir. Fakat buna rağmen uygulamada bazı yetkileri kullanması pek de mümkün olmamaktadır. Örneğin; tek ortağın, şirket müdürünü pay iktisabı konusunda yetkilendirmesi veya bir ortağın şirketten çıkartılması için mahkemeye talepte bulunması mümkün değildir²⁴. Bunun yanı sıra tek ortaklı limited şirketlerde, yönetim organı müdür ya da müdürler kuruludur. Dolayısıyla tek ortaklı bir limited şirketin birden fazla müdürden oluşan müdürler

²⁰ Çeker, Ticaret Hukuku, s. 304.

²¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2719.

²² Tekinalp, Ünal: Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 57.

²³ Aydoğan, Fatih: Tek Kişi Ortaklığı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 14, 15.

²⁴ Hamamcıoğlu, Esra / Biçer, Levent: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, Sa. 1, Aralık 2011, s. 230.

kurulu ile yönetilmesi ve hatta bu kurulun üyeleri arasında tüzel kişilerin de bulunması mümkündür. Müdür veya müdürlerin ise ortak olması şartı aranmamaktadır²⁵.

Limited şirketlerde ortak sayısının elliyi geçmesi halinde uygulanacak bir yaptırım kanunda yer almamakla birlikte ortak sayısının bire düşmesi halinde bu durumun, söz konusu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilmesi ve müdürlerin de akabinde bildirim aldıkları tarihten başlayarak yedinci günün sonuna kadar, şirketin tek ortaklı olduğunu, ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilan ettirmeleri gerekmektedir. Aksi halde doğacak zararlardan sorumlu olacaklardır. Tüm bu yükümlükler, şirketin bir ortakla kurulduğu hallerde de geçerli olmaktadır²⁶. Bunun yanında, ortak sayısının elliyi aşmamasına şirket genel kurulu ile beraber ticaret sicil müdürlükleri²⁷ dikkat etmeli; sınır aşıldığı takdirde şirket tesciline izin vermemelidirler²⁸.

Şirketin tek ortaklı hale gelmesi durumu, bir şirket tür değişikliği olmayıp, adeta limited şirketlerin kendi içindeki sınıfıdır. Dolayısıyla bu durum; üçüncü kişilere bildirilerek, şeffaflığı da sağlamak amacıyla tescil ve ilanla yapılmaktadır. Bu nedenle burada, şirketlerin tür değişikliğine ilişkin kanuni hükümlerin uygulanmasına gerek yoktur. Tek ortaklığın çoğul ortaklığa geçmesi gibi durumlarda da yine sicile tescil ve ilan gerekmektedir²⁹. Anlaşıldığı üzere; limited şirketlerde tek ortaklıktan çıkıp en az iki veya daha fazla ortaklık olması halinde ya da iki veya daha fazla ortak iken tek ortağa düşülmesi hallerinde bu hususların sicile tescil ve ilanı önemli ve gereklidir.

Bunun yanı sıra, tek ortaklı olarak kurulan limited şirketler, bir başka ortak alınarak tek ortaklı konumdan çıkabilmektedirler. Dolayısıyla bu anlamda tek ortaklı olunan durumların aslında geçici nitelikte olduğu söylenebilir. Elli ortaklığa kadar olan ortaklık değişiklikleri hukuki anlamda herhangi bir anlam ifade etmezken, ortak sayısının bire düşmesi veya tam tersi olduğu durumlar uygulama açısından farklılıklara sebep olabilmektedir³⁰. Tek ortaklı limited şirketlerle alakalı olarak TTK ile gelen diğer bir yenilik ise tek ortaklı limited şirketin; aynı sicile tescil ettirmek şartıyla, kendi tek ortaklı ortaklıklarını kurabilmesidir. Bunun yanı sıra, bir kişinin birden çok tek kişi ortaklığının olabilmesi de mümkündür³¹.

²⁵ **Tekinalp, Ünal:** Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul Ocak 2015, s. 584.

²⁶ **Çeker,** Ticaret Hukuku, s. 305.

²⁷ **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. III, s. 2720.

²⁸ **Şener,** s. 21.

²⁹ **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. III, s. 2720.; **Ünlü, Ufuk:** Tüm Yönleriyle Limited Şirketler, Terazi Hukuk Dergisi, C.10, Sa. 108, Ağustos 2015, s. 99-106.

³⁰ **Aydın, Fazıl:** Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketler Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara Nisan 2019, s. 716.

³¹ **Tekinalp,** Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 337.

Limited şirketlerde ortaklar gerçek kişi olabileceği gibi tüzel kişi de olabilir³². Öğretide bir görüşe göre limited şirket ortaklarının gerçek veya tüzel kişi olması yeterli bir unsur olduğu gibi şirket sözleşmesi ile ortaklarla ilgili olarak belirli koşullar öngörülebilir. Örneğin; serbest muhasebeci olarak belirli bir mesleğin icrasında faaliyette bulunacak olan bir limited şirketin, ortaklarının da bu unvana sahip kişilerden seçilmesi bir koşul olabilmektedir. TTK'de ortaklara ilişkin böyle bir sınırlama olmamasına karşın çeşitli kanun veya yönetmelikler ile birtakım sınırlandırmalar getirilebilmektedir³³. Kanaatimizce; TTK'de ortaklara ilişkin sınırlama yer almamasına rağmen birtakım yönetmelikler ile ortakların bu şekilde bir sınırlandırmaya tabii tutulması Anayasa madde 48 uyarınca kişinin çalışma özgürlüğünün ihlalini oluşturacaktır.

TTK'de şirkete ortak olabilecek kişiler bakımından tek sınırlandırma ise madde 574/3'te yer almaktadır. Buna göre, tek ortağının kendisinin olacağı bir şirkete dönüşeceği sonucunu doğuracak şekilde esas sermaye payını iktisap edemeyecek yani şirket, kendi paylarını devralmak maksadıyla ortaksız limited şirkete dönüşemeyecektir³⁴.

Limited ortaklıkta ortaklık ilişkisinin sona ermesi ise çıkma veya çıkarılma şeklinde gerçekleşmektedir. Çıkma ortağın kendi iradesi ile şirketten ayrılması iken³⁵ çıkarılma ise ortağın rızasına aykırı bir şekilde ortaklıkla olan bağının kesilmesi³⁶ diğer bir deyişle genel kurul ya da yargı kararı gibi kararlar ile ortağın iradesine son verilmesi demektir³⁷. TTK ile ortağın, limited ortaklıkla olan iradesinin kesilmesi hususunda birtakım yeni hükümlere yer verilmiştir. Buna göre; ortağın haklı sebeple şirketten çıkması için mahkemeye başvurduğu hallerde, davacının ortaklıktan kaynaklanan hak ve borçlarının kısmen ya da tamamen dondurulması veya teminat altına alınmasına mahkemece karar verilebilmesine olanak tanınmış olmasıdır. Bir başka husus ise; ortaklardan birinin şirket sözleşmesinde yer alan bir sebebe dayanarak çıkmayı talep etmesi ya da haklı sebeple çıkma davası açması halinde; müdürlerin diğer ortakları gecikmeden haberdar etmesidir³⁸. Durum kendisine haberdar edilen diğer ortaklar; haberin kendilerine ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde, kendileri yönünden de haklı bir sebebin olduğunu düşünüyorlarsa bu durumda çıkmaya katılacaklarını müdüre

³² **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2722.

³³ **Çeker**, Ticaret Hukuku, s. 305, 306.

³⁴ **Çeker**, Ticaret Hukuku, s. 306.

³⁵ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2782.; **Pulaşlı, Hasan**: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017, s. 809.

³⁶ **Almaç**, s. 62.; **Taşdelen**, s. 207.

³⁷ **Çamoğlu, Ersin**: Limited Ortaklıktan Çıkarılma, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 30, Sa. 3, Eylül 2014, s. 6.

³⁸ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2782.

bildirme ve açacakları bir dava ile çıkma davasına katılma haklarına sahiptirler³⁹. Böylece çıkmaya katılmak isteyen ortak, kendisine eşit işlem yapılmasını talep ederek aynı durumdan yararlanabilecektir⁴⁰.

Bunun yanında eTTK'de yer verilmeyen ayrılma payı ve ayrılma akçesinin muacceliyet zamanı TTK ile hüküm altına alınmıştır. Bu hususta, limited ortaklıktan ayrılan ortağa yapılacak olan ödemenin zaman yönünden şirkete ve alacaklılara zarar vermemesine özen gösterilerek menfaat dengesinin korunması hususu ele alınmıştır⁴¹.

Limited ortaklıkta ortağın kendi isteği ile çıktığı veya rızası hilafına çıkarıldığı hallerde bu durumun sicile tescil ettirilmesi gerekmektedir. Ortaklıktan çıkma beyanı bozucu yenilik doğuran bir hak⁴² olup şirkete ulaştığı an hüküm ifade etmektedir. Mahkeme kararı ile çıkma veya çıkarılma hallerinde ise kurucu nitelik arz eden mahkeme kararının kesinleştiği an çıkma veya çıkarılma kurumları işlevsel hale gelir. Üçüncü kişiler açısından yani dış ilişkide çıkma ve çıkarılmanın anlam ve geçerlilik kazanması ise işlemlerin ticaret siciline tescil ve ilan ettirilmesi ile olmaktadır⁴³.

Ortağın, ortaklık payını devretmek suretiyle ortaklıktan çıkması durumu pay devrinin ortaklık sözleşmesi ile zorlaştırılması veya tamamen yasaklanması ile engellenebilmektedir. Bu gibi hallerde, ortaklıktan ayrılmak isteyen ortaklar bunu ancak haklı bir sebebin varlığı halinde mahkeme kararı ile yapabileceklerdir⁴⁴.

Ortağın ölümü, doğal bir çıkma hali olduğundan ayrılma, çıkma ve çıkarılmaya ilişkin hususlar ölüm halinde de geçerlilik bulacaktır. Ortağın ortaklıktan ayrılması demek; kişisel tüm görev ve yükümlülüklerinin sona ermesi ile haklarını yitirmesi anlamına gelmektedir⁴⁵.

TTK madde 638 uyarınca “*Şirket sözleşmesi, ortaklara şirketten çıkma hakkını tanıyabilir, bu hakkın kullanılmasını belirli şartlara bağlayabilir.*” denilerek açıkça ortaklara, ortaklık sözleşmesi ile ortaklıktan çıkma hakkı tanınabileceği ve bu hususun belli şartlara bağlanabileceği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra yine anılan madde hükmüne göre elinde haklı bir sebep bulunan her ortak, limited şirket ortaklığından ayrılmak konusunda dava açabilecektir. Söz konusu davanın açılabilmesi için mutlaka haklı sebeplerin varlığı gereklidir. Ortak öyle bir hale gelmiş olmalıdır ki ortaklıkla ilişkisinin devam etmesi kendisinden beklenememelidir. Ortakların haklı nedene dayanarak ortaklıktan çıkma adına

³⁹ **Aydın, Sevcan:** Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirket Ortağının, Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması, Terazi Hukuk Dergisi, C. 10, Sa. 109, Eylül 2015, s. 49.

⁴⁰ **Pulaşlı,** Genel Esaslar, s. 813.

⁴¹ **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. III, s. 2782.

⁴² **Taşdelen,** s. 85.

⁴³ **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. III, s. 2798.

⁴⁴ **Karakılıç,** Rekabet Yasağı, s. 360.

⁴⁵ **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. III, s. 2798.

dava açabilmesi, ortaklara ait vazgeçilemez ve devredilemez haklar arasındadır. O nedenle bu duruma aykırı olarak ortaklık sözleşmesinde bir düzenleme yapılamaz⁴⁶.

1.2.2.2. Amaç ve Konu

TTK'nin 573. maddesinin 3. fıkrasında limited şirketlerin kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabileceği düzenlenmiş olup buradan anlaşılması gereken, ortaklık konusunun illa ki bir ticari işletme işletmek olması değildir. Önemli olan şey ortaklığın konusunun ekonomik olmasıdır. Ayrıca limited şirket bu şekilde ticari işletme işletmese bile tüzel kişi tacir sıfatını haizdir. Limited şirketin ekonomik bir amaç dışında mesela ideal amaçlarla kurulmaları olanaksızdır⁴⁷.

TTK 573/3'te yer alan düzenlemenin aksine eTTK'de limited şirketlerin, sigortacılıkla iştigal edemeyecekleri açıkça belirtilmişti. Fakat zaten bahsi geçen Kanun'daki hüküm olmasa bile limited şirketler, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca sigorta ve reasürans şirketlerinin anonim şirket veya kooperatif şeklinde kurulması zorunluluğu nedeniyle sigortacılıkla iştigal edemeyeceklerdi⁴⁸.

TTK'de limited şirketler açısından "ana sözleşme" tabiri yerine sadece "sözleşme" ifadesi kullanılmaktadır. Dolayısıyla salt "sözleşme" ifadesi, her ne kadar uygulamada şirket ana sözleşmesini ifade etse de hukuki anlamda aslında sadece sözleşme olarak anlam kazanmaktadır. Ayrıca TTK madde 575 gereği şirketin kuruluş sözleşmesinin yazılı olması ve kurucuların imzalarının noter tasdikli olması zorunlu kılınmıştır⁴⁹. Dolayısıyla bu şekilde hazırlanan şirket ana sözleşmesinde işletme konusu gösterilir ve şirket; ana sözleşmesinde yazılı olan bu konuya bağlı kalarak faaliyetle bulunup amacına ulaşmaya çalışır⁵⁰. Şirkete yeni bir ortak alınması veya bulunan bir ortağın şirketten ayrılması, yeni bir kanuni düzenleme olması, değişen şartlar nedeniyle birtakım gereksinimlerin oluşması ortaklar arasında yeni bir düzenlemeye sebep olabileceğinden şirket ana sözleşmesinin değiştirilmesi mümkün kılınmıştır⁵¹.

Kanuni düzenlemede konu ve amaç birlikte alınmıştır. Burada amaç, limited şirketin bir ortaklık olduğunun dikkate alınması ve dolayısıyla ortaklığın güttüğü amacın da iktisadi olmasıdır. Yani kar elde etmek ve edilen edilen bu karı ortaklar arasında paylaşmak limited

⁴⁶ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 360, 361.

⁴⁷ **Şener**, s.15.

⁴⁸ **Aydın**, Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu, s. 716.

⁴⁹ **Altaş, Soner**: Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s.75.

⁵⁰ **Çeker**, Ticaret Hukuku, s. 306.

⁵¹ **Gürkan, Merve**: Limited Şirketlerde Esas Sözleşme Değişiklikleri, İstanbul Barosu Dergisi, C. 88, Sa. 5, Eylül 2014, s. 41.

şirketlerde en temel amaçtır. Konudan anlaşılması gereken ise amacı elde etmede kullanılan yoldur. Bu ise ortaklığa göre farklılık göstermektedir. Mesela mobilya üretmek ve satmak amacıyla kurulmuş olan bir limited şirkette amaç kar elde edip bu karı paylaşmak, konu ise mobilya üretmek ve satışını sağlamaktır⁵².

1.2.2.3. Ticaret Unvanı

Ticaret unvanı, taciri tanıtmaya ve elbette onu diğer tacirlerden ayırt etmeye yarayan, çekirdek ve ek olarak iki kısımdan oluşan bir addır. Bu unvanın kullanılması ise hem limited şirketler için hem de diğer tacirler için zorunluluk arz etmektedir⁵³.

TTK madde 16/1 uyarınca ticaret ortaklıkları tüzel kişi tacir sayılmaktadır. Bu nedenle ticaret ortaklığı sıfatına sahip olan limited ortaklıklar da tüzel kişi tacir sıfatına dahildir. Yine TTK madde 18/1 ve 39/1 uyarınca tacirler birer ticaret unvanı seçmek ve bunu işlemlerinde kullanmak zorundadırlar. Kaldı ki TTK madde 576/1'e göre de ortaklıklar seçmiş oldukları unvanları ortaklık sözleşmesinde belirtmekle yükümlüdürler⁵⁴.

Limited şirketin ticaret unvanı, "konu ticaret unvanı" şeklinde seçilmekle beraber buna göre şirket unvanında, şirketin "faaliyet konusu ve limited şirket" ibaresi bulunmak zorundadır⁵⁵. TTK madde 43'e uygun şekilde seçilmiş bir ticaret unvanı limited şirketin kuruluşu için son derece önem arz etmektedir. Buna göre; ticaret unvanının çekirdek kısmında işletme konusu ve limited şirket olduğunu gösteren ibare yer almaktadır. Ticaret unvanı unsuru, limited şirket sözleşmesinin zorunlu unsurlarından birisidir⁵⁶. Limited şirketler ticaret unvanlarını, TTK madde 46 saklı kalmak üzere serbestçe belirleyebilmektedirler⁵⁷.

Örneğin "CK Organizasyon Ltd. Şti." şeklindeki bir unvanda; organizasyon kısmı şirketin faaliyet konusunu gösterirken, aynı veya benzer işlerle uğraşan şirketlerden ayırmak için "CK" ibaresi konulmuştur⁵⁸. TTK madde 43 gereği gerçek kişinin ad ve soyadının şirket unvanında yazılması halinde ise "limited şirket" ibaresinin kısaltılmadan yazılması gerekmektedir.

Eğer limited şirketin ortaklık sözleşmesinde birden fazla işletme konusu yer alıyorsa böyle durumlarda ticaret unvanında bu işletme konularından birisinin yer alması zorunlu ve yeterli olacaktır. Ayrıca ortaklığın türü ve işletme konusu Türkçe olmak zorundadır. Bunun

⁵² Şener, s.16.

⁵³ Altaş, Limited Şirketler, s. 70.

⁵⁴ Şener, s. 11.

⁵⁵ Çeker, Ticaret Hukuku, s. 306.

⁵⁶ Altaş, Limited Şirketler, s. 70, 71.

⁵⁷ Şener, s. 11.

⁵⁸ Çeker, Ticaret Hukuku, s. 307.

dışında kalan eklerde yabancı ibareler kullanılabilir⁵⁹. Ayrıca TTK madde 46/3 uyarınca; “Türk, Türkiye, Cumhuriyet ve Milli” kelimelerinin şirketin ticaret unvanında yer alabilmesi için Cumhurbaşkanı kararı gerekmektedir.

eTTK’de; limited şirketin düzenleyeceği her türlü evrak, belge ve mektuplarda ticaret unvanı ile birlikte esas sermaye miktarının da gösterilmesi gerekiyordu. Fakat yeni düzenleme ile bu hüküm kaldırılmış olup sadece ticaret unvanının varlığı yeterli olmaktadır⁶⁰.

1.2.2.4. Sermaye

Limited şirketler kanun koyucu tarafından, TTK madde 124/2 uyarınca sermaye ortaklığı olarak tasarlanmıştır⁶¹. Esas sermaye ise ortak veya ortaklarca taahhüt edilen sermaye paylarının toplamından oluşur⁶². Limited şirketlerin sermaye yapısı da anonim şirketlerde olduğu gibi esas sermaye şeklindedir. Bu nedenle; sermayenin kuruluş sırasında ana sözleşmede gösterilmesi, asgari bir esas sermaye bedelinin bulunması, ayrıca esas sermayenin artırılması ya da azaltılması için şirket sözleşmesinin değiştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla limited şirketlerde ortaklığın sermayesi, ortaklığın malvarlığındaki artma ya da azalmalardan etkilenmeyen, kuruluşta belirlenen şekilde ana sözleşmede olmak zorundadır. Bu şekilde ortaklık sözleşmesinde belirlenen esas sermaye, ortağın veya ortakların sermaye paylarının toplamından oluşmaktadır. Bu durum TTK 573/1’de açıkça belirtilmiştir. Ortakların en az bir esas sermaye payı ile ortaklığa katılma hususu da buradan kaynaklanmaktadır. Kaldı ki bu katılım limited şirketlerde, ortak sıfatının temelini teşkil etmektedir⁶³.

Şirketin sermayesi ve malvarlığı ortaklar kadar alacaklıları da ilgilendirdiğinden kanun koyucu, limited şirkette sermayenin belirli olmasını ve ana sözleşmede gösterilmesini şart koşmuştur⁶⁴. eTTK’de en az 5.000 TL olan limited şirket esas sermayesi TTK düzenlemesi ile en az 10.000 TL olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir⁶⁵. Bunu yanı sıra kanun koyucu, TTK madde 58 ile Kanun’da yazılı tutarı on katına kadar artırma konusunda Cumhurbaşkanı yetkili kılmıştır. Bir ortak birden fazla esas sermaye payına sahip olabileceği gibi bir ortağın getireceği sermaye payı 25 TL veya onun katları şeklinde olmak zorundadır⁶⁶.

⁵⁹ Şener, s. 11, 12.

⁶⁰ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2723.

⁶¹ Şener, s. 9.

⁶² Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2723; Pulaşlı, Genel Esaslar, s. 390.

⁶³ Şener, s. 13.

⁶⁴ Çeker, Ticaret Hukuku, s. 307.

⁶⁵ Gezmiş, Şeyma / Başaran, Mustafa: Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler Rehberi, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara Şubat 2013, s. 403; Çeker, Ticaret Hukuku, s. 307.

⁶⁶ Çeker, Ticaret Hukuku, s. 307.

Ayrıca, limited şirketler hukuken bağımsız bir sermaye ortaklığı olduklarından, ortaklık yükümlülükleri nedeniyle TTK madde 602 gereği sadece kendi malvarlıkları ile sorumludurlar. Fakat bu şekilde bir sermaye ortaklığı olması anonim şirketler ile tam olarak aynı düzeyde ortaklık anlayışının olduğunu göstermemektedir. Hatta bu durumun tam aksine kanun koyucu sadakat ve sır saklama yükümlülükleri gibi bazı özellikler ile limited şirketlerde kişi ortaklıklarına özgü özellikleri de ön plana çıkartmıştır. Böylece limited şirketlere getirilen düzenlemeler ile kanun koyucu; anonim şirketler ve kollektif ortaklıklar arasında adeta melez bir ortaklık kavramı oluşturmuştur⁶⁷.

Limited şirkete ayni sermaye olarak getirilebilecek malvarlığı unsurları TTK madde 581'de (TTK madde 127 saklı kalmak kaydıyla) emredici hüküm olarak düzenlenmiştir. Buna göre; üzerlerinde sınırlı ayni bir hak, haciz veya tedbir bulunmayan; nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dahil olmak üzere tüm malvarlığı unsurları limited şirkete ayni sermaye olarak getirilebilecektir. Bunun yanında; hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar limited şirketlere sermaye olarak getirilemeyecektir.

Şirketin kuruluşundan sonra esas sermayeyi korumak için ise ortakların esas sermaye payının iade edilmesinin önüne geçilmiş ve ortakların bu borçtan ibra edilmeleri de mümkün kılınmamıştır⁶⁸.

1.2.3. Sorumluluk Hususu

Limited şirketlerde, şirket ortaklığının borçlarından sadece ortaklığın kendisinin sorumlu olması ve bu sorumluluğun sınırsız olması TTK madde 602 uyarınca düzenlenmiştir⁶⁹. Ayrıca başka bir ifadeyle, limited şirkette ortaklar şirkete karşı taahhüt ettikleri sermaye miktarıyla sınırlı olmak üzere sorumludurlar. Böylece sermaye borcunun yerine getirilmesi, ortakların borcunu da sona erdirmektedir⁷⁰. Limited şirketlerde kural olan, ortakların alacaklılara karşı kişisel sorumluluklarının olmamasıdır. Yani şirket alacaklıları, şirketten tahsilat yapamadıkları gerekçesi ile ortakların kişisel mallarına başvuramamaktadırlar. Bu durumun tek istisnası ise şirketin kamu borçlarıdır. Buna göre; vergi, SGK primi gibi kamu alacakları şirketten tahsil edilmediği takdirde şirketin kanuni temsilcilerinden eğer onlardan da alınamaz ise limited şirketin ortaklarından tahsil

⁶⁷ Şener, s. 9, 10.

⁶⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2729.

⁶⁹ Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku II, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, s. 465.

⁷⁰ Taşdelen, s. 64.; Kır, Okay: Limited Şirketler (Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Dikkate Alınarak), Aristo Yayınevi, İstanbul Şubat 2019, s. 43.

edilmektedir. Fakat bu durumda, şirketi temsile yetkili olan müdür veya müdürler, kamu borcunun tamamından sınırsız şekilde sorumluluk taşıdıkları halde, ortakların sorumlulukları şirketteki sermaye payı oranlarıyla sınırlı kalmaktadır. Örneğin; sermaye payı %20 olan bir ortak, kamu borcunun da %20'lük kısmından şahsen sorumlu olacaktır⁷¹. Bu husus AATUHK madde 35'te ortaklar açısından açıkça belirtilmiştir. Anılan maddeye göre; limited şirket ortakları; şirketten tamamen ya da kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan kamu alacaklarından dolayı sermaye hisseleri oranında doğrudan sorumlu olacaktırlar. Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde ise devreden ve devralan şahıslar, devirden önceki kamu alacaklarından müteselsilen sorumlu olmaktadır.

Bunun yanı sıra şirketi temsile yetkili olan müdür veya müdürlerin sorumluluğu ise, AATUHK mükerrer madde 35 uyarınca; kamu borcundan malvarlığı ile sınırsız sorumlu olmasıdır. Öğretideki hakim görüş ise bu yönde; şirketin kanuni temsilcisinin, üzerine düşen bütün görevleri yerine getirmesine rağmen şirketin kamu borcundan sorumlu olduğunu ve bu sınırsız sorumluluğun aslında kusursuz sorumluluk olduğunu belirterek kusursuz sorumluluk ilkesini benimsemiştir⁷².

Limited şirketlerde, ortakların ortaklık borçlarından dolayı sorumluluklarının bulunmaması nedeniyle alacaklıların korunması önem taşımaktadır. Kanun koyucu bu hususta getirmiş olduğu birçok düzenleme ile alacaklıların ve sermayenin korunmasına özen göstermiştir⁷³. Fakat bunun yanı sıra limited şirket ortaklığında ortakların, şirketin zararını giderme veya açığını kapatma gibi bir yükümlülüklerinin olmadığı da unutulmamalıdır⁷⁴.

Şirket ana sözleşmesinde ortaklığın amaç ve konusunun açıkça gösterilmesi hususu; şirketin hak ehliyetinin sınırının tespit edilmesinde önemli olmasa da şirket müdürlerinin şirkete ve ortaklara karşı olan sorumluluklarının sınırını belirleme açısından oldukça önemlidir. Bunun yanında elbette üçüncü kişilere karşı olan sorumluluk ve ispat açısından da kolaylık sağlanacaktır. Böylece, yeni kanun ile düzenleme alanı bulmayan "ultra vires" yani şirket ehliyetinin ve organlarının temsil yetkisinin sınırını teşkil eden ilkenin, limited şirketler açısından düzenleme alanı bulmaması, limited şirketin konusu dışında yapılan sözleşmelerin şirketi bağlaması sonucunu doğurur. Dolayısıyla, TTK uyarınca ultra vires kuralı artık uygulama alanı bulmadığından konu dışı işlemler için ortaklığın herhangi bir sorumluluğu

⁷¹ Çeker, Ticaret Hukuku, s. 307, 308.

⁷² Aydın, Arif Nazif / Yıldırım, Serdar: Limited Şirketlerde Kanuni Temsilcilerin Amme Alacaklarından Sorumluluğu, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, Sa. 2, Aralık 2015, s. 256, 257.

⁷³ Sener, s. 14.

⁷⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2728.

olmayacak⁷⁵; bu durumda ortaklar, şirketin konusu dışında kalan alanlardaki işlemler için sadece müdürün sorumluluğuna gidebileceklerdir⁷⁶.

Ortakların sorumluluğunun sınırlı sorumluluk⁷⁷ olarak nitelendirildiği TTK düzenlemesinde sermayenin korunması da amaçlanmıştır. Korumaya ilişkin bu hükümlerin bir kısmı şirketin kuruluş aşaması ile alakalı iken kalan kısmı da şirketin faaliyet alanı ile ilgilidir. Buna dayalı olarak, kuruluş aşamasında şirketin esas sermayesinin tamamının koşulsuz şartsız taahhüt edilmesi ve nakit kısmının hemen ve elbette tamamen ödenmesi gerekmektedir. Eğer aynı olarak konulan bir sermaye değeri söz konusu ise burada mahkemece atanan bilirkişi marifetiyle tespit yapılmalı, ilgili sicillere şerh konulmalı ve taşınırın güvenilir bir kişiye tevdi edilmesi gerekmektedir⁷⁸. Ayrıca; ortakların şirket tüzel kişiliğine karşı sorumlulukları; üstlendikleri sermaye payı ve öngörülmüşse ek ödeme ile yan edim yükümlülüklerinden kaynaklı olabilecektir. Bu sorumluluk ise bütün malvarlıkları ile ancak şirket sözleşmesinde yazan tutarla sınırlı yani sınırlı şahsi sorumluluk şeklinde olacaktır⁷⁹.

1.2.4. Tüzel Kişilik

TTK madde 588 uyarınca açıkça, tıpkı diğer ticaret şirketlerinde olduğu gibi ortaklarından bağımsız bir kişiliğe sahip olan limited şirketlerin tüzel kişi tacirler arasında yer almakla beraber tüzel kişiliğini kazanabilmesi, ticaret siciline tescil edilmesiyle olmaktadır. Buradaki tescil kurucu⁸⁰ niteliktedir. Limited şirket ortaklığının tüzel kişiliği haiz bir ticaret ortaklığı olduğu TTK madde 124/1 ve 125'te açıkça belirtilmiştir. Ayrıca, yine TTK madde 587'de; şirket sözleşmesinin tamamı, kurucularının imzalarının noterce onaylanmasını izleyen otuz gün içerisinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline tescil ettirilip Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan olunacaktır, denilmektedir.

TTK'de şirket kuruluşu, anonim şirketlerde olduğu gibi limited şirketler için de "kurulma anı" ve "tüzel kişilik kazanma" olarak ikiye ayrılmıştır⁸¹. Yani ortaklar arasında şirketin kuruluşu tescilden önce gerçekleşmektedir. Şirket, kanuna uygun olarak düzenlenen şirket sözleşmesinde, kurucuların limited şirket kurma iradelerini açıklayıp, sermayenin tamamını şartsız taahhüt etmeleri ve nakit kısmı hemen ve tamamen ödemeleri ile

⁷⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2728, 2729.

⁷⁶ Pulaşlı, Genel Esaslar, s. 774.

⁷⁷ Aydın, Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu, s. 716.

⁷⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2729.

⁷⁹ Poroy / Tekinalp / Çamoğlu, s. 466.

⁸⁰ Karakılıç, Rekabet Yasası, s. 5, 6.

⁸¹ Altaş, Limited Şirketler, s. 69.

kurulmaktadır. Böylece limited şirket kurmak amacıyla bir araya gelen ortaklar arasında adeta bir önşirket kurulmuş olmaktadır⁸².

Limited ortaklığın tüzel kişiliği haiz olmasının birçok hukuki sonucu bulunmaktadır. Tüzel kişiliğe sahipliğinden dolayı bağımsız bir hukuk sujesi olmakla beraber hak ve fiil ehliyetine sahip olup, kendi organları vasıtasıyla davranabilmektedir. Ayrıca gerçek kişilerde olduğu gibi hukuki ilişkilere de katılabilmektedir. Kanuni sınırlar çerçevesinde dilediği sözleşmeyi yapabilmekte, vergi borçlusu olabilmekte, mülkiyet, zilyetlik ve diğer aynı hakları kazanabilmekte, usul hukuku bakımından ise dava ve taraf ehliyetine sahip olabilmektedir. Yani limited ortaklığa karşı dava açılabilir gibi limited ortaklık da bir başkasına dava açabilir veya açılan davayı takip edebilmektedir. Ortakların malvarlığından tamamen bağımsız bir malvarlığına sahip olan limited şirketler; tek adam ortaklığı şeklinde kurulmuş olsalar dahi sahip olduğu malvarlığı ortağa değil sadece ortaklığa ait olacaktır⁸³.

1.2.5. Kuruluş ve İzin Hususu

TTK'nın genel gerekçesinden de anlaşılacağı üzere; limited şirketlerin kuruluşu ile ilgili olarak çok fazla değişiklik yapılmamakla beraber şirket sözleşmesi; zorunlu içerikler ve sözleşmenin bağlayıcılık sağlaması için barındırması gereken unsurlar olarak iki kısma ayrılmıştır. Bunun yanı sıra tek ortaklı limited şirket kurulmasına imkan verilmesi ve esas sermaye payının taksitle ödenmesinin kaldırılmış olması diğer yenilikler arasındadır.

TTK'de yer alan düzenlemeye göre limited ortaklığın ani usulle kurulduğunu söylemek doğru olacaktır. Ani kuruluş hem nakdi hem de nitelikli olabilmektedir. Nitelikli kuruluş ise aynı sermaye taahhüdü veya bir işletmenin ya da malın devralınması şeklinde olabilmektedir⁸⁴. Limited ortaklığın ani kurulmasında birtakım işlemler yapılır. TTK madde 575 uyarınca ilk olarak şirket sözleşmesinin yazılı olarak hazırlanmalı ve daha sonra kurucuların imzaları noterce onaylanmaktadır. Ardından TTK madde 349 ile düzenlenen kurucular beyanı⁸⁵, ekleri de içerecek şekilde hazırlanmalı, en son olarak da TTK madde 587'ye göre kuruluş işlemi ticaret siciline tescil ve ilan ettirilmelidir.

⁸² Çeker, Ticaret Hukuku, s. 308.

⁸³ Şener, s. 6.

⁸⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2731.

⁸⁵ Kurucular beyanı TTK madde 349 ile uygulamaya yeni girmiştir. Bkz. Anjel, Süzet / Reyna, Yuda: 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler, İstanbul Barosu Dergisi, C. 86, Sa. 1, Ocak 2012, s. 186.; Kuruluşa ilişkin olarak hazırlanan ve kurucular tarafından imzalanacak beyana, kurucular beyanı denilmektedir. Bkz. Altaş, Soner: Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirket Kurmanın Koşulları, Terazi Hukuk Dergisi, C. 7, Sa. 73, Eylül 2012, s. 41, 42.

Dolayısıyla TTK madde 585 uyarınca ortaklar, şirketin tescil ile tüzel kişilik kazanmasından önce, ticaret sicil müdürlüğünün bir yetkilisi önünde şirket kurma iradelerini beyan eder ve şirket sözleşmesini imzalarlar. İşte bu halde limited şirket kurulmuş olur. Bu aşamaya ise ön limited şirket⁸⁶ denilmektedir. Daha sonra bu sözleşmenin aynı kanunun 587 ve 588. maddelerine göre sicile tescili ile kurulum gerçekleşmiş ve şirket, tüzel kişiliği haiz duruma gelmiş olur.

⁸⁶ **Ayhan, Rıza / Çağlar, Hayrettin / Özdamar, Mehmet:** Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, s. 516.

REKABET VE REKABET YASAĞI KAVRAMI

1.3. Rekabet Kavramı

Sözlük anlamı olarak rekabet; aynı amacı güden kişiler arasındaki yarışma ve çekişmeyi⁸⁷ veya herhangi bir faaliyet alanında kişi ya da gruplar arasında sürdürülen üstün olma mücadelesi olarak ifade edilmektedir⁸⁸. Bir başka deyişle rekabet, toplum içinde yaşayan insanlar arasında değişik şekillerde ortaya çıkan, insan doğasından kaynaklanan, canlıların yaşamak için birbirleri ile yaptıkları mücadeleye verilen addır⁸⁹. Rekabet kavramı aynı zamanda benzer anlamdaki “yarışma” ve Latince kökenli “concurrere” kelimesine dayanmaktadır. Dolayısıyla rekabet kavramı, yarışma kavramına benzer nitelikleri haiz olduğundan diğerlerini bertaraf etme, amaca onlardan önce varma ve elbette diğerlerinin bu amaca ulaşmasına engel olma gibi durumları da bünyesinde barındırmaktadır⁹⁰.

Ekonomik anlamda rekabet, talep eden ile arz eden arasındaki ilişkide, arz eden taraftaki kişilerin talep edenleri kendi saflarına çekmek için yaptıkları birtakım faaliyetlerdir. Bu anlamda rekabetten söz edebilmemiz için çalışma ve sözleşme özgürlüğü gibi bazı temel hakların varlığı gerekli olmakla beraber bu durum ve serbest rekabet ortamına bağlıdır⁹¹.

İnsanların birbirleriyle yarış içinde olması onları her zaman daha iyi sonuçlara ulaşma anlamında tetikleyecektir. Bu nedenle rekabet, toplum yaşamının gelişmesi, iyileştirilmesi ve kalitesinin artırılması açısından önem arz etmektedir. Fakat tüm bunların yanında rekabetin sınırlarının aşılması, olumsuz ve kontrolsüz sonuçlar doğurabileceğinden hemen hemen her ülkede rekabet özgürlüğünün sınırları çizilmeye çalışılmıştır⁹².

Yargıtay, rekabet özgürlüğünün sınırlarının çizilmesini destekler nitelikteki bir kararında ise “...Ticari hayatta rekabetin, işletmelerin verimini arttırıcı, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesini yükseltici ve fiyatları düşürücü fonksiyonları bulunduğu ileri sürülmekte olup, bu yönüyle yararlı olan rekabetin dürüstlük kuralları içinde yapılması ve kötüye kullanılmaması gerekir...”⁹³ denilmektedir.

⁸⁷ Türk Dil Kurumu, (<http://www.tdk.gov.tr/>), (E.T. 07.05.2019).

⁸⁸ Kunt, Püren: Rekabet Yasağı Sözleşmeleri, İstanbul Barosu Dergisi, C.86, Sa. 3, Mayıs 2012, s. 236.

⁸⁹ Aşık, Pınar: Anonim ve Limited Şirketlerde Rekabet Yasağı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006, (<https://tez.yok.gov.tr>), (E.T. 20.11.2018), s.1.

⁹⁰ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 12.

⁹¹ Aşık, Limited Şirketler, s.2.

⁹² Aşık, Limited Şirketler, s.3.

⁹³ Yargıtay HGK., T. 29.02.2012, 2011/11-781 E., 2012/109 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

Hukuk ve iktisat biliminin konusu olan rekabet; ekonomik bir olgu da teşkil etse, rekabeti koruyucu düzenlemeler ile birlikte hukuki düzenin de bir parçası haline gelmiştir⁹⁴. RKHK'ye göre rekabet; "mal ve hizmet piyasalarındaki teşebbüsler arasında özgürce ekonomik kararlar verilebilmesini sağlayan yarış" olarak tanımlanmıştır. Buradaki tanım rekabetin ekonomik anlamından yola çıkarak yapılmıştır⁹⁵. Rekabet, tek başına bir amaç gütmekten de öte ekonomik olduğu kadar sosyal anlamda da etkileri bulunan bir kavramdır. Tüm bunların yanında belirlenen hedefe ulaşmak amacıyla, diğer yarışanlar ile aradaki mücadele hukuken yasaklanmadığından rekabetin aynı zamanda bir hak olduğunu söylemek de mümkündür⁹⁶.

Rekabet kavramı hukukumuzda; haksız rekabet, rekabet sınırlandırmaları ve rekabet yasağı olacak şekilde üç farklı kavram etrafında incelenmektedir⁹⁷.

Rekabetin hukuka yansımaları haksız yani hukuka aykırı rekabet ve kartel yani rekabet sınırlamaları hukuku olmak üzere iki anlamda ortaya çıkmaktadır. Rekabet, haksız rekabete ilişkin hükümlerde en dar, kartel hukukuna ilişkin hükümlerde ise en geniş şekilde yorumlanmıştır⁹⁸. Bu hususta konuya ilişkin hukuki düzenlemeler aslında iki amaca hizmet etmektedir. Bunlardan ilki hukuka uygun olmayan rekabet fiillerine karşı önlem alan haksız rekabet hukukuna ikincisi ise rekabeti ortadan kaldırmayı amaçlayan sınırlamalara karşı mevcut rekabeti korumayı amaçlayan önlemlere ilişkindir. Rekabet hukuku ile haksız rekabet hukuku arasındaki en temel fark ise kuralların yöneldiği menfaatler açısından olmaktadır⁹⁹. Yapılabilecek ihlallere karşı serbest rekabet ortamını korumayı amaçlayan rekabet hukuku ile dürüst rekabeti, haksız olarak birtakım ticari uygulamalardan korumaya çalışan haksız rekabet hukuku arasındaki bu ilişkiye ise Türk öğretisinde "amaç zıtlığı" denilmektedir¹⁰⁰.

Kaldı ki rekabet yasaklarına ilişkin haller ile piyasada rekabeti teşvik eden rekabet hukuku hükümleri arasında bir çatışma olduğunu söylemek de mümkündür. Rekabet hukuku ile amaç öncelikle rekabetin hakim olduğu bir ortamın sağlanması ve elbette bu ortamın korunmasıdır. Dolayısıyla rekabete girişecek olanların, rekabetlerini sınırlayan amaç ve etkileye sahip davranışları rekabet hukuku ile yasaklanmaktadır¹⁰¹.

⁹⁴ **Pınar, Hamdi:** Rekabet Hukuku ile Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi, Rekabet Kurumu Dergisi, C. 15, Sa. 2, Nisan 2014, s. 60.

⁹⁵ **Aşık,** Limited Şirketler, s. 3.

⁹⁶ **Karakılıç,** Rekabet Yasağı, s. 14.

⁹⁷ **Can, Ozan:** Rekabetin Korunmasına İlişkin Anayasal Düzenlemeler: Yeni Anayasada Nasıl Bir Rekabet?, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 29, Sa. 2, Haziran 2013, s. 99.

⁹⁸ **Sayhan, İsmet:** Rekabet Kavramı ve Haksız Rekabet, Rekabet Yasağı ve Rekabetin Korunması Müesseselerinin Hukuki Temeli, Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, Sa. 2, Aralık 2013, s. 104.

⁹⁹ **Aşık,** Limited Şirketler, s. 4.

¹⁰⁰ **Pınar,** s. 66.

¹⁰¹ **Karakılıç,** Rekabet Yasağı, s. 18.

Hukuk sistemimizde; rekabeti sınırlandıran düzenlemeler barındıran rekabet hukuku kavramına ilişkin hukuki düzenlemeler RKHK'de yer almakla beraber¹⁰² RKHK'nin gerekçesinden anlaşılacağı üzere; anılan kanun ile rekabetin korunması amaçlanmış, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların engellenmesi hedeflenmiştir.

Bunun yanı sıra RKHK'nin; kamu çıkarının korunmasını hedefleyen hükümlerinin kamu düzeninden olduğu kabul edilerek rekabetin sınırlandırılmasına ilişkin hükümlerin doğrudan kamu düzeninden olduğu kabul edilmektedir¹⁰³.

Rekabeti teşvik maksadıyla rekabetin olduğu bir ortam sağlamaya çalışan rekabet hukuku hükümleri ile belirli konumdaki kişilerin rekabet hakkını korumak amacıyla; konu, yer ve zaman açısından birtakım sınırlandırmalar ile bazı hallerde rekabeti tamamen yasaklamayı öngören rekabet yasağına ilişkin hükümlerin bu doğrultuda çatışması da kaçınılmaz bulunmaktadır¹⁰⁴.

Rekabet hukuku kuralları ile doğrudan doğruya rekabetçi piyasa düzeninin korunması amaçlandığından rekabet hukuku kamu hukukuna yakınlık göstermektedir. Bunun yanı sıra haksız rekabet hukuku kurallarında ise kişisel menfaatler ön planda olduğundan özel hukuk ile de ilişkilendirilmektedir¹⁰⁵. Dolayısıyla rekabet hukukunun, karma bir hukuk dalı olarak nitelendirilmesi mümkündür¹⁰⁶. TTK ile eTTK'nin haksız rekabet alanındaki hükümleri yeniden ve daha geniş düzenlenmiş olup bu kurallar ile tüm katılanlar açısından dürüst ve bozulmamış rekabet ortamı amaçlanmıştır¹⁰⁷.

1.3.1. Anayasa Hukuku Açısından Rekabet

Rekabet hakkı; kişiliğe bağlı, dokunulmaz, devredilemez ve vazgeçilemez haklardandır. Anayasa madde 48'de ifade edilen sözleşme ve çalışma, özel teşebbüs kurma ve yaşatma özgürlüklerinin doğal sonucu rekabet yapma hakkıdır. Ayrıca Anayasa madde 17/1'e göre herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkında sahip

¹⁰² **Karakılıç, Hasan:** Piyasa Ekonomisi Açısından Rekabet ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 32, Sa. 3, Eylül 2016, s. 116.

¹⁰³ **Can, Ozan:** Rekabet Yasağı ve Rekabet Sınırlandırmaları Hukuki İlişkisi, Rekabet Kurumu Dergisi, C. 8, Sa. 4, Ekim 2007, s. 23.; **Can, Ozan:** 4054 Sayılı Rekabet Kanununa Göre Rekabeti Sınırlandıran Anlaşmalar ve Uygulamada Sıkça Rastlanan Anlaşma Örnekleri, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2004, (<https://tez.yok.gov.tr>), (E.T. 08.06.2019), s. 35.

¹⁰⁴ **Karakılıç,** Rekabet Yasağı, s. 19.

¹⁰⁵ **Aşık,** Limited Şirketler, s. 5.

¹⁰⁶ **Koyuncuoğlu, Hikmet:** Sözleşme Sonrası Rekabet Yasağı Düzenlemeleri, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C. 26, Sa. 111, Mart 2014, s. 450.

¹⁰⁷ **Aydın,** Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu, s. 56.; **Keskin, Alper:** Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet, Terazi Hukuk Dergisi, C. 11, Sa.120, Ağustos 2016, s. 98.

olduğundan ekonomik hayatta rekabetin aşırı şekilde sınırlandırılması kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkının ihlalini doğuracaktır. Ayrıca; yine Anayasa'nın 10. maddesinin 2. fıkrası uyarınca devletin insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli koşulları hazırlayacağı ve yine Anayasa'nın 167. maddesinin 1. fıkrasına göre devletin kredi, para, sermaye mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlamak amacıyla önlemler alacağı, tekelleşme ve kartelleşmeyi önleyeceği ifade edilmiştir. Tüm bu durumlar gözetildiğinde devlet tarafından rekabet hakkının sınırlarının çizilmesi adeta bir yükümlülük olmaktadır¹⁰⁸. Haksız rekabet ve rekabet yasağının anayasal dayanağı olan 167. madde doğrultusunda¹⁰⁹ devlete, dürüst rekabet anlayışına uygun ortam sağlamak görevi yüklenmiştir, devlet bu hususta gerekli önlemleri almak zorundadır¹¹⁰. Dolayısıyla bir kişi, ticari faaliyetleri ve bu hususta rekabet özgürlüğünün sınırlandırılmasına rıza gösterse dahi kişinin maddi varlık ve gelişimini, ekonomik gelecek ve mesleğini tehlikeye düşürecek şekilde düzenleme yapılması mümkün olmamaktadır. Hatta bu hususta, RKHK yürürlüğe girmiş, rekabetin işleyişini düzen ve takip açısından ise bağımsız bir idari otorite olan Rekabet Kurumu kurulmuştur¹¹¹.

1.3.2. Özel Hukuk Hükümleri Açısından Rekabet

Hukuka aykırı rekabet fiilleri, bu fiillerin yöneldiği kişinin ekonomik faaliyette bulunma, ekonomik varlığını koruma ve geliştirme haklarına aykırılık teşkil eder ve dolayısıyla kişilik haklarından olan ekonomik rekabette bulunma hakkı bu durumda ihlal edilmiş olur¹¹².

TMK madde 2 uyarınca herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Burada ortalama zeka seviyesine sahip, makul, dürüst ve güvenilir bir insandan beklenecek hareketler doğrultusunda hakların kullanılması açısından objektif bir sınır oluşturulmuştur. Rekabet hakkının dürüstlük kuralına aykırı bir şekilde kullanılması hukuk düzeni tarafından korunmamaktadır. Bunun yanı sıra TBK madde 41 ve devamı maddelerinde düzenlenen haksız fiile ilişkin hükümler, haksız rekabet halinde de uygulanabilecektir. Kaldı ki öğretilerde haksız rekabetin, haksız fiilin özel bir türü olduğunu savunan görüşler de bulunmaktadır. Son olarak; hizmet, vekalet gibi karşılıklı ilişkileri bir

¹⁰⁸ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 5, 6.

¹⁰⁹ **Can**, Rekabetin Korunması, s. 107.

¹¹⁰ **Çeker, Mustafa**: Türk Hukukunda Rekabetin Korunması ve Yeni Rekabet Düzeni, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 18, Sa. 3, Haziran 1996, s. 87; **Sayhan, İsmet**: Rekabet Hukukunda Rekabet Düzeninin Korunmasına Yönelik Düzenleme Bakımından Hukuka Aykırılık, Rekabet Kurumu Dergisi, C. 5, Sa. 1, Ocak 2004, s. 5-34

¹¹¹ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 14, 15.

¹¹² **Aşık**, Limited Şirketler, s. 6.

sözleşmeye dayanan kişiler, sözleşmelerine rekabet ile ilgili hükümler koymuşlar ise bu hükümleri ihlal eden rekabet fiilleri sözleşmeye aykırılık teşkil edecektir¹¹³.

Bunların yanı sıra TTK madde 54 metninden de anlaşılacağı üzere; kanunda haksız rekabete ilişkin düzenlenen hükümler ile bütün katılanların menfaatine olacak şekilde dürüst ve bozulmamış bir rekabet ortamının sağlanması amaçlanmıştır. Dolayısıyla haksız rekabetten bahsedebilmek için kazanç sağlamak amacıyla yapılan bir faaliyet, faaliyetin olduğu bir yarış ortamı, dürüstlük kuralına aykırı davranış ve elbette rekabetin bu dürüstlük kuralına aykırı davranış ile kötüye kullanılması gerekmektedir¹¹⁴. Burada yer alan dürüstlük kuralı, TMK madde 2’de yer alan dürüstlük kuralından farklıdır. TMK madde 2 ile dürüstlük kuralının temelinde, sözleşmenin var olduğu hallerde taraflar arasında bulunan güven ilişkisi olduğu yani sözleşmeden doğan dürüstlük kuralından bahsedilirken; TTK madde 54/2 uyarınca ise bu anlamda hukuksal bir durumun var olması şart değildir. Hatta çoğu kez taraf yerine, haksız fiilin varlığı da söz konusu olabilmektedir¹¹⁵.

Dürüstlük kuralına aykırılık hali ya davranış ile ya da ticari uygulama ile karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla davranış ya da ticari uygulamalar; etiğe, dürüstlüğe ters olabileceği gibi yanıltıcı veya aldatıcı nitelikte de olabilirler¹¹⁶. TTK madde 55’te ise dürüstlük kuralına aykırı davranış ve ticari uygulamaların başlıcalarına yer vermiş; başkalarını veya onların mallarını, iş ürünlerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici açıklamalarla kötülemek ile başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak; kendisini, mallarını, iş ürünlerini, faaliyetlerini, fiyatlarını, gerçeğe aykırı, yanıltıcı, rakibini gereksiz yere kötüleyici veya gereksiz yere onun tanınmışlığından yararlanacak şekilde; başkaları, malları, iş ürünleri veya fiyatlarıyla karşılaştırmak ya da üçüncü kişiyi benzer yollardan öne geçirmek gibi birçok durum haksız rekabet kapsamına dahil edilmiştir.

¹¹³ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 6, 7, 8.

¹¹⁴ **Dinç, Serhan**: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Haksız Rekabet Hâlleri ve Haksız Rekabet Davaları, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, Sa. 2, Aralık 2015, s. 142, 143.

¹¹⁵ **Can, Mustafa**: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Haksız Rekabet, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C. 20, Sa. 69, Mart 2007, s. 156, 157.; **Keskin**, s. 98.

¹¹⁶ **Ünlü, Ufuk**: Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Haksız Rekabet Hukuku, Terazi Hukuk Dergisi, C. 10, Sa. 106, Haziran 2015, s. 160.

1.4. Rekabet Yasağı Kavramı

1.4.1. Genel Bakış

Sözlük anlamı olarak rekabet yasağı kavramı, aynı konu ve alanda çalışma yasağı olarak ifade edilmekle beraber¹¹⁷ bu yasak; işçi, şirket yöneticisi, şirket ortağı gibi belirli statülere sahip kişilerin birtakım davranışları yaptıkları takdirde rekabet hakkını kötüye kullandıkları kabul edilecek olan fiillerin yasaklanmasıdır¹¹⁸. Söz konusu yasak ile piyasadaki katılımcılardan birinin, diğerinin yapmış olduğu iş ve faaliyetler ile uğraşmasının önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Ortaklıkta veya ticari işletmede sırlara vâkıf olan kişilerin, aynı işletme veya ortaklık ile rakip olmasının engellenmesi de rekabet yasağının amacına dahil edilebilir. Burada rakip kavramından anlaşılması gereken ise aynı amaca yönelmiş olan ve bu amaçta aynı iktisadi çıkar peşinde olan en az iki işletmenin varlığıdır¹¹⁹. Dolayısıyla buradan anlaşılacağı üzere rekabetin olabilmesi için öncelikli olarak birden fazla kişi olmalı ve bu kişilerin aynı konu ya da alanda birbirleri ile yarış halinde olmaları gerekmektedir.

Rekabetin korunmasına ilişkin kuralları içeren hukuk dalı olan rekabet hukuku açısından rekabet yasağını, alıcı tarafın anlaşma konusunda yer alan mal veya hizmetler ile rekabet halinde bulunan mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını veya satmasını engelleyen her türlü yükümlülük olarak nitelendirmek mümkündür. Bunun yanında ticaret hukuku bakımından ise adi ortaklık, komantid ve kollektif ortaklarda ortakların; anonim ve limited şirket topluluklarında ise yönetim konusunda yetkili bulunan kişilerin, ortaklık sırlarını kullanarak kendilerine ya da üçüncü kişilere menfaat sağlamalarının önüne geçilmesi, dolayısıyla ortaklığa rakip olmalarının engellenmeye çalışılması olarak adlandırmak doğru olacaktır¹²⁰.

İşletmelerin verimini arttırması, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesinin arttırılması ve fiyatların düşürülmesi gibi faaliyetlerin temelinde aslında rekabet kavramı yer almaktadır. Dolayısıyla rekabetin dürüstlük kuralları çerçevesinde ve kötüye kullanılmadan yapılması gerekmektedir. Günümüz ticaret hayatında birçok işletme aynı faaliyet alanında çalışmaktadır. Bu tür aynı alanda çalışan işletmeler ticari sırlarını ve müşterilerini korumak istemektedirler. Bu da rekabet yasağının doğmasına sebep olmaktadır¹²¹.

¹¹⁷Aşık, Limited Şirketler, s. 8.

¹¹⁸Sayhan, Rekabet Kavramı, s. 108.

¹¹⁹Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 15.

¹²⁰Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 16, 17.

¹²¹Ertay, Elif Melis: Alman ve Türk Şirketler Hukukuna Göre İsviçre Hukukundan Karşılaştırılmalı Notlarla Limited Şirket Müdürünün Rekabet Yasağı, Seçkin Yayıncılık, Ankara Mart 2018, s. 83.

Rekabet yasağından bahsedebilmek için belirli bir sözleşme ilişkisinin ve buna bağlı hukuki statülerin olması gerekmektedir. Rekabet yasağında esas olan belirli statüye sahip kişilere getirilmiş faaliyet yasağıdır. Bu yasak ise sadece ilgili ortaklıkların menfaatlerini korumaktadır. Haksız rekabet kavramı ile rekabet yasağı karıştırılmamalıdır. Haksız rekabette, rekabet hakkının dürüstlük kuralları çerçevesinde kullanılması sağlanır ve rekabet hakkının kötüye kullanılmasının önüne geçilir. Dolayısıyla rekabet yasağında sadece ilgili ortaklık menfaatinin korunmasının yerine haksız rekabette; rakiplerle beraber müşterilerin ve hatta kamu menfaatinin de korunması söz konusudur¹²². Burada rekabet hukukunun aksine, haksız rekabet hukukunda piyasadaki rekabete sınırlamalar getirilmektedir. Aynı durum rekabet yasağı için de söz konusudur. Haksız rekabet hukukunda, rekabet hakkını aldatmaya yönelik veya dürüstlük kurallarına aykırı bulunan davranışların diğer ticari uygulamalar vasıtasıyla kötüye kullanılmasını yasaklanır. Dolayısıyla haksız rekabet hukukuna ilişkin hükümler ile rekabet hakkının dürüst kuralları çerçevesinde kullanılması ile rakipler ve müşterilerin yanında kamu menfaatlerinin de korunması amaçlanmaktadır¹²³.

Rekabet yasağının temelini sadakat yani bağlılık yükümlülüğü oluşturmaktadır. Bu husus limited şirketlerde ortaklar açısından TTK madde 613'te düzenlenmiş ve TTK madde 626'daki hüküm ile müdürler de ortaklar için öngörülen bağlılık borcuna tabii kılınmıştır. Bu hususta limited şirket ortakları ile müdürleri; şirket çıkarlarını zedeleyecek, şirketi güç duruma düşürecek davranışlardan kaçınmakla yükümlüdürler¹²⁴. Rekabet yasağının temelini oluşturan bu sadakat yükümlülüğüne ilerleyen bölümlerde detaylı olarak yer verilecektir.

Rekabet yasağında hedeflenen kitle belirli konumda bulunan kişiler iken haksız rekabet hukukunda herhangi bir ayırım yapılmaksızın genel geçer hükümler ön görülmüştür. İşte rekabet yasağı ile bazı kişilerin sırf buldukları konum itibariyle aslında kanuni olan bir durumdan yasaklanmaları söz konusudur. Limited ortaklıklarda müdürün bir başka ortaklığa sınırsız sorumlu ortak olarak katıldığı durumda rekabet yasağının ihlal edilirken burada haksız rekabete ilişkin bir durumun olmadığını söylemek mümkün olacaktır. Bu halde haksız rekabetten bahsedebilmek için dürüstlük kuralına aykırı bir davranış ile rekabetin kötüye kullanılması gerekmektedir¹²⁵.

Rekabet yasağının kanunda öngörülmesi kanuni rekabet yasağı olarak adlandırılmakla beraber TTK'nin 626. maddesinde limited şirketler bakımından rekabeti yasaklayan

¹²² **Ertas**, s. 83, 84.

¹²³ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 20.

¹²⁴ **Altas**, Limited Şirketler, s. 147, 317.

¹²⁵ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 20, 21.

hükümlere rastlanılmaktadır¹²⁶. Kanun koyucu limited şirketlerde rekabet yasağını ortaklar ve müdürler açısından ayrı ayrı ele almıştır¹²⁷.

Birçok rekabet yasağı düzenlemesine göre yasağa tabii olan kişilerin bir iş yapması ya da bir ortaklığa girmesi yasaklanmaktadır. Fakat bu, rekabet yasağının sınırsız olduğunu göstermemektedir. Kaldı ki kanuni veya sözleşmesel olarak düzenlenen rekabet yasakları bakımından da bazı sınırlamalar bulunmaktadır. Yani sınırsız bir rekabet özgürlüğü olmadığı gibi sınırsız rekabet yasakları da söz konusu değildir¹²⁸.

Limited şirketlerde temel olan sınırlı sorumluluk ilkesi ve ortak haklarının sermayeye bağlanması hususları, ortağın rekabet yasağına kendiliğinden tabii olduğunu göstermemektedir. Dolayısıyla limited ortaklıklarda bir ortağın rekabet etmemesini sağlamak için öncelikle bunun şirket ana sözleşmesinde düzenlenmiş olması gerekmektedir. Sözleşmede yer almayan yasakla ilgili olarak ortakların herhangi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır¹²⁹.

1.4.2. Özellikleri

1.4.2.1. Müdürler Bakımından Kanundan Doğması

Rekabet yasağı, şirket türüne göre müdürlük veya ortaklık sıfatının kazanılması ile başlayıp bu sıfatın sona ermesi ile de ortadan kalkar. Şirketler bakımından rekabet yasağına ilişkin hükümler TBK ve TTK'nin ilgili maddelerinde yer almakla beraber bu hükümlerde rekabet yasağına tabi kişiler, yasağın sınırları, kapsamı ve sonuçları belirtilmiştir¹³⁰.

Kanuni rekabet yasağı, mevcut hukuki ilişki var olduğu sürece geçerli olup burada korunmak istenen amaç taraflar arasındaki bağın zarar görmemesi dolayısıyla hukuki ilişkinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesidir. Bu durumu ortaklık ilişkisine uyarladığımızda ise ortaklıkla alakalı olarak sahip olunan birtakım bilgilerin, ortaklık aleyhine kullanılması ve ortaklığa bu yolla zarar verilmesinin önlenmesi istenmektedir¹³¹.

Şirketle ilgisi bulunan ortaklık veya yöneticilik sıfatını haiz kişiler, bu sıfatları sona ermesine rağmen söz konusu şirketin her türlü iş sırlarını bilecek ve bunları şirket aleyhine kullanabilecektir. Bu nedenle, şirket aleyhine böylesine olumsuz sonuç doğurabilecek bir durumun aksi sözleşme ile kararlaştırılıp, yöneticilik veya ortaklık sıfatı sona erdikten sonra

¹²⁶ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 8, 9.

¹²⁷ **Şener**, s. 480.

¹²⁸ **Ertaş**, s. 84.

¹²⁹ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2814.

¹³⁰ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 9.

¹³¹ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 23.

da rekabete ilişkin yasağın devam etmesi öngörülebilir. Bu duruma "sözleşmesel rekabet yasağı"¹³² denilmektedir. Bu tip bir yasak şirket sözleşmesinde yer alabileceği gibi ayrı bir sözleşme ile de öngörülebilir. Rekabet yasağına ilişkin sözleşme yapma hususunda özgür olan taraflar TMK madde 2 ve 23 ile TBK madde 26 ve 27'ye aykırı olmamak koşuluyla diledikleri gibi sözleşme yapabilirler¹³³. Dolayısıyla, Türk hukukunda rekabet yasağını düzenleyen hükümlerin en belirgin özelliği emredici hüküm niteliğine sahip olmamalarıdır. Özel hukukta benimsenen "privatautonomie" yani sözleşme serbestisi ilkesi gereğince taraflar kamu yararını zedelemeyecek şekilde hukuki ilişkilerini diledikleri şekilde yapabilmektedirler¹³⁴.

Ortaklık veya müdürlük sıfatı sona eren kişinin, şirketle rekabet etmesinin ortakların oybirliği ile sağlanabilmesi pek mümkün değildir. Çünkü böyle bir durumda kişinin rekabet etme özgürlüğü, kendisinin katılmamış olduğu bir kararla sınırlandırılmış olacaktır ki bu durum hakkaniyete aykırılık teşkil edecektir¹³⁵.

TBK madde 626'da adi şirket ortaklarının rekabet yasağı düzenlenmiştir. Buradaki yasaktan kasıt bağlılık yükümlülüğüne ve "affectio societatis" yani müşterek aktif çaba gösterme unsuruna dayanmaktadır. Bunlar dışında ticari vekil, ticari temsilci veya diğer ticari memurların rekabet yasağına ilişkin düzenlemeleri ise TBK madde 553'te ele alınmıştır. Bu madde hükmünde düzenlenen yasağı iki yönden ele almak mümkündür. Bunlardan ilki tacir ve temsilciler arasındaki güven ilişkisidir. Diğerisi ise ticari temsilcilerin çok kolay bir şekilde şirketin sırlarına ve dolayısıyla özel bilgilerine erişebilme kabiliyetidir¹³⁶.

Kanun koyucu tarafından TTK madde 613 uyarınca limited şirket ortağı için açık bir rekabet yasağı hükmü bulunmasa da kural olarak limited şirket müdürleri hakkında TTK madde 626 uyarınca geniş bir rekabet yasağına düzenlemesi mevcuttur¹³⁷.

Kanundan kaynaklanan rekabet yasağında, yasağın muhatabı olan kişi, ortak veya yönetici sıfatını haiz olduğu an bu yasağa bağlı konuma gelir. Ortaklıklar hukukunda kanundan doğan rekabet yasakları, kamu düzenini ilgilendirmediklerinden daha çok ortakların iç

¹³² **Can**, Rekabet Yasağı, s. 15.

¹³³ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 10.; Sözleşme sonrası rekabet yasaklarının, ortaklık sözleşmesi ile birlikte düzenlenen hizmet sözleşmelerinin kapsamına dahil edilebilmesinin yanında ortak olan yöneticiler için ortaklık sözleşmesinde de düzenlenebileceği hususu için bkz. **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 29; Ortaklık sözleşmesi ile düzenlenen rekabet yasaklarının, ortağın ortaklıktan ayrılmasını aşacak şekilde düzenlenmesinin mümkün olmadığı, ortağın ortaklıktan ayrılmasına rağmen rekabet etmeme yükümlülüğüne tabii olması isteniyor ise bunun ortaklık sözleşmesi dışında mutlaka ortaklar arasında bir sözleşme (ortaklar sözleşmesi) ile düzenlenmesi gerektiği yönündeki aksi görüş için bkz. **Şener**, s. 484, 485.

¹³⁴ **Ertas**, s. 85.

¹³⁵ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 11.

¹³⁶ **Ertas**, s. 85, 86.

¹³⁷ **Ertas**, s. 87.

ilişkinine yönelik düzenlemelerdir. Dolayısıyla bu yasakların emredici olmadıklarını söylemek mümkündür¹³⁸.

1.4.2.2. Emredici Hükümlerce Düzenlenmeme Hali

Rekabet yasağına ilişkin hükümler, tamamlayıcı ve düzenleyici niteliktedirler. Emredici olmaması nedeniyle yasağın kapsamı daraltılabileceği gibi genişletilebilir de. Rekabet yasağını düzenleyen hükümlerin emredici olmamasının nedeni ise bu hususun kamu düzenine ilişkin olmamasının yanında iç ilişkiyi düzenleyen ve ortakların kişisel çıkarlarını ilgilendiren düzenlemeler olmasıdır. Fakat tüm bunların yanında, emredici hükümlerce düzenlenmeyen rekabet yasağına ilişkin hükümlerin, Anayasa'da güvence altına alınan ticaret özgürlüğü ile TMK uyarınca uygulama alanı bulan dürüstlük kuralına aykırı şekilde sınırlanması da mümkün değildir¹³⁹.

1.4.2.3. Rekabet Yasağının Yorumlanması Hususu

İnsanların üretebilmek adına yaptıkları faaliyetlerde onlara belirli çerçeve çizmek şartıyla serbest bırakmak aslında esas olanıdır. Bu tür serbest faaliyet ve düşünce alanı daha etkili ve üretken bir piyasaya sebep olacaktır.

Kaldı ki modern hukuk sistemlerinde esas olan da kişilerin işlemlerine fazla müdahale etmemek ve onları mümkün olduğunca serbest bırakmaktır. Türk ekonomisi de Anayasa madde 167 uyarınca serbest rekabet ilkesi üzerine kurulmuştur. Ayrıca bilindiği üzere Anayasa madde 48'e göre herkes dilediği alanda çalışma, sözleşme ve özel teşebbüsler kurma özgürlüğüne sahiptir. Buradan yola çıkarak tüm bireyler birbirleri ile yarış halinde olabilir, bir diğerine üstünlük sağlamak adına faaliyet gösterebilirler. Rekabet yasağına ilişkin hükümler ise Anayasa'da yer alan düzenlemelerin aksine serbest rekabet ilkesine bir istisna getirmekte ve böylece belirli kişilerin, belirli konularda ticaret yapma özgürlüğü sınırlandırılmış olmaktadır. Öğretide ise bu yasağın dar yorumlanması gerektiği ifade edilmektedir. Fakat bu, kişinin ticaret özgürlüğünü tamamen kaldırarak şekilde bir düzenleme getirmemelidir. Böyle bir durum yasağın amacını aşacaktır. Yasağa, süre ve yer bakımından sınırlandırma konulması ise yasağın dar yorumlanmasına sebep olmaktadır¹⁴⁰.

¹³⁸ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 24.

¹³⁹ Aşık, Limited Şirketler, s. 12.

¹⁴⁰ Aşık, Limited Şirketler, s. 13.

1.4.2.4. Yasağın Sözleşmesel Düzenlenmesi

Sözleşmesel rekabet yasağı Türk hukukunda karşımıza kural olarak iki şekilde çıkmaktadır. Bunlardan ilki kanundan doğan rekabet yasağının taraflarca genişletilmek veya daraltılmak istenmesi halinde bunu bir sözleşme ile belirledikleri durumlarıdır. Buradan da anlaşılacağı üzere kanunda düzenlenen rekabet yasakları emredici hüküm niteliğinde değildirler. Diğer bir hal ise şirket müdürünün görevden ayrıldıktan veya vekalet ilişkisinin bitmesinden sonra da belirli bir süre geçerli olmak üzere kararlaştırılan rekabet yasağı olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁴¹.

Rekabet yasağının, ortaklık sözleşmesi ile düzenlenebilmesi için mutlaka kanuni düzenleme ile bu duruma açıkça izin verilmiş olması gerekmektedir. Burada ortaklık sözleşmesi ile ele alınacak yasağın, ortaklık açısından geçerli olan kanuni hükümlere de uygun olması gerekmektedir. Bu tip sözleşme ile getirilen yasağa tabiiyet, yasağa tabii olan kişinin ortaklık sıfatını haiz olması ile başlayacak olup bu sıfat sona erene kadar da devam edecektir. TTK'nin "bağlılık yükümlülüğü ve rekabet yasağı" başlıklı 613/2 hükmünde "*Şirket sözleşmesiyle, ortakların, şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda oldukları öngörülebilir.*" denilerek, açık bir şekilde ortaklık sözleşmesi ile şirket ortakları açısından rekabet yasağının öngörülebileceği düzenlenmiştir¹⁴².

Ortaklık ilişkisinde taraflar kendi aralarında rekabet yasağına ilişkin sözleşme yapabilmektedirler. Bu duruma "ortaklar sözleşmesi" veya "pay sahipleri sözleşmesi" denilmektedir. Bu şekilde yapılan sözleşmeler TBK hükümlerine tabii olup bu sözleşmelerin geçerliliği, hiçbir şekilde bağlı kılınmamıştır. Bunun istisnası ise kanunda aksi bir hükmün bulunmasıdır. Dolayısıyla burada da taraflar diğer tüm sözleşmelerde olduğu gibi sözleşme içeriğini kanuni sınırlar içerisinde özgürce belirleyebileceklerdir¹⁴³. Öğretide rekabet yasağı sözleşmesi için; yasağa uymakla yükümlü olan tarafın, sözleşmenin diğer tarafı olan rekabeti yasaklayanın menfaatine aykırı olacak şekilde davranışlarda bulunması, iş sınırlarına vâkıf olması gibi nedenlerle aralarındaki iş ilişkisi sona erdikten sonra dahi belirli bir faaliyet alanı, coğrafi bölge ve zaman dilimi içerisinde diğer taraf aleyhine rekabet teşkil eden davranışlar içerisine girmesini yasaklayan sözleşme denilmektedir¹⁴⁴.

Bir diğer husus ise hukuk sistemimizde şirket ortağının veya müdürünün, görevi sona erdikten sonra doğal olarak çalışmaya devam etmesi, ekonomik özgürlüğünü sağlama gibi

¹⁴¹ Ertaş, s. 87, 88.

¹⁴² Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 25.

¹⁴³ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 27.

¹⁴⁴ Başkan, Esra: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Rekabet Yasağı Sözleşmesi, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(2) 2012, s. 117.

haklarının bulunmasıdır. Fakat bu haklar bazı hallerde sınırlandırılabilir. Elbette bu sınırlandırma ölçülülük ilkesi çerçevesinde imzalanmış bir rekabet yasağı sözleşmesi ile yapılmalıdır. Kural, rekabet yasağının sınırlarını ve sınırların aşılması halindeki yaptırımları tarafların özgürce belirleyebilmesidir. Fakat bu tip sözleşmesel rekabet yasakları sözleşme serbestisi prensibine rağmen sınırsız bir şekilde yapılamamaktadır. Bu nedenle söz konusu sözleşmesel yasak ile kişinin çalışma özgürlüğünü ağır derecede güçleştirmemelidir¹⁴⁵. Aksi halde sözleşme, güçsüzleştirdiği oranda geçersiz sayılacaktır. Limited ortaklıklarda rekabet yasağına tabii olan gruptan biri olan müdürlerin, müdürlük sıfatını haiz oldukları andan itibaren, bu sıfat sona erene kadar birçok şirket sırrına vâkıf olması kaçınılmazdır. Dolayısıyla müdürlük sıfatları sona erdikten sonra, yukarıda da bahsedildiği üzere, bu sırları ortaklık aleyhine kullanmaları önlenmek istenebilir. Aynı durum yönetici ortaklar bakımından da geçerlidir. İşte bu durumu engellemek amacıyla, söz konusu kişilerin bu sıfatlarının sona ermesinden sonra rekabet etmemesine ilişkin bir düzenleme yapılabilecektir. Buna “sözleşme sonrası rekabet yasağı” denilmektedir¹⁴⁶.

Sözleşme sonrası rekabet yasakları, ortaklık sözleşmesi ile birlikte düzenlenen hizmet sözleşmesine dahil edilebileceği gibi¹⁴⁷ ortaklıktan ayrılma sırasında taraflar arasında yapılacak bir anlaşmayla ya da ortak olan yöneticiler açısından ortaklık sözleşmesi kapsamında da öngörülebilir. Ticari doğruluk ve dürüstlük kuralları çerçevesinde olmayan, ortaklığın menfaatlerine hizmet etmeyen, ortaklıktan ayrılan ortağın veya müdürün ticari faaliyet özgürlüğünü yer, konu ve süre bakımından aşırı ölçüde kısıtlayan rekabet yasağı sözleşmeleri geçerli olmayacaktır. Örneğin, ortaklıktan ayrılan ortağın, ayrıldıktan sonra hiçbir şekilde ticari faaliyet yapmamasını talep etmek TBK madde 26 ve 27 uyarınca ahlaka, TMK madde 23/2 uyarınca da ise kişilik haklarına aykırılık teşkil edecektir¹⁴⁸. Yargıtay bir kararında bu hususa ilişkin olarak “...*şirketten fiilen ayrılan bir ortağa kaydı hayat şartıyla çalışmasını engeller şekilde, sözleşmeye konan böyle bir hükmün, esasen geçersiz olması ...*”¹⁴⁹ diyerek, ortaklıktan ayrılan ortağa yönelik olarak yapılan rekabet yasağı sözleşmesinin, ayrılan ortağın yaşadığı süre boyunca yasağı tabii tutulmasının geçersiz olduğunu belirtmiştir¹⁵⁰. Dolayısıyla gerek şirket ana sözleşmesi ile gerekse de ayrıca yapılacak rekabet yasağı sözleşmelerinde yasağına ilişkin sınırın kapsamını TBK madde 27 ve TMK madde 2

¹⁴⁵ Ertas, s. 88, 89.

¹⁴⁶ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 27, 28.

¹⁴⁷ Karasu, Rauf: Limited Şirketlerde İdare Yetkisi Olmayan Ortakların Şirketle Rekabet Etme Yasağı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 22, Sa. 3, Haziran 2004, s. 164.

¹⁴⁸ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 29, 30; Aksi görüş için bkz. Şener, s. 484, 485.

¹⁴⁹ Yargıtay 11. H.D., T. 02.03.2000, 2000/1263 E., 2000/1729 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

¹⁵⁰ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 30, 31.

oluşturacaktır¹⁵¹. Yargıtay bu hususa ilişkin diğer bir kararında ise taraflar arasında yapılan sözleşmede, kişinin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde 2 yıl süreyle şirketin işine rakip bir işte çalışmayacağı şeklinde çalışma yasağı getirilmesinde yasağın sınırlarının yeterince belirlenmeyerek “Türkiye Cumhuriyeti sınırları” şeklinde oldukça geniş bir hüküm konulmasının Anayasa ile güvence altına alınan çalışma hürriyetinin açık bir şekilde ihlal edildiğini belirtmiştir¹⁵².

Bunun yanı sıra; Yargıtay diğer bir kararında sözleşmede yer alan rekabet yasağının, TBK madde 26 ve 27 ile Anayasa'nın 48. maddesi ve RKHK'nin 4 ve 65. maddelerine uygun olarak düzenlenmesi gerektiğini; bu hususta, özellikle TBK madde 27 kapsamında ekonomik özgürlüğü ve çalışma hakkını kanuna, ahlaka, adaba, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı olarak kısıtlayan ve öğretide “Kelepçeleme Sözleşmeleri¹⁵³” olarak adlandırılan bu tip sözleşmelerin kesin hükümsüzlüğe tabii olduğunu belirtmiştir. Fakat bu tip sözleşmelerin geçersiz sayılabilmesi için belirli bir ticari faaliyeti yapma ya da yapmama konusunda coğrafi veya süre anlamında ekonomik özgürlüğü aşırı derecede tehlikeye sokan bir durumun mevcut olması ve bu durumun her somut olaya göre ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini de özellikle vurgulamıştır¹⁵⁴.

1.4.3. Yasağa İlişkin Temeller

1.4.3.1. Sadakat Yükümlülüğü

Rekabet yasağı ile ilgili hükümler konulmasının en temel sebebi sadakat yükümlülüğüdür. Sadakat yükümlülüğü ise bir ilişkinin taraflarının birbirlerinin menfaatlerini gözetmesi ve hatta gerektiğinde karşı tarafın menfaatlerini kendi menfaatlerine tercih etmesi, amaca zarar verici davranışlardan kaçınması ve bağlılık göstermesi olarak tanımlanabilir. Sadakat yükümlülüğü sözleşme ilişkilerinde taraflardan beklenen olağan bir davranıştır¹⁵⁵.

Ortaklıklar hukuku bakımından bağlılık yükümlülüğü, rekabet yasağını da barındıran üst bir kavramdır. Bir ortağın, kendi menfaatleri ile ortaklık menfaatleri çatıştığı an kendi menfaatini üstün tutması, ortaklık menfaatini arka plana itmesi bağlılık veya sadakat yükümlülüğünün ihlalini oluşturacaktır. İşte rekabet yasağı ise bağlılık yükümlülüğünün en

¹⁵¹ **Yasan, Mustafa:** Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluğu, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 30.

¹⁵² **Yargıtay 11. H.D.,** T. 28.10.2015, 2015/3828 E., 2015/11197 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T.17.06.2019).

¹⁵³ Kişinin sözleşmedeki hükümler ile ekonomik özgürlüğünün aşırı derecede kısıtlandığı sözleşme türleri. Bkz. **Karakılıç,** Rekabet Yasağı, s. 272.

¹⁵⁴ **Yargıtay 11. H.D.,** T. 04.03.2019, 2017/5343 E., 2019/1793 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 16.06.2019).

¹⁵⁵ **Aşık,** Limited Şirketler, s. 16, 17.

somut halidir. Bir ortaklık ilişkisinde ortaklar müşterek bir amaç için bir araya geldikleri gibi bu amaç doğrultusunda birlikte çalışmak, çaba sarf etmek niyeti ve iradesinde olmanın yanında eşit bir şekilde ortaklık faaliyetlerine katılmalıdırlar. Bu husus elbette yöneticiler için de geçerlidir. Bu aktif davranışların yanında ortaklığın amacına ve menfaatine aykırı olan davranışlardan kaçınarak pasif bir şekilde de aynı iradeyi göstermeleri gerekmektedir¹⁵⁶.

TTK'nın 613 ile 626. maddelerinde sırasıyla limited şirket ortaklarının ve müdürlerin sadakat yükümlülüğü düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile ortaklara ve müdürlere; ortaklığın çıkarlarını zedeleyecek davranışlardan kaçınma, sadece ortaklığın menfaatlerini gözetme ve bu hususta özenle çalışma gibi yükümlülükler getirilmiştir. Niteliksel olarak ortaklık bir yan yükümlülük olan sadakat yükümlülüğü farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Sır saklama ve müdürler için kanunen düzenlenen rekabet yasağı bu yükümlülüğünün yansımasıdır¹⁵⁷. Bunun yanı sıra Yargıtay bir kararında sadakat yükümlülüğüne aykırılığı “... (şirket ortağının)... tüm bu davranışları ile davalının ortağı olduğu şirket faaliyetlerine sekte verecek ve izrar edecek ve devamlı huzursuzluk, geçimsizlik yaratıp devamlı davalara sebep olduğu, karşılıklı güven ortamının kalktığı ve ortakların mezkur olaylardan sonra artık şirket halinde çalışmaya devam edebilmelerinin umulmasının mümkün görülmediği...” şeklinde tarif ederek¹⁵⁸, objektif iyi niyet kuralına aykırılık¹⁵⁹ olarak belirtmiştir.

Belirtildiği üzere rekabet yasağı, sadakat yükümlülüğünün en önemli bir başka ifade ile en somutlaştırılmış halidir. Bu yasak, ortakların; ortaklıkla rekabet eden birtakım faaliyetleri yapmasının yasaklanması anlamına gelir ki buradaki faaliyetlerden anlaşılması gereken ekonomik anlamdakilerdir. Ortaklar, bağlı buldukları ortaklığı zarara sokmaktan kaçınmalıdırlar. Kaçınmadıkları ve aksine sergiledikleri faaliyet ve davranışlar, rekabet yasağı ile sınırlanmaktadır. Ortaklar TTK madde 614 uyarınca ortaklık hakkında bilgi alma ve inceleme yetkilerine sahiptirler. Dolayısıyla ortakların, edindikleri bu bilgi ve tecrübeleri ortaklık aleyhine kullanmaları sadakat yükümlülüğüne aykırılık teşkil edecektir. Bu şekilde ortaklığa verilebilecek zararlar da rekabet yasağı ile engellenmek istenilmektedir¹⁶⁰. Dolayısıyla ortakların bilgi alma hakkında ilişkin düzenleme ile sadakat yükümlülüğü birbirine paralellik göstermektedir. Kaldı ki ortakları kanunen sır saklama yükümlülüğüne tabii kılınmasalar idi; ortaklara, şirketin tüm bilgileri hakkında inceleme yetkisi verilmesi

¹⁵⁶ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 33, 34, 35.

¹⁵⁷ Şener, 461, 463, 757.

¹⁵⁸ Yargıtay 11. H.D., T. 13.04.1989, 1989/74 E., 1989/2237 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

¹⁵⁹ Dadak, Kemal: Limited Şirket Ortaklarının Sadakat Yükümlülüğü, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2010, s. 56.

¹⁶⁰ Şener, s. 479.

beklenemezdi¹⁶¹. Anlaşılacağı üzere; yasak ile korunmak istenen şirket çıkarları geniş yorumlanmalı; şirket ortaklarının şirkete karşı; şirketi kötüleyecek, güç duruma düşürecek ve şirketin gelişmesini engelleyecek her türlü davranışları göz önünde bulundurmam gerekmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere, bağlılık yükümünün sınırını belirleyen husus rekabet yasağı olacaktır¹⁶².

Yargıtay'ın bu husustaki bir kararında ise *"...rekabet yasağı ile ortaklık amacının gerçekleştirilmesinin kolaylaştırılmasının yanında, bu amacın zarar görmemesi hedeflenmektedir. Ayrıca rekabet yasağıyla, aynı zamanda ortakların, ortaklıkla ilgili olarak elde ettikleri bilgileri ortaklık zararına, ancak kendi menfaatlerine kullanmalarının önüne geçilmek istenmektedir. Buna göre, ortaklık amacına zararlı olan her işlem, rekabet yasağının ihlali sayılmalıdır. Rekabet yasağını ihlal eden ortak ise, bu işlemi nedeniyle diğer ortaklara verdiği zararı gidermekle yükümlüdür..."*¹⁶³ denilmektedir. Rekabet yasağı ile korunmak istenen amaç şirket menfaatini diğer menfaatlardan üstün tutmak olduğundan¹⁶⁴; kanaatimizce, yasağa tabii olanların şirket çıkarlarını zedeleyecek davranışlarının bu şekilde geniş yorumlanması yasağın amacına uygun olacaktır.

Limited şirket gibi sermaye şirketlerinde yalnızca yöneticilerin şirket ile ilgili gizli veya önemli bilgilere, şirketin müşteri çevresine ulaşma olanağı bulunmaktadır. Bu nedenle, yönetici olmayan ortakların rekabetlerinin sadakat yükümlülüğüne dayandırılmasının mümkün olmadığı da öğretilerdeki görüşler arasındadır. Bunun aksini söyleyen görüş de mevcuttur¹⁶⁵. Dolayısıyla, rekabet yasağının gerek görülmesinin en önemli nedenlerinden birisinin bağlılık veya sadakat yükümlülüğünün ihlali olduğunu söylemek doğru olacaktır¹⁶⁶.

1.4.3.2. Affectio Societatis

Rekabet yasağının temel dayanağının yukarıda da bahsedilen "affectio societatis" yani ortaklaşa, aktif çaba gösterme ehliyeti olduğunu savunan görüş de mevcuttur. Buna göre sadakat yükümlülüğü ve affectio societatis, birbirine bağlı olan ve birbirini tamamlayan unsurlardır. Kaldı ki affectio societatis kavramı, sadakat yükümlülüğünü de barındırmaktadır. Zira ortaklar, ortak amaç için çabalarken ona zarar verici hareketlerden kaçınmak zorundadır.

¹⁶¹ **Can, Ozan:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma Ve İnceleme Hakkı, Turhan Kitabevi, Ankara Nisan 2015, s. 115.

¹⁶² **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku, C. III, s. 2814.

¹⁶³ **Yargıtay 3. H. D.,** T. 14.03.2017, 2016/4981 E., 2017/2988 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

¹⁶⁴ **Küçükali, Canan:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketlerde Yönetim ve Temsil, İstanbul Barosu Dergisi, C. 85, Sa. 2, Mart 2011, s. 112.

¹⁶⁵ **Aşık,** Limited Şirketler, s. 17, 18.

¹⁶⁶ **Karakılıç,** Rekabet Yasağı, s. 31.

Bu durum da aslında sadakat yükümlülüğünün bir unsurudur¹⁶⁷. Ortakların, şirketin kazançları doğrultusunda ortaklaşa çaba sarf etmeleri anlamında gelen bu kavram, tüm şirket türlerinde adeta şirketin zorunlu unsurları arasında sayılmaktadır¹⁶⁸.

Söz konusu kavram Türk hukukunda kabul edilmekle birlikte, TBK'nin 620/1 hükmünde "*Adi ortaklık sözleşmesi, iki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir.*" denilerek bahsedilen kavrama atıfta bulunulmuştur. Kanun metninde geçen, ortak bir amaca erişmek üzere birleşmek düşüncesi, affectio societatis unsurunun temelini yansıtmaktadır. Bahsi geçen bu unsurun kişi ortaklıklarında daha ön planda olduğunu söylemek mümkündür. Sermaye ortaklıkları için ise bu yükümlülüğün daha çok yönetici ortaklardan beklenilmesi olağandır. Çünkü burada esas olan, ortaklık faaliyetlerinde ortakların bu işleri adeta kendi işleriymiş gibi benimseyip çabalamalarıdır. Bu husus ise kişi ortaklıkları ile daha çok örtüşmektedir¹⁶⁹.

1.4.4. Rekabet Yasağının Amacı

Rekabet yasağına ilişkin hukuki düzenlemeler ile kişilerin kaynağını Anayasa'dan alan rekabet ve ticaret özgürlüğü (ticari alanda faaliyette bulunması, kendi ticari faaliyet alanını belirleyebilmesi, işyeri açması¹⁷⁰ vb.) gibi birtakım kişisel haklarına sınırlama getirildiği açıkça görülmektedir¹⁷¹. Fakat rekabet yasağı ile ticaret düzeninin korunması amaçlanmış olup rekabeti yasaklayan düzenlemeler ile şirketin iş sırları, çalışma yöntemi, yönetimi ve işleyişi ile ilgili önemli bilgileri bilen yönetici veya ortakların, bu bilgileri şirket aleyhine kullanarak¹⁷² kendileri veya üçüncü kişiler lehine yarar sağlamaları ve dolayısıyla şirketlerin zarar görmeleri engellenmek istenmiştir. Böylece şirketlerin ticari faaliyetlerini güvenli bir şekilde yürütmeleri sağlanacak ve ticaret düzeni korunmuş olacaktır¹⁷³.

Limited şirketler bakımından rekabet yasağı düzenlemelerinin amacı ise ortak veya yöneticiler tarafından şirketin imkan ve yetkilerinin kötüye kullanılmasını engellemektir. Rekabet yasağının amacı; şirket-yönetici veya şirket-ortak arasındaki menfaat çatışması ihtimalidir. Ayrıca şirket yönetiminde görev alan kimselerin şirketin imkanlarını kötüye kullanabilecek olmaları, şirketin ticari sırlarına vakıf olmaları, onlara tanınan yetkileri kötüye

¹⁶⁷ Aşık, Limited Şirketler, s. 18, 19.

¹⁶⁸ Aydoğan, Tek Kişi, s. 111.

¹⁶⁹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 35, 36; Taşdelen, s. 39.

¹⁷⁰ Ertaş, s. 83.

¹⁷¹ Aşık, Limited Şirketler, s. 20.

¹⁷² Çamoğlu, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2010, s. 100.

¹⁷³ Aşık, Pınar: Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK m. 396), Ankara Barosu Dergisi, Sa. 4, Ankara 2017, s. 167.

kullanabilecek olmaları gibi sebepler de rekabet yasağı düzenlemesinin amaçları arasındadır¹⁷⁴.

1.4.5. Rekabet Yasağına İlişkin Sınırlar

Söz konusu yasağı ilişkin sınırları kendi içinde konu, süre ve yer bakımından ayırabiliriz. Şöyle ki:

Limited şirketler açısından en temelde rekabet yasağının konusunu, şirketin ana sözleşmesinde yazan konular oluşturmaktadır. Dolayısıyla şirket ana sözleşmesinde yazmayan, şirketin faaliyet alanı içinde olmayan konular yasağın kapsamına dahil edilmeyecektir¹⁷⁵.

Yönetici veya ortakların ana sözleşmede yazılı konular dışındaki hususlarda vekaleten veya asaleten uğraşmalarında ise bir engel bulunmamaktadır. Ayrıca şirketin konusuna girmekle beraber şirketin fiilen uğraşmadığı işler ile ticari nitelikte olmayan yani kişisel ihtiyaçlarını¹⁷⁶ karşılamaya yönelik işleri, yasak kapsamında değildir. Yani bu durumda şirket ana sözleşmesine göre portakal ihracat ve ithalatı ile uğraşan bir şirketin fiilen sadece portakal ithalatı ile uğraşması halinde ortakların portakal ihracatı ile uğraşmalarında herhangi bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Burada önemli olan husus şirket ana sözleşmesinde yazıyor olması değil şirketin aynı zamanda sözleşmede yazan alanla fiilen uğraşıyor olmasıdır. Fiilen uğraşılmayan alanlar için rekabet yasağı söz konusu olmayacaktır¹⁷⁷.

Bunun yanı sıra, yasağı tabii olan kişilerin yasağı ihlal edip etmemesinin limited ortaklık sözleşmesinde yer alan faaliyet konusu ile sınırlı olduğunu söyleyen bir görüş de bulunmaktadır. Bu görüşe göre sözleşmede yer alan işletme konusu ne ise ortaklık bu konuda bir faaliyet göstermese de, ortaklık sözleşmesinde yer alan konu bakımından da ortakların rekabet yasağına tabii olduğudur. Elbette buna karşın şirket ortaklık sözleşmesinde hemen hemen her türlü ticari faaliyetin adının geçiyor olması nedeniyle, tüm bu alanları yasak kapsamına dahil etmek yasağın sınırını aşan bir durumu ortaya çıkaracaktır¹⁷⁸.

Yasağı tabii olan kişiler, ortaklığın ticari faaliyet alanına giren bir işi kendi hesabına yapamayacağı gibi bir başkası hesabına da yapamayacaktır. Yasağı tabii kişilerin faaliyetleri ile limited şirket ortaklığının faaliyetleri arasında bir çatışma olduğu hallerde bu kısımlar da yasağı aykırılık oluşturmaktadır. Dolayısıyla rekabet yasağının konu bakımından kapsamı

¹⁷⁴ **Ertas**, s. 84, 85.

¹⁷⁵ **Bağrıaçık, Safiye Nur**: Limited Şirkette Bağlılık Yükümü ve Rekabet Yasağı, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, Sa. 2-1, Temmuz- Ağustos 2017, s. 262.

¹⁷⁶ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 125.

¹⁷⁷ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 14, 15.

¹⁷⁸ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 169, 170.

şirket ortaklığının ortaklık sözleşmesinde yer alan konular bakımından faaliyet gösterip göstermediği sorgulanmadan değerlendirilmelidir¹⁷⁹. Yasağa tabii olan kişilerin, yasak kapsamına giren işleri kendileri veya bir başkası hesabına yapamamaları; aynı konuda faaliyet gösteren bir ticari işletme veya esnaf işletmesi açamayacakları gibi ticari mümessil, ticari vekil, komisyoncu sıfatı ile küçük ve kısıtlılara ait bir işletmeyi bunlar adına işletmek suretiyle aynı işlere girişemeyeceklerini göstermektedir. Ortak olmayan müdürler ise amacına erişmek için ticari işletme işleten dernek yöneticisi veya anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi, müdür olarak yasağa tabii işleri yapamazlar¹⁸⁰.

Rekabet yasağı; ortaklık, yönetim kurulu üyeliği, müdürlük gibi sıfatların kazanılmasıyla başlar ve bu sıfatın sona ermesiyle de ortadan kalkar¹⁸¹. Yasağın devamı ise ana ya da başka bir sözleşme ile sağlanabilir. Bu durum sözleşmesel rekabet yasağı kapsamındadır. Anlaşılacağı üzere rekabet yasağı süre bakımından sınırsız değildir¹⁸². Her ne kadar kanunda ortaklıklar hukuku bakımından rekabet yasağının süresine ilişkin bir düzenleme bulunmasa da uygulamada işçilerin hizmet sözleşmeleri bakımından uygulanan TBK madde 445 uyarınca ele alınan iki yıllık sürenin, ortaklıklar hukukunda da uygulama alanı bulduğu söylenebilir. Sözleşme sonrasına ilişkin rekabet yasaklarına ilişkin bu sözleşmelerde süre ise rekabet yasağına tabii olan kişinin ortaklık ya da müdürlük sıfatı sona erdikten sonra başlayacaktır. Söz konusu sözleşmelerde, haklı menfaatin varlığı gibi istisna durumlarda iki yıllık süre aşılabilecek ve sırf aşan bu süre nedeniyle sözleşme geçersiz sayılmayacaktır. Fakat bunun yanı sıra bu gibi hallerde ve sözleşme sonrası rekabet yasaklarının aşırıya kaçtığı durumlarda sözleşmedeki süreler hakim kararıyla, hakkaniyete uygun olacak şekilde makul bir süreye indirgenebilecektir¹⁸³.

İşte bu şekilde yasağın sona ermesinden sonra devam etmesi isteniyorsa taraflar bu durumda sözleşme sonrası rekabet yasağı anlaşması yapmalıdırlar. Elbette böyle bir anlaşma, yasağa tabii tutulan kişinin ekonomik geleceğini güçleştirmemeli bu hususta kişilik haklarına da aykırı olmamalıdır. Bu nedenle bu sözleşmenin sınırları (konu, süre ve yer bakımından) açıkça belirlenmelidir¹⁸⁴. BAM bu husustaki bir kararında; sözleşmenin, açık ve net bir şekilde coğrafi sınır içermediği hallerde ihlal edilecek bir rekabet yasağının varlığından söz

¹⁷⁹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 170.

¹⁸⁰ Aşık, Limited Şirketler, s.124, 125.

¹⁸¹ Aydoğan, Fatih: Ticaret Şirketlerinde Rekabet Yasağı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2004, (<https://tez.yok.gov.tr>), (E.T. 08.06.2019) , s.59.

¹⁸² Aşık, Limited Şirketler, s. 15.

¹⁸³ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 264 265, 266.

¹⁸⁴ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 205.

edilemeyeceğini belirterek sözleşmedeki sınırların şüpheyeye düşmeyecek şekilde düzenlenmesini vurgulamıştır¹⁸⁵.

Türk Hukuk Sistemi'nde işçiler hakkındaki rekabet yasağı sözleşmeleri hariç olmak üzere ticari ortaklıklar çerçevesinde coğrafi bakımdan sınır koyan herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Fakat yer bakımından herhangi bir sınırlama olmaması, limited şirket ortaklığı açısından tehlike arz edebilecek bir durum olduğundan bu açıdan da birtakım sınırlandırmaların uygulanması gerekmektedir. Bu hususta yukarıda da bahsedildiği üzere bu yasağın kapsamını limited şirketin faaliyet konusuna giren işler ile yasağa tabii olan kişilerin faaliyetlerinin kesiştiği yer noktasıdır. Limited şirketin faaliyetleri doğrultusunda elbette bir menfaat çevresi bulunmaktadır. Şirketin oluşturmuş olduğu bu çevrede ise rekabet yasağı uygulaması yapılmalıdır. Limited ortaklıkta coğrafi bakımdan olması gereken bu sınırın kapsamını elbette ortaklığın fiilen faaliyet yaptığı alanlar oluşturmaktadır. Dolayısıyla yasağın geçerli olduğu alan, yasağa tabii olan kişilerin hangi yerde faaliyet gösterdiği ile ilişkilidir. Yasağın kapsamı bu anlamda yerel, bölgesel, ulusal ve hatta uluslararası da olabilecektir¹⁸⁶.

Yargıtay birçok kararında şirket sözleşmesinde yasağın kapsamındaki coğrafi alanın tüm Türkiye sınırını olması ve şirketin sözleşmesinde yer alan faaliyet alanının belirli bir sektörü tümünden ilgilendiren bir alan olması nedeniyle bu tip düzenlemelerin; çalışma özgürlüğüne, sözleşme serbestisi ilkesine ilişkin kanuni hükümlere aykırı olduğunu dolayısıyla batıl sayılması gerektiğini belirtmiştir¹⁸⁷.

BAM ise bir kararında; davalının, davacı nezdinde “Ege/Akdeniz Bölgesi Kilit Müşteri Satış Sorumlusu” olarak çalıştığını, aralarındaki rekabet etmeme yasağına ilişkin sözleşmede ise “Akdeniz Bölgesi” sınırları dahilinde rekabet etmemeyi taahhüt ettiğini fakat bu durumda TBK madde 445 gereğince düzenlenen geçersizlik halinin özel norm niteliğinde olduğundan hakim müdahalesine bırakıldığını dolayısıyla somut olay değerlendirildiğinde; işten ayrıldıktan sonra Akdeniz Bölgesi sınırlarında, davacı ile aynı iş kolunda çalışan davalının rekabet etmeme yükümlülüğüne aykırı davrandığını, sözleşmede öngörülen coğrafi sınır ile davalının rekabet ettiği sınırın örtüştüğünü ve geçerli olduğu belirtilmiştir¹⁸⁸. Bunun yanı sıra Yargıtay bir kararında; rekabet yasağına ilişkin sözleşmede yer olarak hiçbir

¹⁸⁵ **İstanbul BAM 14. H.D.**, T. 20.12.2018, 2018/545 E., 2018/1545 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 16.06.2019).

¹⁸⁶ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 194, 195, 196.

¹⁸⁷ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 02.11.2015, 2015/4311 E., 2015/11343 K.; Aynı hususta bkz. **Yargıtay 11. H.D.**, T. 25.06.2014, 2014/6676 E., 2014/12108 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

¹⁸⁸ **İstanbul BAM 14. H.D.**, T. 07.03.2019, 2018/1034 E., 2019/345 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 17.06.2019).

sınırlama yapılmadığı hallerde yani sözleşmede coğrafi olarak sınır belirtilmediğinde sözleşmenin geçerli olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığını ifade etmiştir¹⁸⁹.

Yasağa tabii olan kişiler, şirketin faaliyette bulunduğu yer dışında diledikleri yerde faaliyet gösterebilirler. Yani şirketin faaliyetlerini yürüttüğü yer, rekabet yasağının kapsamını oluşturmaktadır¹⁹⁰. Mesela, Ankara'da masa sandalye satımı ile uğraşan bir şirket ortağı, Yozgat'ta aynı işle uğraşabileceği gibi bunu başkası adına da yapabilir. Bunun istisnası ise söz konusu şirketin Yozgat'ta da iş yapıyor olmasıdır. Tüm bunların yanında, şirketin zarar görme ihtimali bulunmadığı halde, yasağa ilişkin yaptırımların uygulanmasını istemek, TMK madde 2 kapsamında bir hakkın kötüye kullanımını oluşturacaktır¹⁹¹.

¹⁸⁹ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 17.04.2019, 2018/1587 E., 2019/3071 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 20.06.2019); **Yargıtay 11. H.D.**, T. 22.06.2016, 2015/8627 E., 2016/6912 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 20.06.2019).

¹⁹⁰ **Aydoğan**, Rekabet Yasağı, s. 58, 59.

¹⁹¹ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 15, 16.

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET ORTAKLARI AÇISINDAN REKABET YASAĞI DÜZENLEMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

2.1. Genel Olarak

eTTK’de düzenlenmeyen, ortakların limited ortaklığa karşı bağlılık yükümlülüğü ve rekabet yasağı yeni TTK ile limited şirketlerde ortağın sadakat yani bağlılık yükümlülüğü adı altında madde 613 ile düzenlenmiştir¹⁹². Hemen belirtmek gerekir ki ticaret kanunundaki bu düzenleme olmasaydı da ortaklar TMK madde 2 gereği doğruluk ve güven ilkesine dayalı olarak yine bu anlamda bir yükümlülük altında olacaklardı¹⁹³. TTK ile getirilen bu düzenleme ile ortakların, şirket çıkarlarını zedeleyecek davranışlarda bulunmaları önlenmek istenmiş, bu sayede şirket menfaatleri korunmaya çalışılmıştır. Bağlılık dolayısıyla sadakat yükümlülüğüne ilişkin bu hüküm, limited şirketlerin kişisel yönüne de uygunluk arz etmektedir. Kişisel ögelerin haiz olduğu bu tip şirketlerde şirkete ait sırları saklama oldukça önemli bir yükümlülüktür. Dolayısıyla TTK’de yer alan düzenleme ile şirket sırrının saklanması emredici nitelikte düzenlenmiştir¹⁹⁴. Fakat buradaki emredicilik, TTK 613/1 uyarınca yükümün şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile kaldırılmayacağına ilişkin olup sınırlamanın geçerliliği veya sınırı ile şirkete ait sırlar kavramı somut duruma göre değişkenlik gösterecektir. Bu nedenle kanunda şirket sırrına ilişkin net bir tanım bulunmamaktadır¹⁹⁵.

Ortakların rekabet yasağını düzenleyen, ortaklara bağlılık yükümlülüğü yükleyen ve ortakların birtakım davranışlar yapmasını engelleyen ilgili kanun maddesi uyarınca limited şirket ortakları kendilerine menfaat sağlayacak şekilde ve dolayısıyla şirketi zarara sokmak maksadıyla hiçbir işlem yapamazlar. TTK madde 613’ün gerekçesinde bu durum, *"Güçlü kişisel ögeleri haiz bir şirkette sır saklama, önde gelen ve vazgeçilmez nitelikte bir bağlılık yükümüdür. Bu sebeple Tasarı, şirketin sırlarının saklanmasını, emredici bir biçimde düzenlemiştir. Ancak emredicilik, yükümün kaldırılamayacağına yöneliktir. Sınırlamanın geçerli olup olmadığı, sınırı ve şirket sırrı kavramı öğretisi ile mahkeme kararlarının belirlenecektir. Sır kavramı sürekli değişir. Bu sebeple kanun tanımlamamıştır."* denilerek

¹⁹² **Aydın, Fazıl:** En Son Değişiklikler İle Yeni Türk Ticaret Kanununda Limited Şirketler, Bilge Yayınevi, Ankara Temmuz 2013, s. 98.

¹⁹³ **Şener,** s. 461.

¹⁹⁴ **Akbaş, Kürşad:** Limitet Şirkette Şahıs Şirketine Özgü Haller, Bursa Barosu Dergisi, C. 42, Sa. 99, Mart 2017, s. 93.

¹⁹⁵ **Aydın,** Limited Şirketler, s. 99.

açıklanmıştır. Kanun koyucu sır saklama yükümlülüğü bakımından emredici hükümlerden bahsederken TTK madde 613/4 uyarınca ise geriye kalan ortakların yazılı onayı ile şirket ortaklarına; bağlılık yükümlülüğüne ve rekabet yasağına aykırı düşen faaliyetlerde bulunma hakkını tanıdığı söylenebilir¹⁹⁶. Belirtildiği üzere, limited ortaklıklar kişisel ögelerin ağır bastığı bir şirket türü olduğundan şirket ortaklarının şirkete bağlı olması önem arz etmektedir. Bu ise bağlılık yükümlülüğünden kaynaklanan sır saklama yükümlülüğü ile ifade edilmektedir. Sır saklama yükümlülüğünün önemi, kanunda emredici şekilde düzenlenmiş olmasından da anlaşılmaktadır¹⁹⁷.

Sadakat yükümlülüğü kavramı; ortaklığa karşı dürüst olma, ortaklığın amaçlarını bilfiil destekleme, ortaklığı zarara uğratacak faaliyetlerden kaçınma ve diğer ortakların ortaklığa ilişkin menfaatlerini dikkate almaya ilişkin yükümlülükleri barındırmaktadır. Dolayısıyla bu ilke, limited şirketlerde başarılı işbirliğinin sağlanması için oldukça önem arz etmektedir. Diğer yandan limited şirketlerde ortakların sadakat yükümlülüğü olduğu kesin olmakla beraber bu yükümlülüğün kimlere karşı olduğu ise tartışmalıdır. Öğretideki bazı görüşler bu yükümlülüğün hem ortaklığa hem de diğer ortaklara karşı olduğunu savunmaktaysa da kimi yazarlar bu durumun tam aksine sadakat yükümlülüğünün sadece ortaklığa karşı bir sorumluluk doğurduğu görüşündedir. Bu görüşe göre; şirket ana sözleşmesinde öngörülen düzenlemeler ortaklar arasında hukuki ilişki yaratmayıp adeta ilişkiyi organize etme maksadıyla getirilmektedir. Dolayısıyla sadakate ilişkin bu yükümlülük sadece ortaklığa karşı olabilmektedir. Bunun yanı sıra sadakat yükümlülüğünün ortaklığın yanında ortaklara karşı da olması gerektiğini savunan görüşe göre ise TMK madde 2'de yer alan ilke uyarınca bir kişi, diğer kişilerle kurmuş olduğu ilişkilerinde ilişkinin anlam ve amacına uygun davranmalı, bu hususta doğru ve dürüst olmalı, güven sarsmayacak şekilde davranmalıdır. Dolayısıyla bu maddeden yola çıkıldığında zaten ortaklar arasında bir bağlılık yükümlülüğünün olduğundan söz edilebilecektir¹⁹⁸.

Sadakat ya da bağlılık hususu; ortağın veya ortakların şirketle olan sıkı ilişkilerinden kaynaklı olarak elde ettikleri şirkete has sırları açıklamamaları diğer bir ifade ile bu sırlardan şirketin zararına olacak şekilde kendilerine fayda sağlamamaları ile ilgilidir. Dolayısıyla bağlılık yükümlülüğünü dikkate alırken ortağın şirketteki konumu da

¹⁹⁶ Ertaş, s. 96, 97.

¹⁹⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2813.

¹⁹⁸ Şener, s. 461, 462, 463.

değerlendirilmelidir. Her ortağın şirket sırrına erişebilme olanağı aynı olmadığından bu durum ortaklardan ortağa farklılık gösterecektir¹⁹⁹.

TTK 613. maddenin 2. fıkrasında yer alan “Ortaklar, şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlarda bulunamazlar. Özellikle, kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve şirketin amacına zarar veren işlemler yapamazlar. Şirket sözleşmesiyle, ortakların, şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda oldukları öngörülebilir.” hükmünde yer verilen “çıkartlarını zedeleyebilecek davranışlar” ifadesini geniş yorumlamak gerekmektedir. Bu kavramın içerisinde; şirkete karşı, şirketi kötü duruma sokacak, gelişmesini engelleyecek, geleceğini olumsuz etkileyecek her çeşit davranış düşünülebilir. Yine bu maddede yer alan, ortak veya ortakların kendilerine özel bir yarar sağladığı ve aynı zamanda şirkete zarar veren davranışları da bağlılık yükümlülüğünü ihlal eden durumlar arasında sayılmıştır²⁰⁰. Bu düzenlemeye göre; ortakların şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlarda bulunamayacakları ve özellikle kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve dolayısıyla şirketin amacına zarar veren işlemler yapamayacakları açıkça belirtilmiştir. Fakat bunun yanında, şirket sözleşmesiyle ortakların şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda olduklarının öngörülebileceği de ifade edilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere eTTK’de de TTK’de de ortakların kanundan kaynaklanan bir rekabet yasağı bulunmamakla birlikte söz konusu yasağın TTK madde 626 uyarınca sadece müdürler için öngörülmüştür²⁰¹.

Ayrıca, TTK madde 613'teki hüküm ile asıl düzenlenmek istenen aslında sadakat yükümlülüğüdür. Fakat kanun koyucu bu maddede sır saklama yükümlülüğünü ve rekabet yasağının sadakat yükümlülüğünden kaynaklandığını tam olarak ortaya koyamamış ve bu düzenleme ile adeta limited şirketlerdeki sadakat yükümlülüğünün önemi arka planda kalmış olmaktadır. Her ne kadar bu madde ile sadakat yükümlülüğünün sadece ortaklığa karşı olduğu gibi bir sonuca ulaşılmaktaysa da bu çıkarım oldukça yanıltıcıdır. Çünkü sadakat yükümlülüğü sadece ortaklığa karşı olmadığı gibi diğer ortaklara karşı da uyulması gereken yükümlülükler arasındadır²⁰².

¹⁹⁹ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2813, 2814.

²⁰⁰ **Aydın**, Limited Şirketler, s. 99, 100.

²⁰¹ **Karasu, Rauf**: “Limited Şirket Esas Sözleşmesi İle Ortakların Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı Öngörülebilir Mi?”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, Sa. 2, 2016, s. 62, 63.

²⁰² **Şener**, s. 460, 461.

2.1.1. Rekabet Yasağının Sözleşmesel Düzenlemesi ve Sınırları

Kural olarak şirket ana sözleşmesinde yer almadığı sürece rekabet yasağına tabii olmayan ortakların²⁰³ TTK madde 613/2 uyarınca ortaklık sözleşmesinde rekabet yasağının kararlaştırılmış olması ortağın ortaklık dışı faaliyetlerde bulunma özgürlüğünü önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Özgürlüğün bu şekilde sınırlanması ise TMK madde 23/2 ve TBK madde 27 açısından belirlenen kanuni ilke ve esaslara uygun şekilde yapılmalıdır. Dolayısıyla TMK ve TBK'nin anılan maddelerinde düzenlenen esaslar rekabet yasağı sınırlamalarına uygulanmaktadır. Eğer rekabet yasağı ortaklık açısından gerekli bir yasak ise bu durum özel hukuktaki şahsiyetin korunması ilkesinin önüne geçer ve bu durumda rekabet yasağı ortak için dayanılmaz hale gelebilir. Bu durum ise TTK madde 638/2'ye göre ortağın dava açmasını olanaklı hale getirmektedir. Fakat rekabet yasağı ortaklık için gerekli değil ancak yararlı ise burada geçerliliği, yasağa tabii ortakların ekonomik varlığını tehdit edip etmemesine bağlı olacaktır. Tehdit ediyorsa yasak geçerli olmayacak ve TBK madde 27/2 uyarınca kısmi butlana tabii olacaktır²⁰⁴.

Ortaklık sözleşmesinde düzenlenecek olan rekabete ilişkin yasak, kişinin ticari hayatında birtakım kısıtlamalara sebep olacağından yasağa ilişkin getirilen sözleşmesel düzenlemelerin, hukuk güvenliğini sağlar nitelikte olmasının yanında ortaklar arasında çıkabilecek sorunlar bakımından da önleyici nitelikte olması gerekmektedir. Dolayısıyla sözleşme ile getirilecek yasağın; konu, yer ve süre bakımından anlaşmazlık veya belirsizliğe yol açmayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir²⁰⁵.

Eğer objektif alan açıkça belirtilmemişse, yasağın geçerlilik alanı ortaklık konusu kapsamında bulunan faaliyetlerle sınırlı olacaktır. Fakat ortaklık, sözleşmede yer alan ortaklık konusundan daha dar kapsamda faaliyet gösteriyor ise bu durumda rekabet yasağının ihlali, fiili ortaklık konusuna göre belirlenmelidir. Tam aksi durumlar söz konusu olduğunda yani ortaklık sözleşmesinde yer alan konudan daha geniş kapsamda bir faaliyetin varlığı halinde rekabet yasağının alanı genişletilmelidir. Şüpheye düşülen durumlarda ise hukuki güvenliği zedelememek adına sözleşmede yazılı olan konu belirleyici olmalıdır²⁰⁶.

²⁰³ Bağrıaçık, s. 257.

²⁰⁴ Şener, s. 486, 487.

²⁰⁵ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 12.

²⁰⁶ Şener, s. 483, 484.

Yer anlamında sınırlandırma ise ortaklık veya ortakların hangi piyasada faaliyet gösterdiğine bağlı olarak değişmektedir. Coğrafi bakımdan, sadece ortaklığın işletme faaliyetleri ile kesişen işler için söz konusu olmaktadır²⁰⁷.

Yargıtay birçok kararında rekabet yasağının belirli bir bölge veya yer ile sınırlı olmadığı yani Türkiye genelini kapsadığı durumlarda cezai şart koşulunun geçersiz olduğunu ve yasağa tabii kişinin ticari sır niteliğindeki bilgileri ne şekilde kullandığı, şirketin bu yolla ne tür bir zarara uğradığının ispat edilmesi gerektiğini; ayrıca, rekabet yasağına ilişkin sözleşmede yasağın herhangi bir yer ve süre ile sınırlı tutulmadığı hallerde de yasağın geçerli olmayacağını belirtmiştir²⁰⁸.

Rekabet yasağı süre bakımından da düzenlenmeli fakat bu düzenleme ortağın, ortaklıktan ayrılmasını aşan şekilde olmamalıdır. Fakat ortaklar eğer bir ortağın ortaklıktan ayrılması halinde bile rekabet yasağına dahil olmasını düzenlemek istiyorlarsa bunu rekabet yasağı bakımından öngörülen sınırlar çerçevesinde yapmalıdırlar²⁰⁹.

Dolayısıyla; ortağın, ortaklıktan ayrıldıktan sonra da rekabet yasağına tabii olunması isteniyor ise bu durumda bunun ayrı bir sözleşme ile düzenlenmesi gerekmektedir. Bu hususta; TTK'de görev süresi sona erdikten sonra yasağın devam edeceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığından ayrı bir sözleşme ile getirilecek düzenlemeler her şeyden önce genel hükümlere tabii olacaktır. Bu hususta sözleşme serbestisi veya dürüstlük kuralı gibi genel hükümlerin yanında; TBK madde 445'te işçiler için düzenlenen rekabet yasaklarına ilişkin hükümlerin bu tür sözleşmelere de kıyasen uygulanarak yasağın sınırının çizilmesi mümkündür. Dolayısıyla ortak ya da müdürlük gibi sıfatların kaybı halinde de rekabet yasağının düzenlenebilmesi için mutlaka bu sözleşmenin yazılı olması ayrıca konu, yer ve süre bakımından sınırlanması bu sınırlanmanın da açık ve net bir şekilde yapılması gerekmektedir²¹⁰. TBK madde 445; rekabet yasağının, kişinin ekonomik faaliyet özgürlüğüne ve ekonomik geleceğini kısıtlayarak²¹¹, hakkaniyete aykırı olarak tehlikeye düşürecek biçimde yer, zaman ve işlerin türü yani konu bakımından uygun olmayan sınırlamalar içermeyeceği ve yasağın süresinin, özel durum ve koşullar dışında iki yılı aşamayacağını

²⁰⁷ Şener, s. 484.

²⁰⁸ Yargıtay 11. H.D., T. 10.09.2018, 2016/14483 E., 2018/5117 K.; Aynı hususta bkz. Yargıtay 11. H.D., T. 13.02.2019, 2017/4543 E., 2019/1109 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

²⁰⁹ Şener, s. 484, 485.

²¹⁰ Göksoy, Yaşar Can: Ortaklıklar Hukukunda Rekabet Yasaklarının Kapsamı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, Özel Sa. 2007, s. 659, 660.

²¹¹ Rekabet yasağı sözleşmeleri ile ticari surlara vâkıf olan kişinin, ekonomik faaliyet özgürlüğüne ve ekonomik geleceğine kısmen dahi olsa sınırlama getirilmektedir. Bkz. Yargıtay 11. H.D., T. 06.03.2019, 2018/3705 E., 2019/1860 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 17.06.2019).

belirtmiştir. Bunun yanı sıra yine aynı madde uyarınca hakime; aşırı nitelikteki²¹² rekabet yasağını hakkaniyete uygun olacak şekilde kapsam ve süre bakımından sınırlandırma yetkisi tanınmıştır.

Dolayısıyla, kanun koyucunun iki yıllık sınıra getirmiş olduğu istinası durumlar dışında görev sonrası sözleşmesel rekabet yasağında sürenin iki yıl olarak alınacağı, bu sürenin uzatılması halinde ise şirketin ve ortağın menfaatler dengesi göz önüne alınarak hakim tarafından birtakım sınırlandırmalar yapılabileceği açıktır. Kanun koyucu burada hakime bütün şartları ve her somut olayı kendi içerisinde değerlendirmek koşulu ile böyle bir yetki tanımıştır²¹³. Çünkü buradaki norm özel nitelikte olup kesin hükümsüzlük yerine hakim müdahalesine bırakılmıştır²¹⁴.

Sözleşme sonrası rekabet yasağındaki iki yıllık bu süre ise şirket ana sözleşmesinin yapıldığı andan değil, ortaklık sıfatının sona ermesinden itibaren başlayacaktır. Kural, süresiz olarak yapılan sözleşme sonrası rekabet yasağının hukuka aykırı olmasıdır bunun yanı sıra kanunen öngörülen iki yıllık sürenin aşılması özel durumların varlığı halinde örneğin dört yıllık bir rekabet yasağı düzenlemesi yapılması da mümkündür. Burada somut olaya göre değerlendirme yapılacak olup iki yılı aşan süreler hakim kararıyla da makul bir süreye çekilebilecektir²¹⁵.

2.1.1.1. Rekabet Yasağının Ortaklığın Kuruluş Aşamasında Sözleşmesel Düzenlenmesi

TTK madde 54 ile düzenlenmeye başlayan haksız rekabet hukukuna ilişkin ilkeler, aslında rekabet yasağına özgü birçok durumu da bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle, sermaye ortaklıklarında ortaklar bakımından kanundan kaynaklanan bir rekabet yasağı düzenlemesine gerek duyulmamıştır. Kaldı ki sermaye ortaklıklarında ortakların asıl borcu sermaye koymaktır. Pay sahiplerinin sorumlulukları da koymakla mükellef oldukları bu sermaye borcuyla sınırlıdır. Bunlar pay sahiplerinin malvarlıksal yükümlülükleri olup rekabet yasağına ilişkin sorumlulukları bu kapsamın dışında kalmaktadır. Limited ortaklıklarda müdürlerin TTK madde 626 uyarınca rekabet yasağına tabii olduğunu fakat bunun aksine ortaklar için bu hususta kanundan doğan herhangi bir yükümlülüğün bulunmadığını belirtmiştik. Buradan da anlaşılacağı üzere limited ortaklıklarda ortaklar açısından rekabet

²¹² Örneğin, taraflar arasında öngörülen sözleşme ile davalı işçi açısından düzenlenen rekabet etmeme yasağının birçok ili kapsıyor olmasının aşırı nitelikte olduğu hususu için bkz. **Yargıtay 11. H.D.**, T. 11.02.2019, 2017/3977 E., 2019/990 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 20.06.2019).

²¹³ **Ertas**, s. 132, 133.

²¹⁴ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 16.06.2016, 2015/12450 E., 2016/6672 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 17.06.2019).

²¹⁵ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 265, 266.

yasağına ilişkin düzenlemeler ancak ve ancak sözleşme ile yapılabilecektir. Sermaye ortaklıklarında ortakların sorumluluklarının sınırlı olması ilkesi limited ortaklıklarda da geçerliliğini koruduğundan ortakların kanunen rekabet yasağına tabii olması durumu söz konusu değildir. Bu durum ortaklık sözleşmesinde açıkça düzenlenmeli ve ortaklar bu şekilde rekabet yasağına dahil edilmelidir. Aksi halde sırf bağlılık yükümlülüğüne dayanılarak ortakların yasağına tabii olduğunu söylemek mümkün olmamaktadır²¹⁶. Dolayısıyla kural; ortakların, şirketle rekabet yaratacak işler yapmalarıdır. İstisna olan durum ise bunun aksinin, şirket ana sözleşmesinde düzenlenmiş olmasıdır²¹⁷.

Burada ortaklık sözleşmesi ile limited ortaklıklarda ortaklar için öngörülebilecek olan rekabet yasağı elbette sınırsız olmayacaktır. Burada söz konusu yasağın kapsamı, sınırları ve hukuki sonuçları belirli olmalıdır. Bunun aksine sözleşmede sadece ortakların yasağına tabii olduğu belirtilip herhangi bir sınır ve kapsamın öngörülmediği hallerde ise limited ortaklıklarda müdürlük sıfatını haiz olan yönetici kesimi ilgilendiren kanuni düzenlemelerden uygun olacak ölçüde yararlanılacaktır²¹⁸. Mevzuatımızda yer alan, rekabet yasağının korunmasına ilişkin düzenlemeler, sözleşme özgürlüğüne getirilen bir sınırlama niteliğinde olduğundan bu düzenlemelerin dar yorumlanması esas olmalıdır²¹⁹.

Ortaklar açısından düzenlenecek rekabet yasağı, kuruluş aşamasında ortaklık sözleşmesinde olabileceği gibi sonradan sözleşmede yapılacak değişikliklerle de ele alınabilir. Fakat eğer limited ortaklığın kuruluş aşamasından itibaren olmak üzere düzenlenmek istenen bir yasak söz konusu ile bu durumda ortaklık sözleşmesinde mutlaka bu belirtilmelidir. Sözleşmede böyle bir hükme yer verildikten sonra ortak veya ortaklar açısından bağlayıcılık kazanacak olan bu düzenleme, sözleşme özgürlüğünün de bir yansıması olacaktır. TTK madde 577’de şirket sözleşmesinde öngörüldüğünde bağlayıcılık kazanacak hususlar sınırlı sayıda olacak şekilde sayılmıştır. Anılan maddenin 1/g hükmü uyarınca kanuni düzenlemeden farklı olarak ele alınacak rekabet yasağına ilişkin düzenlemelerin de bağlayıcı olacağı belirtilmektedir. Bu hüküm aynı zamanda limited ortaklıklar açısından farklı bir sistemi işaret etmektedir. Çünkü bu madde ile ortaklık kurucularının, ortaklık sözleşmesinde istedikleri düzenlemeleri yapabilmelerinin önü açılmış bulunmaktadır. Elbette bu durum emredici hükümlere aykırı olmamak şartıyla geçerlilik kazanacaktır. Dolayısıyla, ortaklığın kuruluşunda zorunlu olarak bulunması gereken hususların yanında ortaklık sözleşmesinde yer

²¹⁶ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 105.

²¹⁷ Karacibioğlu, Orhan Batur: Anonim ve Limited Şirket Genel Esaslar Özellikle Anonim Şirket Esas (ANA) Sözleşmesi Limited Şirket, Şirket (ANA) Sözleşmesi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, s. 150.

²¹⁸ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 106.

²¹⁹ Sayhan, Rekabet Kavramı, s. 113.

almak koşuluyla zorunlu unsurlar dışında belirtilen diğer unsurlar da ortaklıklar hukuku anlamında bağlayıcı olacaktır. Ortaklık sözleşmesinde yer verilmeden öngörülen düzenlemeler ise TBK anlamında sözleşme hükümlerine tabii olacaklardır. TTK’de limited ortaklıkla alakalı olan düzenlemeler emredici niteliği haiz olduklarından bu düzenlemelerin aksine bir durumun ancak kanunda açıkça öngörülmesi, kanunda açıkça öngörülmediği hallerde ise hakkaniyet ve menfaat ilkelerine uygun düştüğü takdirde uygulanması mümkün olacaktır. Bu nedenle; her ne kadar limited ortaklıkta kuruluş aşamasında ortaklar, ortaklık sözleşmesi ile birtakım düzenlemeler yapmakta özgürseler de elbette bu duruma getirilen sınırlamalar da mevcuttur. Tabiri caizse ortaklar, ortaklık sözleşmesine akıllarına her esen hususu koyup, sözleşme serbestisi ilkesine dayanamazlar. Burada temelde yatan, azınlıkta kalan pay sahiplerinin haklarını koruma düşüncesidir. Uygulamada bu duruma “çelik korse kuralı” denmektedir²²⁰. Böylece tarafların, sözleşme özgürlüğüne dayanarak her hususu düzenlemelerinin önüne geçilmiştir. Bu ise TMK madde 23’e aykırıdır²²¹. Kanaatimizce; uygulamada böyle bir tabir kullanılmasının nedeni, her ne kadar sözleşme serbestisinden bahsedilse de elbette bunu da sınırlayan katı kuralların olduğunu ifade ederek keyfiyetin önüne geçmektir.

2.1.1.2. Rekabet Yasağının Ortaklık Sözleşmesinde Değişiklik Yapılarak Düzenlenmesi

Limited ortaklığın kuruluş aşamasında düzenlenen ortaklık sözleşmesinde daha sonra değişiklik yapılması mümkündür. Rekabet yasağı da başta hazırlanan ortaklık sözleşmesinde yer almasa dahi daha sonradan sözleşmeye eklenebilecek hususlardandır. Fakat yasağın sonradan öngörüldüğü bu durumda karar yeter sayısı önem arz edecektir. Burada ilgili bütün ortakların onayı aranmaktadır. Emredici bir hüküm olan TTK madde 607’de ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesi ile ek ya da yan edim yükümlülüklerinin getirildiği hallerde uygulanan bütün ortakların onayı kuralı, ortaklık sözleşmesi ile getirilecek rekabet yasağı durumunda da geçerli olacaktır²²².

Bir sözleşme ile rekabet yasağına tabii olan taraflar, kanuni rekabet yasağının aksine kendi iradeleri ile faaliyet alanlarını, ticari özgürlüklerini kısıtlamaktadırlar²²³. Başta hazırlanan ortaklık sözleşmesinde, kurucu ortakların hepsinin sözleşme içeriğinde mutabık

²²⁰ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 106, 107, 108.

²²¹ Moroğlu, Erdoğan: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı İle Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı Değerlendirme ve Öneriler, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara Ekim 2006, s. 13.

²²² Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 109, 110.

²²³ Can, Rekabet Yasağı, s. 15.

olmaları gerekmektedir. Dolayısıyla, ortaklık sözleşmesinde daha sonradan ortakların yükümlülüklerini arttıracak şekilde değişiklik yapılmasını gerektiren hallerde de aynı durum geçerli olacak ve oy birliği aranacaktır. Bunun yanı sıra ortaklık sözleşmesinde yapılan her türlü değişikliğin tescil ve ilanı gerekmektedir. Rekabet yasağına ilişkin olarak sonradan getirilecek düzenlemeler de bu durumda dahildir. Limited ortaklığın tüzel kişiliği haiz olabilmesi için ortaklık sözleşmesinin tescil ettirilmesi gerekmekte olup buradaki tescil kurucu niteliktedir. Ortaklık sözleşmesinde sonradan yapılacak değişikliklerin tescil edilme zorunluluğu da buradan kaynaklanmaktadır. Aleniyet sağlanması açısından tescil önem arz etmektedir²²⁴.

2.1.1.3. Rekabet Yasağının Ortaklar Sözleşmesi ile Düzenlenmesi

Limited ortaklıklarda, borçlar hukuku alanında değerlendirilebilecek bir sözleşme ile de rekabet yasağı düzenlemesi yapılabilir. Uygulamada bu tür sözleşmelere “ortaklar sözleşmesi” veya “pay sahipleri sözleşmesi”²²⁵ denilmektedir. Anılan bu sözleşme; pay sahiplerinin tamamının ya da sadece bir kısmının, ortaklığın kuruluş aşamasında veya daha sonra birbirleri ile ya da ortaklıkla olan hukuki ilişkilerini düzenlemek amacıyla yapmış oldukları bir sözleşmedir. İşte bu ortaklık sözleşmesinden bağımsız olarak yine ortaklar arasında yapılabilecek olan ortaklar sözleşmesinde de rekabet yasağına ilişkin düzenlemelere yer verilebilir. Bu tür sözleşmeler ile rekabet yasağının, kanundan kaynaklanan kısımlarını genişletmek veya daraltmak amaçlanır. Bu tür sözleşmeler ile genellikle, tarafların ortak oldukları ortaklık içerisinde birbirleri ile olan ilişkilerine has düzenlemeler yer alır. Ortaklar sözleşmesi, ortakların iç ve şahsi ilişkilerini düzenlediğinden sözleşmenin farklı konuları da ele alması mümkündür. Ayrıca bu sözleşmeler sadece taraf olan ortakları bağladığından nispi niteliği haizdir. Yukarıda belirtildiği üzere, borçlar hukuku anlamında bir sözleşme olan ortaklar sözleşmesi, şekle tabii olmadığı gibi sözleşme özgürlüğü ilkesine ve borçlar hukuku ilkelerine bağlıdır. Bu sözleşmelere tüm ortakların katılması gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu tür sözleşmelerde, ortaklık sözleşmesinin aksine sonradan pay devralan ortağı bağlayan bir durum da bulunmamaktadır²²⁶. Ayrıca ortaklar

²²⁴ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 110, 111.

²²⁵ Babur, Ezgi: Pay Sahipleri Sözleşmeleri, Hukuk Postası, Kasım 2013, (<http://www.erdem-erdem.av.tr/yayinlar/hukuk-postasi/paysahipleri-sozlesmeleri>), (E.T. 24.05.2019), par. 1.

²²⁶ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 113, 114, 115.

sözleşmesinde yer alan hak ve borçlar şahsi şekilde üstlenildiğinden, bu borçların ortağın şirketteki payından bağımsız olduğunu söylemek mümkündür²²⁷.

Uygulamada oldukça önem arz eden pay sahipleri sözleşmelerinin, sözleşme tarafları arasında bir adi ortaklık ilişkisi kurduğu söylenebilmektedir. Pay sahipleri arasındaki ilişkileri düzenleyen bu sözleşmeler; tarafları arasında bağlayıcı olup, üçüncü kişiler veya şirketler açısından herhangi bir hak veya yükümlülük doğurmamaktadır. Kaldı ki burada şirket de sözleşmenin hukuki sonuçlarının yansımaları bakımından üçüncü kişi konumundadır²²⁸.

Ortakların, pay sahipleri sözleşmesi yapmalarındaki en temel amaç bağlı buldukları ortaklığı kendi istekleri doğrultusunda şekillendirmek istemeleridir. Bunun yanında bu sözleşme ile pay sahipleri ile ortaklık arasındaki bağ güçlenecek, ortaklık ötekileşmeyecek ve ortaklıkta güç dengesi sağlanacaktır. Bu gibi durumlar sözleşmenin ortaklığa olumlu yansımalarıdır²²⁹. Kanaatimizce; bu sözleşmenin sadece taraflarını bağlıyor olması, sözleşmeye taraf olmayan ortaklar ile pay sahipleri sözleşmesi imzalayan ortaklar arasında ayrılığa yol açabileceğinden, şirket ortakları arasındaki bağı olumsuz etkileyebilecek ve çatışmalara neden olabilecektir.

2.2. Tek Adam Ortaklığı Açısından Rekabet Yasağı

Limited ortaklığın tek bir ortağı olduğu durumlarda, ortağın diğer ortaklara karşı bağıllık yükümlülüğü gibi bir durum söz konusu olmayacaktır²³⁰. Rekabet yasağı ise bağıllık yükümlülüğünün bir sonucudur. Dolayısıyla bu yükümlülük açısından kimseye karşı sorumlu olmayan ortağın, rekabet yasağına tabii olması da mümkün kılınmamaktadır²³¹. Ayrıca tek adam ortaklığında ortağın menfaati ile ortaklık menfaati aynı olduğundan yani bağımsız bir menfaat söz konusu olmadığından, bu açıdan da tek adam ortaklığının yapısı ve niteliği gereği ortağın rekabet yasağına tabii tutulması olanaklı değildir. Ayrıca buradaki tek ortağın aynı zamanda şirket müdürü olduğu durumlarda da yine müdürler için rekabet yasağını öngören TTK madde 626 gereği bir yasak söz konusu olmayacaktır. Ortak ve müdür statüsünün tek kişide birleştiği bu durumda önemli olan nicelik yani ortağın ve müdürün aynı tek kişi olması, kişinin sırf müdürlük sıfatını haiz olması nedeniyle yasağına tabii tutulmasının herhangi bir

²²⁷ Okutan Nilsson, Gül: Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri, Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, İstanbul Mayıs 2004, s. 280.

²²⁸ Babur, par. 1, 5, 9.

²²⁹ Okutan Nilsson, s. 73 vd.

²³⁰ Bağrıaçık, s. 261.

²³¹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 144.

faydası olmayacaktır. Fakat eğer müdür, şirketin tek ortağı dışında dışarıdan atanan bir kişi ise bu halde elbette yasağa tabii olacaktır²³².

Bunun yanı sıra; tek ortağın, limited ortaklık ile rekabet oluşturacak faaliyetlerde bulunmasının sır saklama yükümlülüğü ve elbette rekabet yasağının bir ihlali olduğunu savunan görüş de mevcuttur. Bu görüşe göre; her ne kadar TTK madde 613, ortaklara kanundan kaynaklanan bir rekabet etmeme borcu yüklemese buradaki tek ortağın, şirket sırlarına vakıf olması ve bu sırları ortağı olduğu diğer ortaklıklar ile üçüncü kişiler lehine fakat tek ortak olduğu limited şirket aleyhine kullanabilecek olması şirketi zarara sokabilecektir. Dolayısıyla tek kişilik limited ortaklıklarda sır saklama yükümlülüğü rekabet yasağını da bünyesinde barındırmaktadır²³³. Bu görüşe göre tek kişi ortağa rekabet etmeme borcu yüklenerek limited ortaklık, üçüncü kişilere ve özellikle tek kişi ortağa karşı korumuş olmaktadır²³⁴.

Kanaatimizce; burada tek kişi ortaklığı ile ortaklık menfaati arasında herhangi bir çatışma bulunmadığından ve şirket kurmak, şirketi tasfiye etmek gibi durumlar dahi tek kişi ortağın karar verme yetkisine dahil olduğundan bu görüşe katılmak pek de mümkün değildir. Ayrıca burada ortağın menfaati ile şirket menfaati paralellik göstermekte ve tek kişi ortağın şirket aleyhine yapmış olduğu işlemler direkt olarak şirketi zarara soksa da dolaylı olarak tek kişi ortağı da olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle; tek kişinin ortak olduğu limited ortaklıklarda, kişinin şirketle rekabet etmesine ilişkin bir yasak öngörülmesi mümkün ve gerekli kılınmamaktadır. Kaldı ki kişinin kendi kendini rekabet yasağına tabii tutması ve kendi ticari faaliyet alanına böyle bir sınırlandırma getirmesi hayatın olağan akışına aykırı olacaktır.

2.3. Bir Ortağın Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı

TTK'de limited şirket ortaklarının diğer ortaklarla rekabet etme yasağının olup olmadığı konusunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır²³⁵. Her ne kadar, TTK madde 613/2 uyarınca; şirket sözleşmesiyle, ortakların, şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda olduklarının öngörülebileceğine ilişkin bir düzenleme yer almış olsa da, bu hüküm ortakların sadece şirketle rekabet eden işlem ve davranışlarından kaçınma yükümlülüğünün kararlaştırılmasına izin vermektedir. Yani bu durumda anılan hüküm uyarınca; bir ortağın diğer ortak ya da ortaklarla rekabet eden işlem ve davranışlarından

²³² Şener, s. 486, 760, 761.

²³³ Bağrıaçık, s. 261; Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 145.

²³⁴ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 50.

²³⁵ Bağrıaçık, s. 257.

kaçınma yükümlülüğüne ilişkin bir düzenleme yapılması hususuna izin verilmemiştir. Bu durumda TTK madde 613 uyarınca, bir ortak için diğer ortaklarla rekabet etme yasağının öngörülmesi mümkün kılınmamaktadır²³⁶.

Bunun yanı sıra; TTK'nin 579. maddesinde yer alan düzenlemeye göre limited şirketlerde geçerli olan sözleşme özgürlüğü ilkesine önemli ölçüde sınır getirilmiştir. Söz konusu maddeye uyarınca, ana sözleşmede yapılacak olan isteğe bağlı düzenlemeler ancak, kanunda bu duruma "açıkça" izin verilmiş olma koşulu ile geçerli olabilecektir²³⁷. Kanaatimizce burada TTK madde 613, bir ortağın diğer ortaklarla rekabet etmesine ilişkin açıkça bir izin öngörmediğinden, madde 579 uyarınca sözleşme ile ortakların böyle bir yükümlülük altına sokulması mümkün değildir.

Fakat buna rağmen şirket ana sözleşmesi ile ortak ya da ortakların diğer ortak ya da ortaklarla rekabet etme yasağı öngörülür ise böyle bir hüküm geçersiz olacaktır. Burada önemli olan bu geçersizliğin türünün tespitidir. Bir görüşe göre, söz konusu hüküm mutlak butlanla (kesin hükümsüzlük) sakat bir hüküm olur. Şöyle ki yukarıda bahsedildiği üzere; TTK'de hiçbir şirket türü için ortakların diğer ortaklarla rekabet etme yasağının kararlaştırılabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla TTK madde 622 ve 447 uyarınca, limited şirketlerin temel yapısına aykırı olarak düzenlenen şirket ana sözleşmeleri ve genel kurul kararları kesin hükümsüz olduğundan söz konusu rekabet yasağı da yine kesin hükümsüz olacaktır²³⁸.

TTK ile birlikte limited şirket ortakları için bağlılık yükümlülüğü ve rekabet yasağı açısından yer alan düzenlemeler ile limited şirketin kişisel yönüne vurgu yapıldığını da göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Bunun önemi ise kişisel öğeleri güçlü olan bir şirkette, şirkete ilişkin sırları saklamanın oldukça ehemmiyetli olduğudur²³⁹.

Bunların yanı sıra; TBK'nin madde 26/1 hükmüne göre taraflar, bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilmektedirler. Kanunun 27. maddesinde ise "*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.*" denilmektedir. TMK madde 23'e göre ise kimse özgürlüklerinden vazgeçemeyeceği gibi onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamamaktadır.

²³⁶ **Karasu**, Limited Şirketler, s. 64.; **Karasu, Rauf**: Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara Mart 2015, s. 50.

²³⁷ **Karasu**, Limited Şirketler, s. 63.

²³⁸ **Karasu**, Limited Şirketler, s. 66.

²³⁹ **Aydın**, Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu, s. 732.

Dolayısıyla anılan bu düzenlemeler uyarınca; ortakların diğer ortaklarla rekabet etme yasağını öngören ana sözleşme hükümleri, ticarî doğruluk ve dürüstlüğe sığmamakta, onların iktisadî hürriyetlerini ise kısıtlamaktadır²⁴⁰. Şöyle ki mesela gıda mühendisi bir gerçek kişinin ortak olduğu bir şirket, sadece inşaat alanında faaliyet gösterdiği halde, şirket ana sözleşmesinde, gıda şirketlerinde gıda mühendisi olarak çalışmasının yasaklanması, mesleği gıda mühendisi olan ortağın çalışma özgürlüğünü ortadan kaldırır ve dürüstlük ilkesi ile bağdaşmaz. Aynı şekilde tüzel kişi ortaklardan oluşan bir limited şirkette, ortakların diğer ortaklarla rekabet etme yasağının öngörülmesi, bazen tüzel kişi ortağın hiçbir faaliyet gösterememesi sonucunu doğurabilir ki bu durum kişinin iktisadi özgürlüğünü aşırı derecede kısıtlamaktadır²⁴¹.

Bu nedenle; kanun koyucu temelde bir diğerinden daha zayıf konumda bulunan diğer kişilerin ticaret ve sözleşme özgürlüğünü korumak amacıyla kanuni sınırlamalar ile birtakım düzenlemeler getirerek²⁴² limited şirketlerde ortakların diğer ortaklarla rekabet etme yasaklarının öngörüldüğü ana sözleşme hükümlerinin TTK, RKHK, TBK ve TMK'nin emredici hükümlerine ve Anayasa'da yer alan ilkelere aykırı olduğu hallerde kesin hükümsüzlükle sakat olacağını, bununla beraber söz konusu rekabet yasaklarının geçersizliklerinin kural olarak herhangi bir süreye tabi olmaksızın tespit edileceğini belirtmiştir²⁴³.

Yargıtay'ın bu yöndeki bir kararında bahsi geçen duruma ilişkin olarak "*... taraflar arasındaki sözleşmenin rekabet yasağını düzenleyen 5.5. maddesi hükmü, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile güvence altına alınan çalışma hürriyeti ilkesine aykırı olması ve tarafların aralarında imzalayacakları bir sözleşme hükmü ile bu özgürlüğü ihlal anlamına gelecek her hangi bir düzenleme yapmalarının mümkün bulunmaması nedeniyle geçersizdir...*" denilmektedir²⁴⁴.

Kanaatimizce; TTK madde 613 ile öngörülen düzenleme ile şirket ortağının şirketle rekabet eden fiillerden kaçınması amaçlandığından ortakların kendi arasında rekabet etmemesine ilişkin bir düzenleme getirilmesi mümkün değildir. Kaldı ki ortağın, şirketle rekabet etme yasağı dahi istisna nitelikte olduğundan, ortaklar arasında böyle bir düzenleme öngörülmesi, ortakların sınırlı sorumlu olduğu limited şirketin yapısına aykırı olacaktır. Dolayısıyla yukarıda anılan düzenlemeler uyarınca; TTK ile bir ortağın diğer ortakla rekabet

²⁴⁰ Karasu, Rekabet Etme Yasağı, s. 149.

²⁴¹ Karasu, Limited Şirketler, s. 68, 69.

²⁴² Can, Rekabet Yasağı, s. 15, 16.

²⁴³ Karasu, Limited Şirketler, s. 70.

²⁴⁴ Yargıtay 11. H.D., T. 19.01.2012, 2011/13747 E., 2012/356 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

etmesine ilişkin açın bir hüküm bulunmadığından, bu duruma ilişkin yapılan sözleşmeler kesin hükümsüz olmakla beraber böyle bir sözleşmenin varlığı halinde genel hükümler (TBK, TMK) uyarınca da herhangi bir geçerlilik söz konusu olmayacaktır.

2.4. Ortakların Şirketle Rekabet Etme Yasağı

2.4.1. Kurucu Ortaklar Açısından Rekabet Etme Yasağı

Ortaklık sıfatı, bir başkasından devir ile kazanılabileceği gibi arada herhangi bir hukuki işlem olmadan direkt, ilk elden de kazanılabilir. Payın bu şekilde kazanılmasına aslen kazanım denir. Limited ortaklığın kuruluş aşamasında esas sermayedeki payı üstlenen kurucular, ortaklığın sicile tescili ile birlikte kurucu ortak sıfatını haiz olurlar. Bu şekilde kazanılan sıfat ile bu ortaklar, ortaklık ilişkisinden doğan her türlü hak ve yükümlülük açısından da hak sahibi olurlar. Dolayısıyla ortaklık sözleşmesi ile öngörülen rekabet yasağına ilişkin düzenlemeler de kurucu ortaklar bakımından geçerliliğini koruyacaktır. Esas sermayenin arttırılması yolu ile limited ortaklığa yeni ortaklar da dahil edilebilir. Bu şekilde sonradan esas sermaye arttırımı ile ortaklığa katılanlar bakımından ise asli ortak hükümleri uygulanır. Sermayenin arttırımına ilişkin bu durum temelde bir sözleşme olduğundan, sözleşmedeki bu değişikliğin de tescil ve ilanı gerekmektedir. Tescil ve ilandan itibaren ise ortaklar açısından birtakım hak ve yükümlülükler meydana gelecektir²⁴⁵. Oy hakkı, bilgi alma ve inceleme hakkı gibi haklar dışında²⁴⁶ elbette ortaklık sözleşmesinde yer alıyorsa, tescil ve ilan anı ile birlikte rekabet yasağına ilişkin yasaklar bu ortaklar için de söz konusu olacaktır²⁴⁷.

2.4.2. Ortaklık Payını Devir ile Kazananlar Açısından Rekabet Etme Yasağı

Şirketler hukukunda önemi çok büyük olan pay; esas sermayenin bir parçasının yanında ortaklık sıfatını da ifade etmektedir²⁴⁸. Limited şirket ortaklığında, bir ortak, başka bir ortağa veya ortak olmayan üçüncü bir kişiye esas sermaye payını devredebilmektedir. Devredilen bu pay ile beraber, ortaklık sıfatı da payı devralana geçmektedir. Esas sermaye payının devrine ilişkin bu sözleşmenin geçerli olabilmesi için yazılı bir şekilde yapılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra taraf imzalarının da noter tarafından onaylanması gereklidir.

²⁴⁵ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 136, 137.

²⁴⁶ Şener, s. 215.

²⁴⁷ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 137.

²⁴⁸ Bora, Sevdâ: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri-Devrin Sonuçları ve Devre İlişkin Önemli Hususlar, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, Sa. 7, Ocak 2013, s. 76.

Sözleşmenin bu şekilde yapılmış olması payın devrolması için yeterli değildir. Ortaklığın genel kurulu tarafından payın devrine onay verilmesi gerekmektedir. Genel kurulun pay devrine onay vermesi halinde ise bu durum hemen müdürler tarafından pay defterine kaydedilir ve akabinde tescil için ticaret siciline başvurulur. Ortaklık sözleşmesinde ortaklar için öngörülen bir rekabet yasağının varlığı halinde, esas sermaye payını devralan ortak açısından da aynı yasağın geçerli olduğu söylenebilir. Rekabet yasağı, esas sermaye payına bağlı bir yükümlülüktür. Bu nedenle, pay devrinin onaylanması ile birlikte bu paya bağlı her türlü yükümlülükte devralan kişiye geçmektedir. Bunun için ise pay devrinin genel kurulca onaylanması gerekmektedir. Onaylanma işlemi gerçekleşene kadar paydan doğan yükümlülüklerden sorumlu olan hala payı devreden ortaktır²⁴⁹.

Ortaklık payını devralan kişi, payını devretmek isteyen ortağın bulunduğu limited şirketle rekabet halinde olan bir başka limited ortaklıktaki kişi olabilir. Bu halde, payın devri ancak ortaklar genel kurulunun söz konusu devre onay vermesi ile geçerli olacaktır. Payı devralan ortak için rekabet yasağının başlangıcı da işte bu andan itibaren hüküm doğuracaktır²⁵⁰. Payı devreden ortak dışında kalan diğer ortaklar, payı devralmak isteyen ortağın rakip bir limited şirketle alakasının olduğunu bilip de ses çıkarmadan pay devrine oy birliği ile katılıyorsa bu durumda oy birliği ile karar alınmış olduğundan, rekabet yasağından muafiyet için gerekli olan yazılı onayında zımni olarak verildiği kabul edilmektedir. Fakat yazılı onay yerine genel kurul kararı yeterli görülürse ve payın devrine ilişkin onay kararı TTK 621/1 uyarınca yeter sayı ile karar alındıysa bu halde bu karar rekabet yasağının da kaldırılması sonucunu doğuracaktır. Payın devrine ilişkin bu karar, anılan maddedeki yeter sayı ile alınmadığında, ortaklar da pay devralan kişinin limited ortaklıkla rekabet halinde olan biri olduğunu bilmiyorsa bu durumda payın devrine ilişkin verilen onay kararı ile söz konusu ortak bakımından rekabet yasağının kaldırıldığı sonucuna varılamaz²⁵¹. Bu nedenle; pay devralanların bu gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşmaması adına pay devralmadan önce; ortaklık sözleşmesinde rekabet yasağına ilişkin bir hüküm bulunup bulunmadığına, TTK madde 613/4'te belirtilen hususlara dikkat etmesi ve hatta ortaklık sözleşmesinde değişiklik yapılarak rekabet yasağının kaldırılmasını istemesi tüm bunlar yerine getirildikten sonra ortaklık payını kazanması daha makul bir yaklaşımdır²⁵².

²⁴⁹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 137, 138, 139, 140.

²⁵⁰ Şener, s. 489.

²⁵¹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 140, 141.

²⁵² Şener, s. 490.

2.4.3. Müdür Olmayan Ortaklar Açısından Rekabet Etme Yasağı

Müdür olmayan ortakların rekabet yasağına dahil olup olmadığının tespiti için öncelikle bu kişilerin sadakat yükümlülüğü altında bulunup bulunmadığına belirlemek gerekmektedir. Öğretide kabul edilen genel görüş; müdür olmayan ortakların, hem şirkete hem de diğer ortaklara karşı sadakat yükümlülüğü altında olduğudur. Yani her şirket ilişkisinde var olan ortak amaç ve bu amaca ulaşma konusunda gösterilen çaba unsurları, şirket ortaklarının amaca zarar verici davranışlardan kaçınmalarını gerektirmektedir. Bu durum anonim şirketlerde olduğu gibi limited şirketlerde de geçerli olmalı ve bu şirketlerde de her ortak sadakatle yükümlü olmalıdır. Fakat bununla birlikte her limited şirkette bu yükümlülüğün yoğunluğu aynı olmayabilir²⁵³.

Limited şirketlerde müdürlük sıfatına sahip olmayan ortakların, müdürlerin aksine kanundan dolayı tabii oldukları herhangi bir rekabet yasağı bulunmamaktadır. Burada dikkat etmemiz gereken nokta, rekabet yasağının kanunen aslında sadakat yükümlülüğünün bir görünüşü olduğu ve her ortağın bu yükümlülüğe tabii olduğudur. Fakat buna rağmen kanun koyucu idareci olmayan yani müdürlük sıfatı bulunmayan ortaklar için rekabet yasağını açıkça düzenlememiştir²⁵⁴. TTK madde 626'da açıkça müdürlerin rekabet yasağına tabii olduğu belirtilmiştir. Fakat bununla birlikte bu yasağın sözleşmeye konulacak bir hüküm ile bütün ortaklar bakımından geçerli olacağı da kabul gören görüşler arasındadır. Dolayısıyla kural, TTK uyarınca, müdür olmayan ortakların rekabet yasağına tabii olmayacağıdır. Fakat müdürlükten ayrılıp sadece ortaklık sıfatını taşıyacak ortaklar, müdürlük zamanlarından kaynaklanan edinmiş olduğu gizli bilgileri, sadece ortaklık sıfatını taşıdıkları zaman rahatça kullanabilecektir. Bu ise şirket aleyhine sonuçlar doğuracaktır. Bu gibi olumsuz sonuçlar ancak yasağın şirket ana sözleşmesinde bütün ortaklar için öngörülme suretiyle giderilebilecektir²⁵⁵.

Yargıtay bu hususta birçok kararında bahsedilen noktaya değinmiştir: *"...mülga 6762 sayılı TTK'nun 547. Maddesinde (TTK madde 626), şirketle rekabet yasağı yalnızca müdür olan ortaklar için öngörülmüş olup bu yasağın müdür olmayan ortaklara teşmil edilebilmesi, ana sözleşmeye konulacak hüküm ile mümkündür..."* denilerek; şirketin ana sözleşmesinde, şirket ortakları için rekabet yasağının geçerli olduğuna dair bir hüküm bulunmadığı takdirde yasak kapsamına dahil edilen kişinin şirket ile aynı alanda faaliyet göstermesinin tek başına

²⁵³ Aşık, Limited Şirketler, s. 86.

²⁵⁴ Şener, s. 480.

²⁵⁵ Aşık, Limited Şirketler, s. 88, 89.

şirket ortaklığından çıkarılmak için haklı neden olarak kabul edilmesinin doğru olmadığını belirtmiştir²⁵⁶.

Bir diğer kararda ise "... şirketin konusuna giren hususlarda rekabet yasağı TTK'nun 547. (TTK madde 626) maddesinde müdür olan ortak için öngörülmüşse de aynı maddede ana sözleşmeye konulacak hükümle bu yasağın, bütün ortaklara teşmil edilebileceği hükme bağlanmıştır. Anılan madde uyarınca şirket ana sözleşmesinin 14. maddesine konulan hüküm bütün ortakları bağlayan, şirketin uğraşı alanına giren işi yapmama zorunluluğu altına sokan açık bir hükümdür. Mahkemece, ana sözleşme hükmünün hatalı olarak değerlendirilmesi suretiyle davanın reddolunması yerinde değildir..." denilerek; şirket ana sözleşmesine konulacak bir hüküm ile rekabet yasağının sadece müdürleri değil tüm ortakları kapsayacak şekilde genişletilebileceği ifade edilmiştir²⁵⁷.

Sonuç olarak, TTK madde 613 uyarınca; rekabet yasağının limited şirketlerde ortaklar açısından uygulanabilmesi için sözleşme ile bir alan yaratılması zorunludur. Sözleşmesel bir düzenleme olmadığı sürece ortaklar rekabet yasağına tabii tutulamayacaklardır. Fakat bu düzenleme sadece mevcut ortaklar için değil, ortaklık payını devralacak kişileri de kapsayacak şekilde yapılmalıdır. Böylesi ortaklıkta pay sahibi olabilme adına daha doğru olacaktır. Rekabet yasağı en başta yani kuruluş aşamasında hazırlanan ortaklık sözleşmesi ile öngörülebileneceği gibi daha sonra ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesi ile de sağlanabilir. Eğer sonradan sözleşmede değişiklik ile rekabet yasağı getiriliyor ise bu durumda tüm ortakların onayına ihtiyaç duyulmaktadır²⁵⁸.

Ayrıca müdür olmayan ortaklar hakkında TTK madde 626 uyarınca getirilecek rekabet yasağı, şirket sözleşmesi ya da sonradan şirket sözleşmesinde yapılacak değişikliklerle düzenlenebilir. Ancak bu halde değişikliğin oy birliği ile yapılması gerekmektedir²⁵⁹.

2.4.4. Hakim Ortaklar Açısından Rekabet Etme Yasağı

Hakim ortaktan anlaşılması gereken bir limited ortaklıktaki oyların salt çoğunluğunu elinde bulunduran ortak olmakla beraber limited şirketlerde kural, hakim ortağın rekabet yasağına tabii olmamasıdır. Söz konusu ortağın rekabet yasağına tabii olabilmesi için bu duruma ortaklık sözleşmesinde yer verilmesi gerekmektedir. Hakim ortağın kural olarak rekabet yasağına tabii olmaması durumu limited şirket ortaklığı için birtakım olumsuzluklara

²⁵⁶ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 17.10.2014, 2013/11867 E., 2014/15911 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

²⁵⁷ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 08.06.2000, 2000/4138 E., 2000/5287 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

²⁵⁸ **Şener**, s. 481, 482, 483.

²⁵⁹ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 91.

sebepler olabilir. Bu nedenle hakim ortak, limited ortaklık haricinde de ticaretle uğraşılıyor ise bu durumda ortaklığa zarar vermesini engellemek amacıyla rekabet yasağına dahil edilmesi öngörülebilir²⁶⁰. Ayrıca, hakim ortak hem müdür sıfatına sahip değil hem de sözleşmede ortaklar için rekabet yasağı düzenlenmesi yapılmadıysa yani dolayısıyla hakim ortak için rekabet yasağı söz konusu değilse bu halde de hakim ortağın, limited ortaklığın rakibi ve kendisinin hakim olduğu bir işletme lehine limited ortaklığı zarara sokma riski oluşacağından burada da şekli anlamda idareci olmasa da fiilen limited ortaklığın kaderine hakim olan ortağın öğretildeki çoğunluk görüşüne göre rekabet yasağı bakımından müdürlere uygulanan kurallara dahil edilmesi hakkaniyete uygun olacaktır²⁶¹. Dolayısıyla ortak sayısının az ve herhangi bir ortağın ortaklıktaki konumunu daha güçlü olduğu durumlarda ortakların birbirlerinin ve ortaklığın menfaatlerini etkileme gücü artacağından ortağın bu şekilde diğer ortaklara karşı etkisi arttıkça sadakat anlamındaki yükümlülüğü de artacaktır. Bu durumda hakim ortağın da sadakat yükümlülüğü açısından rekabet yasağına tabii tutulması ortaklığın menfaatine olacaktır²⁶².

Bunun yanı sıra hakim ortak aynı zamanda müdürlük sıfatını haiz de olabilir. Dolayısıyla, limited ortaklıkta müdürler kanun gereği rekabet yasağına tabii olduklarından, hakim ortak da bu durumda bağlılık yükümlülüğü nedeniyle yasağına tabii olacaktır. Çünkü bu durumda, hakim ortağın, ortaklığa zarar verme ihtimali daha kuvvetlidir. Aksi bir düzenlemeye ortaklık sözleşmesinde yer verilmedikçe veya diğer bütün ortakların bu konuda yazılı bir onayı olmadıkça hakim ortak olan müdürlerin rekabet yasağına tabii oldukları açıktır²⁶³.

2.5. Tüzel Kişinin Ortak Olduğu Durumlar Açısından Rekabet Etme Yasağı

Limited şirket ortaklığında, gerçek kişilerin yanında tüzel kişiler de ortaklık sıfatını haiz olabilirler. Kanuni düzenleme uyarınca bir limited ortaklık; bir veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Dolayısıyla ortaklar açısından rekabet yasağının düzenlendiği TTK madde 613/2 uyarınca tüzel kişiler de ortak oldukları takdirde bu hükme tabii olacaklardır. Anılan hükümde gerçek ya da tüzel kişi ayrımı yapılmamıştır. Kaldı ki rekabet yasağının temelini bağlılık yükümlülüğü oluşturduğundan, ortağın gerçek ya da tüzel kişi olmasından ziyade ortak olması önemlidir²⁶⁴. Bunun yanı sıra adi ortaklığın tüzel kişiliği

²⁶⁰ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 146, 147.

²⁶¹ Şener, s. 760.; Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 147, 148.

²⁶² Karasu, Rekabet Etme Yasağı, s. 90.

²⁶³ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 147.

²⁶⁴ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 150, 151.

olmadığından limited ortaklığa ortak olması mümkün değildir. Dolayısıyla burada önemli olan tüzel kişilik sıfatını haiz olmaktır²⁶⁵.

Tüzel kişilerin kendilerini oluşturan kişilerden bağımsız olarak bir kişilikleri bulunduğundan, bunların temsilcileri, bilgi alma ve inceleme hakkı gibi hak ve yükümlülükleri organları ile yapılmaktadır. Rekabet yasağında ise asıl yükümlülük altında bulunan tüzel kişi olan ortak olacaktır. Tüzel kişi ortak da bu yetkileri organları ile kullandığından, söz konusu organ, limited şirket ortaklığının sırlarına hakim olacaktır. Organlar, yaptıkları işlemler ile tüzel kişiliği borç altına sokan kurumlardır. Fakat TTK madde 613 incelendiğinde, limited ortaklıkla ortak olan tek kurum tüzel kişinin kendisi olup ortak konumunda bulunan tüzel kişinin organları rekabet yasağına tabii tutulmamaktadır. Bu durum ise limited şirket ortaklığın menfaatleri açısından risk oluşturmaktadır. Hakkın bu şekilde kötüye kullanılmasını engellemek maksadıyla burada tüzel kişilik perdesinin kaldırılabilmesi hususunun unutulmaması gerekmektedir²⁶⁶.

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasındaki amaç ise tüzel kişinin kendi malvarlığı ile sınırsız sorumlu dolayısıyla da ortakların şirket borçlarından sınırlı sorumlu olmalarında kötü niyet kullanımının önüne geçilmektir. Bu şekilde, sorumluluğun gerektirdiği bazı durumlarda perde kaldırılarak şirket tüzel kişiliğinin ayrı bir kişi olduğu görmezden gelinecektir. Böylece ortağın sınırlı sorumlu olması hususuna bir istisna getirilerek; ortağın şirket borçlarından tamamen sorumlu olmasının yanında tüzel kişinin de ortağın borcundan sorumlu tutulması sağlanacaktır²⁶⁷. Tüzel kişi ortaklığının türü ile ortaklığın tek kişi ya da birden fazla kişi olmasının ise perdenin kaldırılmasında bir önemi bulunmamaktadır²⁶⁸.

Dolayısıyla; ayrılık ilkesi de denilen bu ilkenin uygulanması ile limited şirket ortaklarının, üçüncü kişilerle olan ilişkilerinde limited şirketi, adeta bir perde olarak kullanmaları sonucu doğabilmektedir. Alacaklı konumundaki bu üçüncü kişiler, taleplerini şirket ortaklarına değil de bizzat şirkete yönetebileceklerinden bu ilkenin bu derecede katı uygulanması şirket açısından olumsuz sonuçlara neden olabilecektir. Bu ise limited şirketlerin ticari hayatta zarar görmesine ve bu şirketlere duyulan güvenin sarsılmasına neden olacaktır²⁶⁹.

Yargıtay bu hususa ilişkin birçok kararında; tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisinde amacının, tüzel kişiliğin ayrılığı ilkesinin kötüye kullanılmak suretiyle hukuki

²⁶⁵ Şener, s. 20.

²⁶⁶ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 151, 152.

²⁶⁷ Yanlı, Veliye: Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması, Beta Basım, İstanbul 2000, s. 18.

²⁶⁸ Aydoğan, Tek Kişi, s. 210.

²⁶⁹ Yasan, s. 436.

sorumluluktan kaçınmayı önlemek ve hakkaniyeti sağlamak olduğu belirtilmiştir²⁷⁰. Ayrıca kaynağını TMK madde 2 (dürüstlük kuralı)'den alan bu teorinin; uygulamada şirketlerin, tüzel kişiliğin perdesine sığınarak alacaklılarına borçlarını ödemelerinden kaçınmalarına engel olmak amacıyla kullanıldığı ifade edilmiştir. Bu şekilde; tüzel kişilik perdesi aralanarak, tüzel kişiliğin ayrılığı ilkesinin kötüye kullanıldığı durumlarda farklı tüzel kişilik savunması kabul edilmeyerek perdenin arkasındaki kişi sorumlu tutulabilmektedir. Bununla beraber teorinin uygulanması ile tüzel kişiliğe hukuken tanınan kişiliğin tamamen ortadan kaldırılmadığı, sadece somut olaya özgü olarak tüzel kişi ile üyeleri arasındaki mutlak olan şahıs ve mal ayrılığı ilkesi uygulanmadığı vurgulanmıştır²⁷¹.

Kanaatimizce; tüzel kişilik perdesinin kaldırılması halinde hakkın kötüye kullanılmasının önüne geçilerek denge ortamı sağlanmaya çalışılacaktır. Fakat burada şirket tüzel kişiliği ile ortağın menfaatinin ayrı ayrı değerlendirilmesi ve eşit davranılmaya özen gösterilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu kavramın uygulanması ile keyfi davranışların önüne geçilecek, gerek şirket tüzel kişiliği gerekse de ortaklar açısından; faaliyette bulunmadan önce adeta bir fren mekanizması koyulmuş olacaktır.

2.6. Yasağa Aykırı Davranışlarda Bulunulması

TTK rekabet yasağına aykırı davranışlarda bulunulmasının sonuçlarını düzenlememiştir²⁷². Dolayısıyla uygulanacak yaptırımlar genel esaslara göre olacaktır. Eğer ortaklık sözleşmesi ile düzenlenen bir rekabet yasağı var ve bu yasağı karşı bir ihlal söz konusu ise bu durum bir zarara yol açıyorsa; ortaklık, yasağı ihlal eden kişiye karşı tazminat davası açarak zararının giderilmesini isteyebilmektedir. Ayrıca zarar miktarının tespiti, sözleşmeye getirilecek bir cezai şart ile öngörülebilecektir. Ortaklık dışında, ortaklar da kendi başlarına yasağı uyulmasını dava yoluyla ileri sürebilirler. Bu durum daha çok aynı haklara sahip iki kişilik limited şirketlerde karşımıza çıkmaktadır. Çünkü burada ortaklar birbirlerine karşı sadakatli davranma borcu altına girmektedirler²⁷³.

TTK madde 231 hükmü uyarınca ortakların tazminat ile zararın giderilmesini istemesinin yerine rekabet yasağını ihlal eden ortağın kendi adına yapmış olduğu işlerin ortaklık adına yapılmış sayılmasını talep etme hakları da bulunmaktadır. Bunun yanında üçüncü kişiler hesabına yapılan işlerden doğan menfaatlerin ortaklığa bırakılmasını da

²⁷⁰Yargıtay 8. H.D., T. 25.10.2018, 2016/904 E., 2018/17954 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 19.06.2019).

²⁷¹Yargıtay 8. H.D., T. 20.09.2018, 2015/24137 E., 2018/16011 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 19.06.2019).

²⁷²Bağrıaçık, s. 263.

²⁷³Şener, s. 487.

isteyebilirler. TTK madde 640 hükmü ile de yasağın ihlal edilmesi, ihlal eden ortağın ortaklıktan çıkarılması sonucunu doğurabilmektedir. Bu durum haklı bir sebeple çıkartma davasına konu olabileceği gibi ortaklık sözleşmesinde düzenlenmiş bir çıkartma sebebi olarak da değerlendirilebilmektedir.

Yargıtay bu husustaki bir kararında ise limited ortaklığın ortakları arasında şirket müdürü bulunmasa bile sözleşmesel rekabet yasağının öngörülebileceğini ve bu yasağa aykırı davranışların ortaklıktan çıkarılma nedeni sayılacağını belirtmiştir²⁷⁴.

Bunların yanı sıra rekabet yasağına aykırı davranan ortağın, kendi davranışlarının oylandığı oylamaya katılamayacağı ve dolayısıyla oy hakkına sahip olamayacağı unutulmamalıdır²⁷⁵.

²⁷⁴ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 03.06.2003, 2003/492 E., 2003/5870 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

²⁷⁵ **Bağrıaçık**, s. 263.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRÜ BAKIMINDAN REKABET YASAĞI DÜZENLEMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

3.1. Limited Şirketlerde Müdür Kuramı

TMK madde 49 uyarınca tüzel kişiler fiil ehliyetlerini organları vasıtasıyla kullanırlar.

Organ ise pozitif hukuk tarafından, hak süjesi olarak kabul edilen tüzel kişilerin iradelerini dışarıya açıklayabilmeleri veya bu iradeler ile dış alemde değişiklik yapabilmeleri adına kullandıkları kuruma verilen addır²⁷⁶. Öğretiye göre ise tüzel kişilerin fiil ehliyetine sahip olmasının iki yönü olduğu, bunlardan ilkinin tüzel kişilik iradesinin oluşması diğerinin ise oluşan iradenin dışa çıkması olduğu savunulmaktadır. Dolayısıyla tüzel kişiler organları ile iradelerini açıklar, içeride organlar ile yönetilir ve dışarıda organlar ile temsil edilirler. Tüzel kişiliği haiz olan limited şirketlerde bu organlar kişi veya kişi toplulukları şeklinde karşımıza çıkabilmektedir. Burada kişiden kastı müdür, kişi topluluklarından kasıt ise genel kuruldur. Bunların iradeleri tüzel kişinin iradesi sayılıp, hukuki sonuca bağlanacaktır²⁷⁷.

TTK limited şirketler bakımından iki tane organa yer vermiştir. Bunlar ise şirket genel kurulu ve müdür ya da müdürlerdir²⁷⁸. Tüzel kişilerin organları vasıtasıyla fiil ehliyetine sahip olmaları görüşü doğrultusunda öğretiye göre de bu organlar arasında adeta bir iş bölümü bulunmaktadır. Yani bazı organlar ile tüzel kişinin iradesinin oluşumuna ilişkin kararlar alınırken bazı organlar ile de bu alınan kararların uygulanması söz konusudur. Genel kurul dediğimiz organ; limited ortaklığın iç ilişkisinde yönetim anlamında en geniş yetkilerle donatılan karar organıdır. Genel kurul bu yetkilerini müdürler aracılığıyla kullanır. Bahsi geçen müdürler ise kanun koyucu tarafından temsille ve yönetimle²⁷⁹ görevlendirilmiştir. Müdürlerin atanması, şirket sözleşmesinin değişimi, sermayenin azaltılması gibi kararlar kanun koyucu tarafından sadece genel kurula tanınmış olan yetkilerdir. Türk hukukunda şirketin karar ve iradesini ortaya koyan organ genel kurul olarak adlandırılmaktadır. TTK madde 616 uyarınca genel kurulun müdürü atama yetkisi bulunmaktadır. Müdür ise limited

²⁷⁶ **Yargıtay HGK.**, T. 03.05.2017, 2017/590 E., 2017/899 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 17.06.2019).

²⁷⁷ **Ertaş**, s. 65.

²⁷⁸ **Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Yayınları, 6. Baskı, Bursa Şubat 2018, s. 431.

²⁷⁹ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 26.12.2013, 2013/4767 E., 2013/23528 K.; sayılı kararda özetle: 6102 sayılı TTK uyarınca limited şirketin yönetimi ve temsiline şirket sözleşmesi ile düzenlendiği, bu çerçevede şirketi yönetme ve temsil yetkisinin, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilmesi gerektiği belirtilmiştir. (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 03.06.2019).

şirketi dışarıda temsil eden organdır. Dolayısıyla genel kurul için şirketin adeta beyni, karar organı, tüzel kişinin iradesini dışarıya açıklayan organ; müdürler için ise dışarıda tüzel kişiliği temsil eden hareket organı diyebiliriz²⁸⁰. Nasıl genel kurul limited ortaklıklar için zorunlu organsa müdürlerin de bu anlamda aynı statüde olduğunu söylemek doğru olacaktır²⁸¹.

TTK'de limited şirket müdürü açısından ayrıca bir özelliğe yer verilmemiş, örneğin müdürün tam ehliyetli olması veya iflas etmemiş olması gibi durumlar aranmamıştır²⁸². Bunun yanı sıra aynı anonim şirketlerde olduğu gibi şirketin yönetim ve idaresinde seçilmiş organ ilkesi benimsenmiştir. Ayrıca şirket genel kurulu ile birden fazla müdür olduğunda, müdürler arasında işlev ayrılığının belirginleştirilmesi ve özden yönetim ilkesinden vazgeçilip yerine seçilmiş yönetim ilkesinin kabul edilmesi yeni kanunumuzla düzenlenen unsurlar arasındadır. Bu hususta Yargıtay bir kararında "...Karardan sonra yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK, limited şirketin temsil ve ilzama yetkili organı olan müdürler düzenlemesinde mülga 6762 sayılı TTK'nın sisteminden farklı şekilde 'özden organ' ilkesinden vazgeçmiş, başka bir ifadeyle yönetim ve temsilin ortaklar için hem hak hem de borç olması kuralından ayrılmış, 623 ve devamı maddelerinde limited şirket müdürünün ancak ana sözleşmeyle veya şirket genel kurul kararıyla atanmasını zorunlu hale getirmiştir..."²⁸³ diyerek özden yönetim ilkesini terk etmiştir²⁸⁴. Buradaki özden ifadesi ise şirketin özünü, şirketi oluşturan ortakları ifade etmektedir²⁸⁵.

TTK ile seçilmiş yönetim organı ilkesinin kabul edilmesiyle birlikte yönetimin ortaklara bırakılan bir hak veya yükümlülük olmasından vazgeçilmiş bu durumun sadece seçilmiş olan ortak veya olmayan kişiler tarafından yürütülebileceği öngörülmüştür. Bu ise anonim şirketlerde şirket yönetim sistemine benzer niteliktedir. Dolayısıyla böylece şirket sözleşmesi ile şirketin yönetimi, ortak olmayan kişilere de bırakılabilecektir²⁸⁶.

Her ne kadar TTK'de özden yönetim ilkesi terk edilmiş olsa da TTK madde 623 uyarınca en az bir ortağın şirket yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması hususu zorunlu kılınmıştır. Bu hüküm ise seçilmiş organ ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Böylece kanun koyucu şirketi temsil ve yönetimin dışarıdan kimselere bırakılmasının önüne geçmeyi

²⁸⁰ Ertaş, s. 66, 67.

²⁸¹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 11.

²⁸² Ayhan / Çağlar / Özdamar, s. 528.

²⁸³ Yargıtay 11. H.D., T. 04.02.2014, 2012/9915 E., 2014/1889 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

²⁸⁴ Ertaş, s. 67.

²⁸⁵ Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukukundaki Temsil İle Borçlar Kanunundaki Ticari Mümessil ve Ticari Vekil Ayırımı, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, C. 1, Sa. 2, Haziran 2014, s. 5.

²⁸⁶ Karahmetoğlu, İsmail Özgün: Limited Şirketin Temsili, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara Mart 2018, s. 64.

amaçlamıştır. Bu durumda her limited şirket kağıt üzerinde de olsa birini müdür olarak tayin etmek zorunda olacaktır. TTK'deki düzenlemeler uyarınca tüzel kişiler de limited şirket müdürü seçilebileceklerdir. Limited şirketlerde müdürün tayini şirket sözleşmesinde düzenlenerek ya da genel kurul kararı ile yapılacaktır. Ayrıca TTK madde 616/1-b gereği müdürün atanması genel kurulun bir başkasına devredemeyeceği yetkiler arasındadır²⁸⁷.

TTK madde 623 ile limited ortaklıklarda tüzel kişilerin de müdür olarak atanabilmesine imkan tanınmakla beraber TTK'de temsile yetkili olan müdürün sadece gerçek kişilerden olabileceği hususunda eTTK'ye bağlı kalmıştır. Birden fazla müdürün olduğu durumlarda; şirket müdürlerinden birinin tüzel kişi olması halinde ise tüzel kişinin bu görevi, tüzel kişilik adına yerine getireceği bir kişiye devretmesi gerekmektedir²⁸⁸. Bir diğer husus ise birden fazla müdür arasından birinin genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak seçilmelidir. Bu seçim yapılırken, müdürün ortaklık sıfatını haiz olup olmamasının bir önemi yoktur²⁸⁹. Genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı seçilen bu kişiye ise uygulamada, başmüdür denmektedir²⁹⁰.

Ortaklığın ticari faaliyetlerini sürdürmesi açısından müdürün etkisi oldukça önemlidir. Bu hususta TTK uyarınca da müdüre yüklenen bazı görevler bulunmaktadır. Ortaklığın üst düzeyde yönetilmesi ve bu anlamda gerekli işlemlerin yapılması için müdürlere görevler yüklenmiştir. Dolayısıyla müdür, ortaklığın üst düzeyde yönetimi için aktif bir çaba harcamakla mükelleftirler. Bunun yanı sıra, limited ortaklığın olağan faaliyetleriyle beraber ortaklığın kısa ve uzun dönem çıkarlarını değerlendirmek ve bu alanda önlem almak zorundadırlar. Söz konusu işlemleri yaparken ortaklığın yanında ortakların ve hatta kendilerinin de çıkarlarını gözetmekle de yükümlüdürler²⁹¹.

TTK madde 625/1'de şirket müdürünün devredilemez ve vazgeçilemez görevleri sayılmaktadır. Fakat bu maddede sayılanlar sınırlı sayıda değildir. Bunun yanında kanun koyucu bazı noktalarda anonim şirketler için düzenlenen hükümlere de yollama yapmakta ve böylece müdüre anılan maddede sayılanlar hariç olmak üzere başkaca görevler de yüklemektedir²⁹².

TTK madde 627 ile 634 dahil olmak üzere arada kalan hükümlerde ise müdürün şirket ortaklarına karşı eşit işlem yapma, yerleşim yeri, müdürün temsil yetkisinin kapsamı ve sınırlandırılması, görevden alınmaları, yönetim ve temsil yetkisinin geri alınması ve

²⁸⁷ **Ertaş**, s. 68.

²⁸⁸ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2849.

²⁸⁹ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 11.

²⁹⁰ **Pulaşlı**, Şirketler Hukukunda Temsil, s. 6.

²⁹¹ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 11.

²⁹² **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 11.

sınırlandırılması, haksız fiil sorumlulukları, sermaye kaybı ve borca batıklık ile ilgili ihbar yükümlülükleri ve iflas bildirme gibi hususlara yer verilmiştir²⁹³.

3.1.1. Müdürün Göreve Gelme Usulü ve Görevinin Sona Ermesi

Müdür; şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile göreve gelirler. Göreve gelmeleriyle birlikte müdür ve şirket arasındaki bağ kurulmuş olur. TTK ile de müdürün dışarıdan atanmış olup olmadığına bakılmaksızın şirketin organı olduğu kabul edilen bir husustur²⁹⁴. Yargıtay bu hususa ilişkin birçok kararında “...Ortak olan ile olmayan müdür arasında yetki ve sorumluluk açısından hiçbir fark yoktur. Ortak olmayan müdürler de limited şirketin organı sayılır...” diyerek; müdürün şirkete ortak olup olmamasının yetki ve sorumluluk açısından fark doğurmadığını belirtmiştir²⁹⁵. TTK madde 576/1 uyarınca müdürlerin adları ile soyadları, unvanları ve vatandaşlık bilgileri ortaklık sözleşmesinde yer almak zorunda olan unsurlardandır. Bu husus, ortaklığın kuruluş aşamasında var olan müdür veya müdürler için geçerlidir. Ortaklık kurulduktan sonra atanacak müdürler, TTK madde 620/2 uyarınca olağan yeter sayının varlığı halinde genel kurul tarafından atanacaktır. Kanunen düzenlenen herhangi bir özel yeter sayı unsuru bulunmamaktadır²⁹⁶.

Şirketin ana sözleşmesinde müdürün tayin edilmesi aslında kuruluş aşaması için kanuni bir zorunluluk olup asıl olan müdür veya müdürlerin genel kurul tarafından seçilmesidir. Burada da yine genel kurulca seçilecek müdürler, şirket ortaklarından olabileceği gibi üçüncü kişilerden de olabilecektir. Ayrıca ortak olsun veya olmasın, müdürün azledilmesine dair yetki genel kurula ait olup, devredilemez yetkiler arasındadır²⁹⁷. Müdürün, genel kurulca görevden alınmasına ilişkin TTK madde 630’da yer alan bu düzenleme uyarınca müdürün ortak olup olmaması ayrımı ortadan kaldırılmıştır²⁹⁸.

Ortaklık sözleşmesi ile müdürlük görevinin üçüncü kişilere verilmesinin yanında yine yönetim ve temsil yetkisinin müdür dışında ticari temsilcilere, ticari vekillere verilebilmesi de mümkündür. Bunların atanması ise limited ortakla yapacakları hizmet sözleşmesi ile olabilmektedir. Ortaklık sözleşmesinde ticari temsilcilerin veya vekillerin yönetim ve temsili ile ilgili hususlara yer verilmediği durumlarda ise ancak genel kurul kararı ile atanabileceklerdir. Ticari temsilci veya vekillere temsil ve yönetim yetkisi verildiği hallerde

²⁹³ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2846.

²⁹⁴ **Ertaş**, s. 69.

²⁹⁵ **Yargıtay 7. H.D.**, T. 09.03.2015, 2015/2826 E., 2015/3936 K.; Aynı hususta bkz. **Yargıtay 9. H.D.**, T. 25.02.2014, 2014/3752 E., 2014/5833 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

²⁹⁶ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 10.

²⁹⁷ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2848, 2849.

²⁹⁸ **Küçükali**, s. 125.

bu kişiler limited ortaklığın müdürü dolayısıyla organı sayılacağından elbette rekabet yasağına da tabii olacaklardır. Ayrıca ortaklık sözleşmesinde, ticari temsilci veya vekillerin, müdür tarafından atanabileceği de öngörülebilir²⁹⁹.

Müdürlerin görevlerinin sona ermesi ise birden fazla şekilde olabilmektedir. Bunlardan ilki görev süresinin sona ermesidir. TTK'de bu duruma ilişkin bir düzenleme bulunmasa da TTK madde 362'nin kıyasen burada da uygulanması gerekmektedir. Bunun sonucu olarak da müdürlerin en çok üç yıl görev yapmakla seçilecekleri söylenebilir. Kanun ile azami olarak üç yıl olarak düzenlenen bu görev süresi ortaklık sözleşmesinde daha az bir şekilde de öngörülebilir. Böyle bir durumda, müdürlerin üç yıldan az belirlenen görev süreleri dolmuş fakat kanunen düzenlenen azami üç yıl henüz dolmamış ise müdürler bu durumda genel kurulu toplantıya çağırabilecekleri gibi ortaklığın varlığını sürdürmesi için önemlilik arz eden işlemleri de yapabileceklerdir³⁰⁰.

Bunun yanı sıra görevin sona ermesine ilişkin diğer bir hal ise TTK madde 630'a göre genel kurula; müdürleri görevden alabileceği gibi yönetim hakkını ve temsil yetkilerini de sınırlayabilme hakkı tanınmasıdır. Bu hüküm müdürler arasında herhangi bir ayırım yapmadığından her konumdaki müdürler için uygulanabilecektir. Genel kurul müdürü tamamen azledebileceği gibi sadece yönetim hakkını veya temsil yetkisini sınırlandırmakla da kalabilir. Mesela zaten var olan müdürün yanında bir müdür daha atanarak ilk müdürün yetkisi sınırlandırılabilir. Bu durumda müdürün görevi devam etmekle birlikte sadece yetkisi sınırlanmış olur ve eğer ortaklık sözleşmesinde başka bir kural yoksa çift imza ilkesi gereği ilk müdürün temsil yetkisi de sınırlandırılmış olur. Müdürün genel kurulca azli veya sınırlı yetki haline geldiği durumlarda bu hal hemen ticaret siciline tescil ettirilir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilana çıkarılır³⁰¹. Genel kurul, müdürü azletmesi yönünde kendisine verilen bu görevden feragat edemeyeceği gibi şirket ana sözleşmesi ile genel kurula, müdürü görevden almasına ilişkin birtakım şartlar öne sürmesi, süre vermesi gibi haklar tanınması da mümkün değildir³⁰².

Üçüncü bir durum olarak; TTK 630/2 hükmünce ortaklar; haklı sebeplerin varlığı halinde şirket yöneticilerinin yönetim haklarının veya temsil yetkilerinin kaldırılmasını ya da sınırlandırılmasını mahkemeden isteyebilmektedirler.

²⁹⁹ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 125.

³⁰⁰ **Şener**, s. 774, 775.

³⁰¹ **Şener**, s. 776.

³⁰² **Yavuz, Mustafa**: Limited Şirketlerde Müdürlerin Görevden Alınma Usulleri, Terazi Hukuk Dergisi, C. 8, Sa. 86, Ekim 2013, s. 71.

Burada dikkat edilmesi gereken husus; ortaklara verilen bu hakta haklı bir sebebin varlığı aranırken, genel kurulun müdürü görevden almasında haklı bir sebebinin olmasına gerek olmadığıdır³⁰³. Ayrıca TTK 630/2 hükmü emredici olduğundan, ortaklar kendilerine tanınan bu haktan önceden vazgeçemeyecekleri gibi başka bir şekilde bu hakkın kendilerinden alınması da mümkün değildir. Müdürlerin görevden ayrılmasına ilişkin son durum ise müdürlerin istifa etmesidir. İstifa, müdürlük sıfatını sona erdiren tek taraflı, bozucu yenilik doğuran bir işlemdir. İstifa eden müdür şirkete aynı zamanda ortak ise istifa ile sadece müdürlük sıfatını kaybedecek, ortaklık sıfatı korunmaya devam edecektir³⁰⁴. Bu husus, ilerleyen bölümlerde bölümlerde detaylandırılacaktır.

3.1.2. Limited Şirket ile Müdür Arasındaki İlişkinin Niteliği

Müdür ile şirket arasında kurulan ilişkinin niteliği tartışmalıdır. eTTK döneminde dışarıdan atanan müdürler için aradaki bu ilişki müdürlük sözleşmesi olarak nitelendirilmekteydi. Bu durum hakkında en çok kabul gören görüşe göre bu sözleşmenin niteliği bir iş görme sözleşmesi olmakla beraber vekalet, genel hizmet, evde hizmet, eser gibi sözleşmeler ise diğer seçenekler arasındaydı. Türk öğretisinde ağırlıklı olarak şirketler ile müdürler arasındaki bu borçlar hukuku ilişkisinin vekalet ilişkisine dayandığı görüşü benimsenmiştir. Bunun yanında hizmet sözleşmesinin de olabirliği tartışılmıştır. Bu iki sözleşmeyi birbirinden ayıran en önemli fark ise hizmet sözleşmesinde bağımlılık esasının olmasıdır. Çünkü hizmet sözleşmesinden bahsedebilmek için işçinin işverenin emir ve talimatları ile bağlı olması hususu gerekmektedir. Vekalet sözleşmelerinde ise vekil ile vekalet veren arasında bir bağımlılık ilişkisinden söz edilebilir. Fakat bu hizmet sözleşmesinde olduğu kadar sıkı bir bağ değildir. Bu iki ilişkiyi birbirinden ayıran diğer bir unsur ise ücrettir. Hizmet sözleşmesinde bir ücret ödenmesi gerektiği halde vekalet ilişkisinde ücret zorunlu bir unsur değildir. Kaldı ki limited şirketlerde müdüre ücret ödenmesi gibi bir zorunluluk bulunmamakla beraber bu durum taraf iradelerine bağlanmıştır³⁰⁵. Ayrıca, limited şirket ortaklığı ile müdür arasındaki ilişkiyi hizmet sözleşmesinde dayandıran görüşe göre müdürün şirkete karşı olan işleri belirli bir düzeni ve devamlılığı gerektirdiğinden burada tam anlamıyla bir hizmet sözleşmesi vardır. Müdürün böyle bir ilişkiye ek olarak ücret aldığı hallerde ise mevcut sözleşme, serbest hizmet sözleşmesine dönüşmektedir³⁰⁶.

³⁰³ Bilgili / Demirkapı, s. 453.

³⁰⁴ Şener, s. 777, 785.

³⁰⁵ Ertas, s. 70, 71, 72.

³⁰⁶ Karaahmetoğlu, s. 80.

TTK madde 625'te yer alan hususlar müdürün vazgeçilemez ve devredilemez görevleri arasındadır. Ayrıca TTK madde 623 ile de müdüre çok geniş yetkiler tanınmıştır. Buradan bahisle müdürün işçi kavramından uzaklaşıp vekil kavramına yaklaştığını söyleyebiliriz³⁰⁷.

3.1.3. Müdürün Temsil Yetkisi ve Ultra Vires İlkesi

Müdürün, müdürlük sıfatını haiz olduğu anda şirketle alakalı olarak hukuki işlem yapabilme ehliyetleri doğmakta ve yapılan işlemler limited şirketi bağlamaktadır. Bu ise müdürün, şirketi temsil yetkisinin bir sonucudur. Söz konusu temsil yetkisinin kapsamı, temsil olunan tarafından serbestçe belirlenebilmektedir. Dolayısıyla bu yetkinin de konu, kişi, yer ve zaman bakımından kısıtlanması mümkündür³⁰⁸. Ticaret Hukuku alanında yapılacak bu kısıtlama Medeni Hukuk'tan farklılık arz etmektedir. Bu hususta temsil yetkisinin sınırlandırılması üçüncü kişileri korumak amacıyla ya kabul edilmemiş ya da bu sınırlandırma şarta bağlanmıştır. TTK ile ultra vires kuralının şirketler hukuku açısından uygulama alanı bulmaması ise bunun en net göstergesi konumundadır³⁰⁹.

Kaynağını İngiliz Hukuku'ndan alan ultra vires ilkesi; gücünün ötesinde anlamına gelmekte iken şirketler hukuku açısından ise şirket ana sözleşmesinde yer alan işletme konusu ile sınırlı olma anlamında gelmektedir³¹⁰. Bu hususta; şirket sözleşmesinde yazılı olan işletme konusuna dahil işlemlere “intra vires”, şirket ana sözleşmesinin konusu dışında kalan işlemlere ise “ultra vires” denilmektedir³¹¹.

TTK'nin 125. maddesi uyarınca tüzel kişiliği haiz olan ticaret şirketleri, bütün haklardan yararlanıp borçları üstlenebilmektedirler. Ultra vires ilkesi daha çok izin sistemlerinin yaygın olduğu hukuk sistemlerinde kullanılmaktadır. Bu ise şirketin ehliyetinin sınırlı olup olmaması, şirket ana sözleşmesinde yer alan konunun değiştirilmek istendiğinde başka herhangi bir makamdan izin alınıp alınmayacağı durumlarına göre farklılık arz etmektedir. eTTK'deki düzenlemeler izin sistemine imkan tanımakta iken TTK bir makamdan alınacak izinden ziyade sicile tescili ön planda tutmaktadır. Dolayısıyla herhangi bir izin mekanizmasının olmadığı bu tip sistemde ultra vires kuralı uygulama alanı bulamayacağından, kanun koyucu böyle bir düzenleme ile aslında bu kuralını devre dışı bırakmıştır³¹².

³⁰⁷ Ertas, s. 73.

³⁰⁸ Karaahmetoğlu, s. 121, 123,

³⁰⁹ Gezmiş / Başaran, s. 76.; Karaahmetoğlu, s. 124.

³¹⁰ İsmayilov, Araz: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Ultra Vires İlkesinin Yeri, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 3, Sa.: 2, Aralık 2014, s. 382.

³¹¹ Alışkan, s. 194.

³¹² Karaahmetoğlu, s. 124, 125.

3.2. Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Müdürün Yükümlülükleri

3.2.1. Müdürün Sadakat Yükümlülüğü Hususu

TTK madde 626/3'te belirtildiği üzere; ortaklar için öngörülmuş olan sadakat yükümlülüğü müdür için de geçerli olmaktadır. Dolayısıyla ortak olmayan müdürün de sadakat yükümü çerçevesine alındığı açıkça görülmektedir. İlgili düzenlemeye bakıldığında düzenlemenin ortak olmayan, dışarıdan atanan müdürler için özellikle getirildiği anlaşılmaktadır. Bu şekilde kanunen geniş yetkilere sahip olan müdürler sadece ortaklığın menfaatini gözetmeli dolayısıyla ortaklığa zarar verebilecek her türlü girişimden sakınmalıdırlar³¹³.

Sır saklama yükümlülüğü, sadakat yükümlülüğünün en önemli alt başlığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortaklığın likit ve finans durumuna ilişkin bilgiler, stratejik düzenlemeler ve kar veya zararla çalışan işletmenin bölümlerine ilişkin bilgiler özellikle sır saklama yükümünün kapsamındadır. Müdürün görevi sona erse dahi sır saklama yükümlülüğü devam etmektedir. Bu hususta sır saklama yükümünün mutlak bir niteliğe sahip olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Görülmektedir ki sır saklama yükümü TTK madde 613/4 ve TTK madde 626/2'de belirtildiği gibi ortaklık sözleşmesiyle veya tüm ortakların yazılı onayıyla ya da genel kurul kararıyla dahi kaldırılamamaktadır³¹⁴.

Dolayısıyla şirket müdürü eğer aynı zamanda limited şirkete ortak ise bu halde geriye kalan ortakların yazılı olay vermesi halinde müdür, sadakat yükümlülüğüne aykırı davranışlarda bulunabilecektir. Aynı durum, müdürün limited ortaklıkta ortak olmadığı sadece müdürlük sıfatını haiz olduğu durumlar için de geçerlidir. Fakat bu durumda dikkat edilmesi gereken husus, tüm ortakların yazılı onayının gerektiğidir. Müdürü sadakat yükümlülüğünden kurtaran diğer bir hal ise ortakların onayını almak yerine, ortaklar genel kurulunun onay kararını almaktır. Bunun için şirket ana sözleşmesinde genel kurulun onay kararının öngörülmesi gerekmektedir. Böyle bir onay kararı sonrasında da tıpkı ortaklar tarafından alınan onayda olduğu gibi sadakat yükümlülüğüne aykırı davranışlarda bulunabilmenin önü açılacaktır³¹⁵.

Müdürün sadakat yükümünün kaldırılmasına ilişkin açık bir düzenleme olmamakla beraber, TTK madde 626/2'de müdürün rekabet yasağından kurtulmasına ilişkin bir düzenleme mevcuttur. Yapılan düzenlemelerle müdürün sadakat yükümü ortakların sadakat

³¹³ Bağrıaçık, s. 261; Şener, s. 755, 756.

³¹⁴ Şener, s. 756, 757.

³¹⁵ Altaş, Limited Şirketler, s. 147.

yükümüne tabi kılındığından, TTK madde 613/2 dikkate alındığında bu yükümlülüğün kaldırılmasının da olanaklı olduğu anlaşılmaktadır. Aynı şekilde TTK madde 626/2 bu hususta paralellik göstermektedir³¹⁶.

3.2.2. Müdürün Rekabet Etmeme Yükümlülüğü

Limited şirketlerde ortakların rekabet yasağı TTK madde 613, müdürün rekabet yasakları ise TTK madde 626'da düzenlenmiştir. Buna göre 626 uyarınca müdür, görev süreleri boyunca kendilerinden beklenen tüm özeni göstermeli ve dolayısıyla şirket menfaatlerini korumalıdır. Şirket ile müdür arasındaki bu durum güven ilişkisine ve elbette sadakat yükümlülüğüne dayanmaktadır. TTK madde 626'yı inceleyecek olursak; burada müdüre ilişkin rekabet yasakları aslında üç bölümde ele alınmıştır. İlk kısımda müdürün görevleri ve bağlılık yükümlülüğü düzenlenmiştir. Burada müdürden gerekli özeni göstermesi beklenmektedir. İkinci bölümde rekabet yasağı hususu; son bölümde ise şirket ortakları için TTK madde 613'te öngörülen bağlılık yükümlülüğünün müdür açısından da geçerli olduğu belirtilmiştir. Kaldı ki madde 613 uyarınca hem ortaklar hem de müdür veya müdürler şirket sırlarını korumakla yükümlü oldukları gibi şirket aleyhine faaliyetlerde de bulunamazlar. Fakat bu düzenlemelere rağmen, bağlılık yükümlülüğünün ihlali halinde ne gibi sonuçlar doğacağı kanun koyucu tarafından düzenlenmemiştir³¹⁷.

Bağlılık yükümlülüğünden kasıt ise müdürün şirketle arasında çıkan menfaat çatışması halinde bile şirket menfaatlerini kendi çıkarlarından önde tutması ve kendisinin bilgisi ve kontrolü dahilinde olan ticari sırları özenle saklamasıdır. Kaldı ki kanun koyucu 626. maddenin gerekçesinde "*“Şirket menfaatinin gözetilmesi” ise şirketin menfaatinin kişisel menfaatlere ve başkalarının menfaatlerine feda edilmemesi, diğer menfaatlerin arkasına konulmaması anlamına gelir. Şirket menfaatinin gözetilmesi, müdürlük görevinin yapılışına ilişkin doğal bir gereklilik olup, bağlılık yükümü içinde de değerlendirilemez. Şirketin menfaatlerinin gözetilmesinin ölçüsü dürüstlük kuralıdır.*" diyerek bu durumu açıkça belirtmiştir. Bunun yanında TMK madde 2 uyarınca herkesin haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüst olmak zorunda olduğu da unutulmamalıdır. Dürüstlük kuralı her hukuki işlemin temelidir³¹⁸.

³¹⁶ Şener, s. 757.

³¹⁷ Ertas, s. 90, 91.

³¹⁸ Ertas, s. 91, 92.

Anılan 626. maddenin 2. fıkrası gereğince rekabet yasağı kural olarak bütün müdürler için geçerlidir³¹⁹. Hükümün emredici nitelikte olmaması ve limited ortaklıklara ilişkin diğer düzenlemelerin de yine daha esnek yapıda olması müdürler açısından farklı düzenlemeler yapılmasının önünü açmıştır. Dolayısıyla her ne kadar ilk bakışta rekabet yasağının tüm müdürler için geçerli olduğunu kabul etsek de aksi yönde düzenleme yapılması da mümkündür. Bu şekilde bazı müdürler rekabet yasağının kapsamı dışında tutulabileceği gibi kapsamın sınırında da oynamalar yapılabilir³²⁰. Yine aynı madde fıkrasında geçen “rekabet oluşturan bir faaliyet” ifadesi ile aslında yasağın sınırının kanun koyucu tarafından net olarak çizilmediği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, hakimin her somut olaya göre değerlendirme yapması gerekmektedir³²¹.

eTTK'nin 547. maddesinde müdürlerin aynı alanda faaliyet gösteren başka bir limited ortaklığa ortak olmasını yasaklayan bir ifade vardı. Daha sonra Yargıtay uygulamaları da bu konuda, aynı faaliyet alanında iş yapan limited ortaklığa ortak olan müdürün rekabet yasağını ihlal ettiğini ve bu durumun müdürlerin azlini gerektirdiği görüşünü ortaya koymuştur. TTK ile müdür veya müdürlerin, şirketle rekabet oluşturan faaliyetlerde bulunamayacağı belirtilerek genel ve geniş anlamda³²² bir yasak konulmuştur. Kaldı ki müdürler görevlerini ifa ederken özen ve bağlılık yükümlülüğüne uygun davranışlarda bulunmakla mükelleftirler. Bu nedenle, limited ortaklıkla rekabet oluşturacak faaliyetlerden kaçınmaları zaten bu yükümlülüklerin bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında müdür veya müdürlerin, aynı alanda faaliyet gösteren bir başka limited ortaklıkta müdürlük veya yöneticilik sıfatı ile çalışamayacağı hususunda her ne kadar kanunda bu durumu yasaklayan açık bir hüküm bulunmasa da yine de bu husus müdürler için rekabet yasağını öngören düzenlemelere aykırılık teşkil edecektir. Müdürlerin, bu şekilde aynı alanda faaliyet gösteren bir başka limited ortaklıkta müdürlük veya yöneticilik sıfatını haiz bir şekilde işlem yapabilmesi ancak diğer ortakların yazılı izin vermeleri ile mümkün olacaktır³²³.

Kanunda bağlılık yükümlülüğü ile alakalı çıkarlarını zedeleyecek davranışlar ifadesi hükmün geniş yorumlanmasına sebebiyet vermektedir. Geniş yorumlandığı takdirde şirkete

³¹⁹ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 06.11.2006, 2005/10586 E., 2006/11224 K.; Yargıtay, rekabet yasağının kural olarak müdürler için öngörüldüğü, ortakların yasağa dahil olması için şirket ana sözleşmesinde özel olarak düzenleme yapılması gerektiğini belirtmiştir. (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.06.2019).

³²⁰ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 120.

³²¹ **Yasan**, s. 286.

³²² **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, s. 598.

³²³ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 120, 121.

karşı, şirketi kötü veya güç duruma sokacak, gelişmesini engelleyecek her türlü davranış kapsama dahil edilmiştir³²⁴.

Limited şirket ortaklıklarında kural olan müdürün rekabet yasağına tabii olmasıdır. Kanundan kaynaklanan bu yasak aynı zamanda yönetimde görevli herkes için geçerlidir. Bu nedenle; ortak olan müdür ile ortak olmayan, dışarıdan müdür olarak atanan üçüncü kişiler de rekabet yasağına tabiidir. Buradaki tabiiyet bağıllık yükümlülüğünden kaynaklanmaktadır. Bunun yanında limited ortaklığın temsil ve yönetiminin, ortaklar dışında üçüncü bir kişiye bırakıldığı hallerde de yine bu kişiler açısından rekabet yasağı hükümleri uygulama alanı bulacaktır³²⁵.

3.2.2.1. Kanuni Düzenleme ve Gerekçesi

Kanun koyucu tarafından anonim şirketlerden farklı olarak düzenlenen rekabet yasağı³²⁶, eTTK'de örneksene yoluyla ele alınmaktaydı. eTTK'nin 547. maddesi uyarınca müdürlük sıfatını haiz olan bir ortağın diğer ortakların onayını almadan limited şirketin faaliyet alanıyla alakalı olarak ne kendi adına ne de üçüncü bir kişi adına iş yapamayacağı ifade edilmekteydi. Bununla beraber yine müdürlük sıfatı olan ortağın başka bir işletmede sorumluluğu sınırlandırılmış ortak, komanditer veya limited ortak sıfatıyla dahi katılamayacağı düzenlenmekteydi. Yine aynı maddenin devamında, söz konusu yasak hallerin sözleşme ile bütün ortaklar açısından geçerli olabileceği de belirtilmekteydi³²⁷.

TTK'nin müdür açısından rekabet yasağını düzenleyen 626. maddesi ise eskisinden farklı olarak, rekabet yasağına ilişkin düzenlemeleri kazuistik yani detaycı düzenleyici bir yöntemle ele almamıştır. Madde 613/2'de yer alan düzenleme eski hükümdeki hallerle beraber bunlar dışında kalan bazı durumları da düzenlemiştir. Burada düzenlenen yasak emredici olmayıp, kanuna dayanan fakat aksi şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile kaldırılabilir yasaklardır³²⁸.

TTK madde 626/2 ile getirilen düzenlemede, eTTK'de olduğu gibi yasak kapsamında olup da yapılamayacak işler sayılmamış, bunun aksine sadece müdürlerin limited ortaklık ile rekabet oluşturacak bir faaliyet içerisinde bulunamayacakları öngörülmüştür. Buradaki genel ifade ile aslında eTTK'deki haller de kapsama alınmıştır³²⁹.

³²⁴ Aydın, Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu, s. 857.

³²⁵ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 126.

³²⁶ Yasan, s. 283.

³²⁷ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 71.

³²⁸ Aydın, Limited Şirketler, s. 195, 196.

³²⁹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 72.

TTK madde 613/2’de limited ortaklıklarda, ortaklık sözleşmesinde rekabet etmeme yükümlülüğü açıkça belirtildiği takdirde geçerli olacağı öngörülmüşse de; madde 626 ile kanunen, müdürün ortak olup olmamasına bakılmaksızın rekabet yasağına tabii oldukları düzenlenmiştir. Müdürün rekabet yasağına tabii olması farklı bir esas doğrultusunda kanunen belirlenmiştir. Buna karşın kanunen belirlenen rekabet yasağından müdürlerin muaf olması imkânı bulunmaktadır. Bu ise ortaklık sözleşmesinde müdürlerin rekabet yasağına aykırı davranabilecekleri hususuna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmiş olması veya diğer tüm ortaklar tarafından müdüre yazılı izin verilmesi ya da yazılı izin yerine, genel kurul kararı öngörülmüş ve genel kuruldan bu hususa ilişkin bir karar alınması halinde rekabet yasağına tabii olmaktan muaf olma yolu ile müdürlere açılmış olacaktır³³⁰.

Limited ortaklık müdürlerinin ortaklık sınırlarına vakıf olması nedeniyle bu sınırları kendi menfaatleri doğrultusunda kullanmaları ihtimalinin önüne geçme amacıyla müdürler, kanunen rekabet yasağına tabii tutulmuşlardır. Kanun koyucu bu düzenlemeleri yaparken ortaklık sınırlarına vakıf olanların bu sınırları ortaklığa karşı kullanma durumuna karşı bir güvence oluşturmayı amaçlamıştır³³¹.

TTK’nin “Müdürler de ortaklar için öngörülmüş bulunan bağlılık borcuna tabidir.” içerikli 626/3 hükmü ile gönderme yapılan 613. maddesi uyarınca; ortaklar için öngörülen şirket çıkarlarını zedeleyecek davranışlardan kaçınma ibaresi müdürler açısından da uygulanacak ve yine geniş yorumlanacaktır. Bu ibare ile müdürlerin; şirkete karşı, şirketi zarara sokacak, gelişmesini engelleyecek, şirketi olumsuz şartlara iterek güç duruma düşürecek her türlü davranıştan kaçınması amaçlanmıştır. Ayrıca burada, kendisine özel bir yarar sağlayan ve şirket amacına zarar veren davranışlar bağlılık yükümlülüğünü ihlal eden ayrı bir durum olarak düzenlenmiştir³³². Bağlılık yükümlülüğünün sınırını ise rekabet yasağı belirleyecektir³³³.

Kendisine organ sıfatı tanınan dolayısıyla özel bir güven ilişkisi duyulan müdür tarafından yönetilen limited ortaklığa karşı müdürün rekabet içine girmesi hayatın olağan akışına açıkça aykırı olacaktır. Bu düzenlemelerle ayrıca müdürün var olan tüm işgücünü ortaklık için kullanmasına da imkan sağlanmış olmaktadır³³⁴.

TTK’nin müdürler açısından rekabet yasağını düzenleyen 626. maddenin gerekçesinde ise “...Rekabet yasağını düzenleyen İkinci fıkra 6762 sayılı Kanunun 547 nci maddesinin

³³⁰ Şener, s. 757.

³³¹ Bağrıaçık, s. 255; Şener, s. 758.

³³² Aydın, Limited Şirketler, s.196.

³³³ Doğan, Ali Abdullah: 26/6/2015 günlü 6335 Sayılı Kanunla Değişik 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler Rehberi, Adalet Yayınevi, Ankara Ağustos 2012, s. 66.

³³⁴ Şener, s. 758.

yerini almıştır. Hüküm mevcut hukuktan farklı olarak, rekabet yasağına aykırılığı kazuistik yöntemle belirlememiştir. Bu fıkra, eski metinde öngörülen hâlleri ve gereğinde bu haller dışında kalan diğer rekabet faaliyetlerini (meselâ, dolaylı ve gereğinde etkisi duyulan komşu alan rekabeti) de kapsar. Hüküm, İsviçre Tasarısından farklı olarak, rekabet yasağını emredici nitelikte olmamak üzere kanunî bir yasak olarak kabul etmiş, aksinin şirket sözleşmesi ve genel kurul kararlarıyla öngörülebileceğini belirtmiştir... ” denilmiştir.

Anlaşılabacağı üzere; kanun koyucu eski kanundaki kazuistik yöntemi terk etmiş ve yerine daha genel bir düzenleme getirmiş, madde gerekçesinde de eski kanun hükmünün kapsandığını fakat bunun yanında daha geniş bir yasak düzenlemesi yapıldığını belirtmiştir³³⁵.

3.2.2.2. Rekabet Yasağının Müdür Bakımından Sınırı

Türk hukuk öğretisinde kabul edilen bir görüşe göre rekabet yasağının kapsamı şirket sözleşmesinde belirlenen işletme konusudur. Dolayısıyla bu doğrultuda, şirket sözleşmesinde yer almayan işletme konuları hakkında müdürler için herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk doğmamaktadır. Fakat öğretilde genel olarak kabul edilen görüşe göre rekabet yasağının kapsamı şirketin fiili olarak faaliyet gösterdiği işletme alanlarıdır. Yani bir iş alanı şirket sözleşmesinde yazıyor fakat şirket faaliyetleri anlamında bu alanda faaliyet göstermiyorsa bu husus rekabet yasağına konu edilememektedir. Yine de her somut olay kendi içinde değerlendirilmelidir. Çünkü müdürün şirket hakkında sahip olduğu bilgiler ile şirketin zarar görme riski doğru orantılı olarak artmaktadır³³⁶.

TTK madde 626/2'ye göre ise müdürler, limited şirket ortaklığı ile rekabet oluşturan faaliyetlerde bulunamazlar. Dolayısıyla müdürler, ortaklığın faaliyet alanına giren iş ve işlemleri kendi adlarına yapamayacakları gibi bir başkasının hesabına da yapamazlar. Eğer yapılan işlemler ortaklığın faaliyet alanına girmiyor ise bu durum zaten rekabet yasağına dahil olmayacaktır. Bazı durumlarda üçüncü kişilerin, ortaklıkla rekabet eden davranışları olabilir. Üçüncü kişilerin müdür adına böyle davranışlarda bulunup da müdür hesabına işlem yaptığı hallerde de rekabet yasağına aykırı davranışın varlığından söz edilecektir³³⁷.

Yine TTK madde 626/2'de açıkça belirtilmemiş olmakla beraber; müdürlerin ortaklığında bulunduğu limited şirket aleyhine davranışlarda bulunmama, şirketin menfaatlerini gözetme ve sadakat yükümlülüğü altında olmaları dolayısıyla başka ortaklıklara

³³⁵ Ertas, s. 94.

³³⁶ Ertas, s. 92, 93.

³³⁷ Şener, s. 761.

katılma yasaklarının da aslında bu düzenleme kapsamında olduğunu söylemek mümkündür³³⁸. Yargıtay bu husustaki bir kararında³³⁹; limited şirket müdürünün bir başka şirkette iştirak hali hariç olmak üzere müdürlük yapmasının da rekabet yasağına aykırılık teşkil edeceğini belirtmektedir. Yani eğer limited şirketin işletme alanına giren bir konu var ise bu durumda şirket müdürü, başka bir şirkette ortak olamayacaktır. Mesela inşaat malzemeleri sektöründe faaliyet gösteren bir şirkette müdürlük yapan şahsın, aynı sektörde faaliyet gösteren diğer bir şirkette ortak olması; müdürlük sıfatına ve görevine gereken özeni göstermediğinden rekabet yasağına aykırılık teşkil edecektir³⁴⁰.

Rekabet yasağının objektif sınırı açısından belirleyici olan husus, ortaklık sözleşmesinde öngörülen, ortaklığın işletme konusudur. Fakat elbette ortaklığın, işletme konusundan daha dar ya da daha geniş faaliyet gösteriyor olması mümkündür. Eğer daha dar bir faaliyet alanı söz konusu ise bu durumda rekabet yasağının müdür için sınırı, fiili ortaklık konusuna göre belirlenmelidir. Tam tersi olduğu yani geniş faaliyet yürütüldüğü durumlarda ise rekabet yasağının maddi geçerlilik alanı genişletilmelidir. Şüpheyeye düştüğü durumlarda hukuki güvenliğin sağlanması açısından ise sözleşmede belirlenen ortaklık konusu sınır olarak çizilmelidir³⁴¹.

Müdürler için rekabet yasağı, organ bağına dolayısıyla sadakat yükümlülüğünün kurulması ile başlamaktadır. Ortakların kendi aralarında bir araya gelerek limited şirket kurmaya karar verdiklerinde aslında bir adi ortaklık kurulmuş olur. Fakat ortaklar limited şirket kurulana kadar bu adi ortaklık altında fiillerini gerçekleştirirler. Limited şirketin kuruluşu ise şirket sözleşmesinin imzalanması ile olacaktır. Fakat şirketin tüzel kişilik kazanması için ticaret siciline tescil edilmesi gerekmektedir³⁴².

Müdürler için rekabet yasağının başlangıcı konusunda TTK madde 626'da herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak yasağın, müdürlük sıfatıyla bağlantısı düşünüldüğünde³⁴³, yasağın süresel anlamda başlaması TTK madde 616/1-b gereğince ortaklık genel kurulunca atanma ile olmaktadır. Fakat bazı durumlarda müdürlerin atanması ortaklık sözleşmesi ile gerçekleştirilmiş olabilir. Bu durumda daha ön ortaklık aşamasında müdürlerin de rekabet yasağına tabii olacağı söylenebilmektedir³⁴⁴.

³³⁸ Şener, s. 761.

³³⁹ Yargıtay, 11. H.D., T. 01.03.1999, 1998/9467 E., 1999/1693 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

³⁴⁰ Ertaş, s. 93, 94.

³⁴¹ Şener, s. 762.

³⁴² Ertaş, s. 98.

³⁴³ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 211.

³⁴⁴ Şener, s. 762, 763.

Burada önemli olan husus, şirketin ön şirket aşamasında yani tescilden ve ilandan önce olduğu bu zaman diliminde; ortaklar tarafından müdür tayin etmesi durumunda müdürün yasağa tabii olup olmayacağıdır. Müdür, şirketle organ bağı kurulduğu anda şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği sürece kanuni rekabet yasağına tabii olacaktır. Dolayısıyla müdür fiili olarak görevini yapmaya başlamış ise rekabet yasağının başlangıç anının ön şirket aşamasında başlatılması yerinde olacaktır³⁴⁵.

Kural olarak yasak, müdürün görev süresi boyunca geçerlidir. Çünkü görev süresi bittikten sonra ise şirketle müdür arasında menfaat çatışması sona erecektir³⁴⁶. Yargıtay bu hususta bir kararında; müdürlerin görevden ayrılmış olmaları halinde rekabet yasağına olan tabiiyetlerinin de sona ereceğini vurgulamıştır³⁴⁷. Fakat kural bu olmasına rağmen tarafların iyi niyet kurallarına aykırı şekilde davranmaları halinde görev süreleri sona ermiş olsa da aralarında menfaat çatışması çıkabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bizim hukuk sistemimizde ise kanuni anlamda, görev süresi bittikten sonra da yasağın devam edeceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır³⁴⁸. Dolayısıyla bu durum tarafların sözleşme yolu ile konu, süre ve yer açısından sınırları belirlemiş olmak şartı ile rekabet yasağı kararlaştırmalarına bağlanmıştır³⁴⁹. Kanun koyucunun müdürlere, görev süresi boyunca şirketin bütün ticari sırlarına hakim olma, şirket hakkındaki en gizli bilgilere ulaşabilme yetkisini vermesi, şirket açısından risk taşımaktadır. Bu riski önlemek amaçlı olarak da sözleşmesel rekabet yasakları gündeme gelmektedir. Organ bağının kurulması aşamasında müdürlere "rekabet yasağı anlaşması" imzalatılmaktadır³⁵⁰.

Yasak, müdürlük sıfatıyla bağdaştırıldığından yine müdürlük konumunun sona ermesi yani bu sıfatın kaybedilmesi ile rekabet yasağının da ilgili müdür için son bulacağını söyledik³⁵¹. Ancak bazı durumlarda müdürlük sıfatı kaybedilse de yasak devam edebilir³⁵². Dolayısıyla söz konusu rekabet yasağı, müdürün fiili ve hukuki sebeplerle görevini geçici olarak yapmadığı durumlarda da geçerli olacaktır. Kaldı ki bu durum, müdürün görevi sona erdikten sonra fiilen halen görevini yapmaya devam ettiği durumlarda da aynı sonuçları doğuracaktır³⁵³. Fakat bu hallerde, müdürlük konumu sona erdikten sonra uygulanacak yasak

³⁴⁵ **Ertaş**, s. 99.

³⁴⁶ **Aşık**, Limited Şirketler, s. 15.; **Ertaş**, s. 99.

³⁴⁷ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 19.11.1985, 4962 E., 6203 K., (Bu karar için bkz. Okay Kır, Limited Şirketler, s. 82.)

³⁴⁸ **Ertaş**, s. 99.

³⁴⁹ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 274, 275.

³⁵⁰ **Ertaş**, s. 108.

³⁵¹ **Ekşi, Dağlar**: Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, s. 126.; **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 211, 212.

³⁵² **Şener**, s. 763.; **Ekşi**, s. 126.

³⁵³ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 213.; **Ertaş**, s. 99.

kuralları, müdürün ekonomik anlamda faaliyetlerini olumsuz etkilemeyecek şekilde düzenlenmelidir. Dolayısıyla ortaklar sözleşmesi ile yapılacak olan düzenleme, genel hükümlere (Borçlar Hukuku Genel Hükümler) tabii olacağından rekabete ilişkin yasağın bu hükümler uyarınca genişletilmesi mümkündür³⁵⁴.

Ortakların, ortaklık sıfatları bittikten sonra yasağa tabii olmalarına ilişkin bir önceki bölümde anlatılanlar burada müdürler açısından da geçerliliğini koruyacaktır. Dolayısıyla TTK'de, görev süresi sona erdikten sonra yasağın devam edeceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığından genel hükümlere tabii bir sözleşme ile müdürlerin de bu sıfatları sona erdikten sonra yasak kapsamında olabilecekleri düzenlenebilir. Bu hususta TBK madde 445'in kıyasen uygulanması ve müdürlük sıfatının kaybı halinde de rekabet yasağının düzenlenebilmesi mutlaka bu sözleşmenin yazılı olması ayrıca konu, süre ve yer bakımından sınırlanması bu sınırlanmanın da açık ve net bir şekilde yapılması halinde mümkün olacaktır³⁵⁵. Dolayısıyla müdürün, müdürlük sıfatı sona erdikten sonra düzenlenecek olan rekabet yasağına ilişkin bu sözleşmeler TBK madde 445 ile özel durum ve koşullar gibi istisna haller dışında iki yılı aşamayacaktır. Fakat kanunda öngörülen sürenin aşılarak rekabet yasağı düzenlemesi yapılması halinde hakime; aşırı nitelikteki rekabet yasağını hakkaniyete uygun olacak şekilde, bütün şartları ve her somut olayı kendi içerisinde değerlendirerek; kapsam ve süre bakımından sınırlandırma yetkisi tanındığı unutulmamalıdır.

Yargıtay bu husustaki bir kararında süre bakımından sınırlandırmaya tabii tutulmayan rekabet yasaklarının geçerli olmayacağını, ekonomik anlamda yıkıma sebep olacağını ve bu nedenlerle böyle bir yasağın hükümsüz olacağını belirtmiştir³⁵⁶.

Bunların yanı sıra eğer bir limited şirket yerel, bölgesel, ulusal veya uluslararası piyasada faaliyet gösteriyor ise örneğin sadece Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteriyorsa rekabet yasağı da bu bölge ile sınırlı olacaktır. Yani dolayısıyla müdürlerin Karadeniz Bölgesi'nde aynı işlemleri aynı faaliyetleri yapmaları kısıtlanamayacaktır³⁵⁷. Yargıtay birçok kararında; rekabet yasağının tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde düzenlenmesinin yasağa tabii kişinin ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı şekilde tehlikeye soktuğundan ve dolayısıyla

³⁵⁴ Şener, s. 763.

³⁵⁵ Göksoy, s. 659, 660.

³⁵⁶ Yargıtay 9. H.D., T. 24.12.2009, 2009/26954 E., 2009/36971 K., (<http://www.calismatoplum.org/>), (E.T. 25.05.2019).

³⁵⁷ Şener, s. 762.

sözleşmede herhangi bir sınır çizilmediğinden (yer ve süre bakımından) yasağın geçersiz sayılacağını belirtmiştir³⁵⁸.

3.2.2.3. Ortaklıktaki Bütün Müdürler İçin ve Ortak-Müdür Bakımından Rekabet Etme Yasağı

eTTK’de rekabet yasağı sadece ortak müdürler için öngörülmekteyken TTK uyarınca bu yasak terk edilmiş ve bütün müdür tipleri için geçerli kılınmıştır. Hatta bu hususta tüzel kişilerin de limited şirketlerde müdür olarak atanıp rekabet yasağına dahil olması söz konusudur. Fakat bu durumda müdürlük görevine atanan tüzel kişi müdür, kendisini temsil etmesi için bir gerçek kişi görevlendirir ve bunu şirkete bildirir³⁵⁹. Bu durumda temsilci gerçek kişinin yapmış olduğu iş ve eylemlerden tüzel kişi müdürün sorumlu tutulmasına imkan sağlanmış olmaktadır³⁶⁰. Burada tüzel kişi müdür ile gerçek kişi arasında temsil ilişkisi bulunmaktadır. Temsil eden gerçek kişinin rekabet yasağına tabii olması hususunda ise eğer gerçek kişi, rekabet yasağın aykırı davranırsa bu temsil yetkisinin kötüye kullanılması olacaktır. Burada temsilci gerçek kişinin fiilinden tüzel kişi sorumludur dolayısıyla hakkın kötüye kullanılması halinde sorumluluk davası açılması ihtimalinde davalı, tüzel kişi müdür olacaktır. Fakat bu, hakkı kötüye kullanan gerçek kişiye rücu edilmesine engel teşkil etmemektedir³⁶¹.

Limited şirketlerde rekabet yasağının müdür sıfatına sahip olan herkes için geçerli olması ve dolayısıyla hem ortak olan müdür hem de ortak olmayan müdürün rekabet yasağına uymakla yükümlü olması hususundan bahsetmiştik. Hatta bunun yanında; TTK madde 613 gereği ortaklık sözleşmesinde ortaklar için rekabet yasağı düzenlenmişse bu durumda ortak müdür, hem ortaklar hem de müdürler bakımından rekabet yasağına tabii olacaktır. Ayrıca müdürün temsil yetkisinin olup olmaması rekabet yasağına tabii olmasında önem arz etmemektedir³⁶². Müdür, şirketin yürütme organı olduğundan, müdürün kusurlu davranışından tüzel kişinin kendisi olan şirket sorumlu olacaktır. Çünkü tüzel kişilerde kusur, fiili işleyen organda aranmakla birlikte organın fiili tüzel kişinin fiili sayılmaktadır³⁶³.

³⁵⁸ **Yargıtay, 9. H.D.**, T. 06.07.1999, 1999/8262 E., 1999/12073 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018); **Yargıtay 11. H.D.**, T. 10.09.2018, 2016/14483 E., 2018/5117 K.; Aynı hususta bkz. **Yargıtay 11. H.D.**, T. 13.02.2019, 2017/4543 E., 2019/1109 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

³⁵⁹ **Ertaş**, s. 95.

³⁶⁰ **Yıldız, Şükrü**: Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Sorumluluğu, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl 12, Sa. 24, Güz 2013/2, s. 63.

³⁶¹ **Ertaş**, s. 95, 96.

³⁶² **Şener**, s. 759.

³⁶³ **Ceylan, Nurgün**: Limited Şirketin Temsili, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, C. 1, Sa. 2, Haziran 2014, s. 65, 66.

TTK madde 626 uyarınca müdür olan ortakların rekabet yasağına tabii olduğu belirlenmiştir. Aksi kararlaştırılmadıkça, bütün ortaklar müdür sıfatıyla şirket işlerini yönetme ve şirketi temsile yetkilidirler bu nedenle kural olarak bütün ortaklar rekabet yasağına tabiidir. Ancak eğer şirket sözleşmesi ya da genel kurul kararı ile şirketin yönetim ve temsili ortaklardan bir veya birkaçına bırakılmışsa bu durumda yalnızca bu kişiler rekabet yasağına tabii olacaklardır³⁶⁴.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri, limited şirketlerde ise müdürler işlerini yaptıkları süre boyunca özen ve sadakat borcu ile yükümlüdürler. Bu kişilerin görevlerini dürüstlük kuralı çerçevesinde yapmış olması elbette şirket menfaati açısından oldukça önem arz etmektedir. İşte limited şirketlerde müdürler bu durumun yanı sıra bağlılık yükümlülüğü ile de bağlıdırlar. Dolayısıyla bu durum da rekabet yasağı kapsamına da dahil olmaktadır³⁶⁵.

Müdür olan ortaklar bakımından rekabet yasağı konulmasının temel dayanağı da işte bu sadakat yani bağlılık yükümlülüğünden kaynaklanmaktadır. Yönetici sıfatına sahip bir ortağın şirketin sırlarına erişme olanağı çok kolay olduğundan bu kişilerin şirket aleyhine olarak rekabete girişmesi sadakat yükümlülüğü ile bağdaşmayacaktır. Fakat bu yasak, müdürlerin görev süresi ile sınırlıdır. Kural olarak müdürlük sıfatının sona ermesi ile yasak ortadan kalkmaktadır. Fakat bunun bir istisnası olarak; eğer şirket sözleşmesi ile ortakların tümü için rekabet yasağı öngörülmüş ise bu halde müdürlük sıfatının sona ermesi ile değil ortaklıktan ayrılmak suretiyle yasak ortadan kalkacaktır³⁶⁶.

3.2.2.4. Ortak Olmayan Müdür Açısından Rekabet Etme Yasağı

Ortak olmayan müdür ile ortaklık sıfatı bulunmayan müdür arasında birtakım farklılıklar bulunmaktadır. Bunların en başında ortak olmayan müdürlerin limited ortaklıkta üyelik haklarına sahip olmadıkları söylenebilir. Ayrıca ortak olmayan müdürün şirket ortaklığı ile olan ilişkisi hizmet veya vekalet ilişkisine dayandığından, hizmet sözleşmesinden doğan hakları saklı kalmak kaydıyla limited şirket ortaklığı ile olan ilişkisi sona erer.³⁶⁷

Öğretide, TTK madde 626 uyarınca rekabet yasağına tabii olan kişiler olarak sadece müdürler belirtildiği için ortak olmayan müdürlerin bu yasağına tabii olmadığı görüşü hakimdir. Birtakım yazarlarca, ortak olmayan müdürlerin vekalet ya da hizmet sözleşmesine göre çalışmaları nedeniyle, yasak ile ilgili olarak bu sözleşme hükümlerinin uygulanacağını

³⁶⁴ Aşık, Limited Şirketler, s. 85.

³⁶⁵ Bozkurt, s. 538.

³⁶⁶ Aşık, Limited Şirketler, s. 86.

³⁶⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2847.

savunulmaktadır. Diğer bazı yazarlar ise ortak olmayan müdürlerin, ticari mümessil olmaları sebebiyle TBK'ye tabii olduklarını söylemektedirler³⁶⁸. Bunun yanı sıra, TTK'deki düzenlemeler uyarınca; ortak olsun veya olmasın, müdürlük sıfatını taşıyanların organlık sıfatını da taşıdıklarını söyleyen bir görüş bulunmaktadır. Bu görüşe göre; limited şirketlerde müdürler, şirketin kanuni anlamda yönetim ve temsil organı olduklarından, ortaklık sıfatı olsun veya olmasın, organlık sıfatlarının olduğu kabul edilmektedir³⁶⁹.

3.2.2.5. Tüzel Kişinin Müdür Olduğu Durumlar Açısından Rekabet Etme Yasağı

TTK madde 623 uyarınca, limited ortaklıklarda tüzel kişilerin de müdür olabilecekleri belirtilmiştir. Bu hususta müdürlerinden birinin tüzel kişi olması halinde tüzel kişinin müdürlük görevini yerine getirmek üzere bu görevi yürütecek bir gerçek kişi seçmesi (limited ortaklığın yönetim kurulunun fiziki olarak da olsa gerçek kişilerden oluşmasını amacıyla³⁷⁰) gerekmektedir. Bu şekilde, temsilci gerçek kişinin fiilinden tüzel kişinin sorumlu tutulmasının önü açılmış olmaktadır³⁷¹. Burada önemli olan belirlenecek gerçek kişinin, müdürlük sıfatını haiz tüzel kişi tarafından seçilmesidir. Mesela, limited ortaklık için müdürlük yapma görevi bir başka tüzel kişiliği haiz limited ortaklığa verilmiş olabilir. Burada, limited şirket ortaklığına katılan tüzel kişi tarafından müdür belirlenecektir. Belirlenecek bu gerçek kişi temsilci, tüzel kişi adına temsil ve yönetime yetkili olduğundan limited ortaklığın yöneticisi sıfatıyla tescil ve ilan edilecektir³⁷². Tüzel kişi tarafından seçilmiş olan gerçek kişi temsilci tek bir kişi olarak seçilecektir. Dolayısıyla birden fazla gerçek kişi temsilcinin seçilmesi mümkün değildir³⁷³.

Seçilmiş olan gerçek kişi ile müdürlük sıfatını haiz tüzel kişi arasındaki ilişki temsile dayandığından, gerçek kişinin yapmış olduğu işlemlerin hukuki sonuçları tüzel kişinin üzerinde doğacaktır. Çünkü burada gerçek kişi temsilci, yapmış olduğu işlemleri temsil olunan tüzel kişi ad ve hesabına yapmakta dolayısıyla işlemlerden doğan hak ve borçlar doğrudan temsil olunan üzerinde doğmaktadır. O nedenle burada tüzel kişiliği temsil eden gerçek kişi temsilcinin rekabet yasağına aykırı olan davranışlarının varlığı halinde gerçek kişinin değil, tüzel kişinin sorumluluğuna gidilecektir³⁷⁴. Bu ise tüzel kişi ile onu temsil eden

³⁶⁸ **Bağrıaçık**, s. 260, 261.; **Aşık**, Limited Şirketler, s. 91, 92.

³⁶⁹ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, C. III, s. 2848.

³⁷⁰ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 123.

³⁷¹ **Ertas**, s. 79.

³⁷² **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 122, 123.

³⁷³ **Şener**, s. 646.

³⁷⁴ **Ertas**, s. 81, 123.

gerçek kişinin aslında özdeş kişiler olduğu fikrinden ortaya çıkmaktadır³⁷⁵. Böylece limited ortaklıkta ortak olan tüzel kişi için aranan tüm koşullar, onu temsil eden gerçek kişide de aranacaktır. Dolayısıyla, şirket sınırlarına vakıf olacak olan gerçek kişi temsilcinin, bu sınırları kendisi veya üçüncü kişi yararına kullanarak ortaklığa zarar verme tehlikesi olduğundan rekabet yasağına tabii olduğunu söylemek mümkündür³⁷⁶. Bu hususta, temsilci gerçek kişinin yaptığı eylemden dolayı tüzel kişinin sorumluluğuna gidildiği takdirde elbette temsil edilen tüzel kişinin, gerçek kişi temsilciye rücu hakkı saklıdır³⁷⁷.

3.2.2.7. Müdürün Rekabet Yasağından Muafiyeti

Limited şirketlerde kural rekabet yasağının bütün müdürlere uygulanmasıdır. Fakat bazı durumlarda bir istisna ile özel bir sınırlama veya muafiyet söz konusu olabilmektedir. Yani müdürlerden biri rekabet yasağına tabii olurken diğerleri yasaktan muaf tutulabilir³⁷⁸.

Dolayısıyla limited şirketlerde müdürlerin bazen rekabet yasağından kurtulmaları ihtiyaç olarak ortaya çıkabilir. Ama bu durum her zaman ihtiyaca dayalı olmak zorunda değildir. İhtiyaç olarak ortaya çıktığı hallerde mesela diğer ortakların, ortaklığı idare etme yeteneğine ilişkin olarak menfaat sahibi oldukları bir ortağa; sadece kendisine belirli şahsi menfaatleri takibe devam etmesi hususunda izin vermeleri şartıyla söz konusu limited şirket ortaklığına katılacağını ve müdürlük görevini üstleneceğini bildirir ise rekabet yasağının kaldırılması gündeme gelebilmektedir. Rekabet yasağının kaldırılması durumunda, müdürün sadakat yükümlülüğü tamamen kalkmamakta sadece önemli ölçüde sınırlandırılmış olmaktadır. Müdürün, müdürlük sonrası için hazırlık faaliyetlerine girdiği durumlarda örneğin müdürün aynı çevrede dükkan kiralaması, finansman sağlamak adına bankalarla görüşmesi veya rakip işletme ile ön görüşme yapması durumlarında rekabet yasağının ihlali söz konusu olmayacaktır. Dolayısıyla müdür hakkında bu işlemlerden önce veya sonra TTK madde 626/2'nin uygulanarak rekabet yasağının kaldırılması gerekmemektedir. Çünkü burada müdürün görev yaptığı sırada, limited şirket aleyhine olan ve şirkete zarar veren etkiler ve sonuçları henüz ortaya çıkmamıştır³⁷⁹. Kanaatimizce; burada müdürün, müdürlük sonrası hazırlık faaliyetlerini, hali hazırda bağlı olduğu şirketin müdürlük işlerini aksatarak yapabilme ihtimali olduğundan rekabet yasağının kaldırılmasına gerek olmaması limited şirketin

³⁷⁵ **Karahmetoğlu**, s. 46.

³⁷⁶ **Karakılıç**, Rekabet Yasağı, s. 123, 124.

³⁷⁷ **Ertas**, s. 123.

³⁷⁸ **Ertas**, s. 96.

³⁷⁹ **Şener**, s. 763, 764.

çıkarlarını zedeleyebilecektir. Dolayısıyla burada da yasak kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Müdürlerin rekabet yasağından kurtulması hem ortaklığın hem de ortakların menfaatini etkileyecektir. Dolayısıyla yasaktan kurtulan müdürlerin ortaklığın veya ortakların değil de kendi menfaatlerini düşünecek olması limited şirket ortaklığı veya ortakları açısından olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Bu nedenle kanun koyucu, müdürlerin rekabet yasağından kurtulmasını belirli şartlara bağlamıştır³⁸⁰. Bunlardan ilki; müdürlerin ortaklık sözleşmesi ile getirilen düzenleme yoluyla yasaktan kurtulması halidir. Yani sözleşme ile müdürlerin rekabet yasağından tamamen kurtulması veya yasağın sınırlarının yumuşatılması mümkündür³⁸¹. Örneğin, sözleşmede Müdür C ve Müdür D'nin görev süreleri boyunca rekabet yasağına tabii olmayacakları hususu düzenlenebileceği gibi şirketin bütün müdürleri açısından da rekabet yasağının söz konusu olmayacağı belirtilebilir³⁸². Kanun koyucu TTK madde 626'da; şirket sözleşmesinde öngörülme şartıyla müdürlerin rekabet yasağından muaf olabileceğini belirtmiştir. Bu ise TTK'nin "*emredici hükümler*" başlıklı 579. maddesinde yer alan "*Şirket sözleşmesi, bu Kanunun limited şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak kanunda buna açıkça cevaz verilmişse sapabilir...*" ifadesine istisna niteliğindedir.

Sözleşme ile rekabet yasağının kaldırılması hususu sadece müdürler açısından olabilmekte, ortaklar için böyle bir düzenleme bulunmamaktadır. Çünkü zaten kanun gereği, ortaklar sadece ortaklık sözleşmesinde düzenleme var ise rekabet yasağına dahil olmaktadır. Bu nedenle, ortakların sözleşme ile yasaktan kurtulmalarının düzenlenmesine hiç gerek yoktur. Müdürlerin sözleşme ile rekabet yasağından kurtulması hususu, bütün eylemlerinden dolayı olabileceği gibi önceden belirlenip tanımlanacak durumlar bakımından da söz konusu olabilir ki bu ikinci durum ortaklık ve ortalar açısından daha faydalı olacaktır. Çünkü bu hallerde gerçekleşmesi muhtemel risk önceden görülebilecektir. Ortaklık sözleşmesi ile müdürlerin rekabet yasağından kurtulması hususu en baştan yani kuruluş aşamasında hazırlanan sözleşme de yer alabileceği gibi daha sonradan sözleşmenin değiştirilmesi ile de düzenlenebilir³⁸³.

Müdürlerin rekabet yasağından kurtulmasında kanun koyucuya göre düzenlenen diğer bir durum ise TTK madde 626/2 uyarınca ortakların yazılı izin şartıdır. Yani madde hükmüne göre; müdürlerin ya ortaklık sözleşmesinde rekabet yasağından kurtulmasına ilişkin bir

³⁸⁰ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 232.

³⁸¹ Şener, s. 764, 765.

³⁸² Ertaş, s. 106.

³⁸³ Şener, s. 765, 766.

düzenleme olacak ya da müdürler bu yasaktan ancak diğer ortakların, kendilerinin rekabet teşkil eden davranışlarına yazılı izin vermeleri suretiyle kurtulabileceklerdir.

Bu hususta ispat kolaylığı açısından yazılı şekil şartı öngörülmüş ve şekil serbestisi ilkesinden uzaklaşmıştır. Müdürlerin, yazılı izinle rekabet yasağından kurtulması için genel kurul toplantısı gerekmemekle birlikte ortakların, müdürü rekabet yasağından kurtarma iradesini yazılı olarak sunması yeterli olacaktır³⁸⁴. Kanun koyucu burada "ortak müdüre" dikkat çekerek "diğer bütün ortaklar" ifadesini kullanmıştır³⁸⁵. Rekabet ile ilgili ortak dışında kalan diğer ortaklar rekabet yasağına aykırı davranışlara önceden izin yoluyla açıkça onay verebilecekleri gibi sonradan icazet vermekle de bunu yapabilirler. Mesela şirket ana sözleşmesinin düzenlenmiş olduğu tarihte bazı kurucuların rekabet yasağına tabii işlerle uğraştığı veya yasak kapsamındaki bir şirkette ortak olduklarını varsayalım. Bu durum, diğer kurucular tarafından biliniyorsa, müdür ortaklar lehine rekabet yasağından örtülü olarak vazgeçildiği kabul edilecektir³⁸⁶.

Müdürlerin rekabet yasağından kurtulabilmesi için diğer tüm ortakların yazılı izninin gerekli olması aynı zamanda ortaklara kanuni bir veto hakkı tanınması anlamına gelmektedir. Ayrıca bu yol ile yasaktan kurtulduğu halde kanun koyucu bu durumun üçüncü kişilere bildirilmesine ihtiyaç duymamaktadır. Yani ticaret sicile tescil ve ilana gerek yoktur³⁸⁷. Dolayısıyla rekabet yasağının bu şekilde kaldırıldığı hallerde bu durumun üçüncü kişiler tarafından bilinmesine imkan yoktur³⁸⁸.

Müdürler bakımından rekabet yasağından kurtulmanın son yolu ise ortaklık sözleşmesinde yer alacak bir kurala dayalı olmakla beraber ağırlaştırılmış yeter sayı ile alınacak bir genel kurul kararının varlığıdır. TTK madde 626/2 son cümle uyarınca ortaklık sözleşmesinde bütün ortakların yazılı onayı yerine ortaklar genel kurulunun onay kararı öngörülebilmektedir. Bu durumda müdürlerin rekabet yasağından genel kurul kararıyla kurtulmaları iki koşulun gerçekleşmesine bağlanmıştır. Öncelikle sözleşmesel bir temel söz konusu olmalı ayrıca genel kurulun da bu hususta ağırlaştırılmış yeter sayı ile karar alması gerekmektedir. Sözleşmesel temel ilk ortaklık sözleşmesinde yer alabileceği gibi sonradan sözleşmenin değiştirilmesi ile de gündeme gelebilmektedir. TTK madde 616/2'nin e bendi uyarınca kanun koyucu; sadece TTK madde 613/4'e işaret etmekte fakat lafzi anlamda bu kuralın ayrıca TTK madde 626/2 ile de bağlantılı olduğu görülmektedir. Burada düzenlenen

³⁸⁴ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 235.; Şener, s. 767.

³⁸⁵ Ertaş, s. 107.

³⁸⁶ Aşık, Limited Şirketler, s. 130, 131.

³⁸⁷ Şener, s. 767.

³⁸⁸ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 236.

husus, ortaklık sözleşmesinde ortakların veya müdürlerin rekabet yasağı için ortaklık onayının yeterli görülmesi ve diğer ortakların yazılı onayından vazgeçilmesi halinde bu onayı vermenin genel kurulun devredilemez yetkileri arasında olduğudur. Dolayısıyla hüküm uyarınca genel kurulun devredilemez bu yetkisi ile müdürlerin diğer müdürler tarafından rekabet yasağından kurtarılması olanaksızdır. Bu devredilemez yetki genel kurul tarafından TTK 621/1'de düzenlenen yeter sayılar ile karar alınarak kullanılmaktadır. Rekabet yasağı kaldırılacak olan müdürün genel kurulda karar alınırken oy kullanması elbette olanaklı olmayacaktır. Kaldı ki ilgili müdürün oyu, toplantı yeter sayısının belirlenmesinde de dikkate alınmayacaktır³⁸⁹.

Limited şirket müdürlerine şirket ile rekabet etme konusunda eğer bir onay verilmişse, bu kişilere, yasağa aykırılık dolayısıyla yaptırımlar uygulanamaz. Bahsi geçen müdürlere onay verilmesi hususunun ise diğer ortaklar tarafından veya ana sözleşme yer alacak düzenleme ile verilebileceğini belirttik. Diğer ortaklarca bu onayın verilmesinin, TTK madde 626 uyarınca, diğer ortakların muvafakati ile olabileceği ifade edilmiştir. Bu durumda ortaklarca verilecek onay ortaklar genel kurulunun vereceği bir kararla olabileceği gibi değişik zamanlarda ortakların beyanda bulunması suretiyle de olabilmektedir. Öğretideki bir görüşe göre ise ortaklar tarafından verilecek bu onayın oy birliği ile karar alınması halinde de mümkün olacaktır. Yargıtay'ın bu yöndeki bir kararı³⁹⁰ da öğretideki görüşü destekler niteliktedir. Limited şirketlerde mutlak çoğunluk ortak sayısına göre değil esas sermayeye göre hesaplanmaktadır ve kararların çıkması için mutlak çoğunluğun teklif için oy kullanması gerekmektedir. Buradaki hüküm limited şirketlerde karar alınması için genel bir hüküm olmakla beraber TTK madde 626'da yer alan ve yukarıda bahsedilen "diğer ortakların muvafakati" hususu bu genel kurala getirilen bir istisna olmaktadır. Bu istisna ile rekabet ile ilgili ortak hariç diğer tüm ortakların oy birliği onay verip karar almaları gerekmektedir³⁹¹. Aksi halde, böyle bir onay alınmadığı sürece müdürler daha sonra şirketten ayrılmış olsalar dahi görevde oldukları dönem boyunca şirketle rekabet oluşturacak iş ve eylemlerden kaçınmalıdırlar³⁹².

Kural olarak görev süresi sona erdikten sonra müdürlerin rekabet yasağına tabii oldukları süreç de sona ermektedir. Fakat elbette bunun aksi kararlaştırılabilir³⁹³. Bu husus,

³⁸⁹ Şener, s. 768, 769.

³⁹⁰ Yargıtay 11. H.D., T. 04.05.2010, 2008/9440 E.,2010/4879 K.; sayılı kararda özetle: Kanun metninde geçen "ortakların muvafakati olmadan" ifadesinden anlaşılması gereken, müdürlerin rekabet etmesine ortakların tamamının onay vermesi gerektiğidir. Dolayısıyla müdürlerin rekabet etmelerine ilişkin karar, ortakların oybirliği ile alınmalıdır, denilmektedir. (Bu karar için bkz. Okay Kır, Limited Şirketler, s. 82.)

³⁹¹ Aşık, Limited Şirketler, s. 128, 129.

³⁹² Yargıtay 11. H.D., T. 18.04.2016, 2015/8210 E., 2016/4267 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

³⁹³ Ekşi, s. 126.

asıl hukuki ilişkiyi düzenleyen (vekalet, hizmet sözleşmeleri gibi) sözleşmeye dahil edilebileceği gibi bağımsız bir sözleşmeyle de yapılabilir. Görev süresi sona erdikten sonra rekabet yasağının devam edeceğine ilişkin bu düzenleme, şirket sözleşmesinde yer almamaktadır. Şöyle ki TTK'nin 613, 576, 577 ve 626. maddeleri uyarınca; rekabet yasağından muafiyete izin verilmiş olup bu izin organlık statüsünü kaybeden müdürleri veya ortaklık sıfatını kaybeden gerçek veya tüzel kişileri kapsamamaktadır³⁹⁴.

3.2.2.8. Müdürün Rekabet Yasağını İhlal Etmelerinin Sonuçları

Müdürlerin, TTK madde 626 uyarınca düzenlenen rekabet yasağını ihlal eden davranışları olursa bu durumda onun TTK madde 630'a göre idare ve temsil yetkisinin mahkeme tarafından kısıtlanması ve elinden alınabilmesi olanaklı olmaktadır. Eğer müdür limited şirkette aynı zamanda ortak konumunda ise rekabet yasağını ihlal etmesi ortaklıktan çıkartılabilmesi bakımından da haklı sebep oluşturacaktır. Bu halde TTK madde 640/3 hükmü ile ortak, mahkeme kararı ile ortaklıktan çıkarılabilmektedir. Ayrıca yine rekabet yasağının ihlal edilmesi bakımından sözleşmeye cezai şart gibi yaptırımlar sunulabileceği gibi söz konusu ihlal, sorumluluk davasına da neden olabilir³⁹⁵.

Genel kurul, müdürü veya müdürleri görevden almaya, yönetim hakkını ve temsil yetkisini sınırlamaya TTK madde 630 uyarınca yetkili olduğundan her limited şirket ortağı, haklı sebeplerin varlığında, yöneticilerin yönetim hakkının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını mahkemeden isteyebilecektir ki bu haklı sebeplerden birisi de bağlılık yükümlülüğünün ihlal edilmesidir³⁹⁶. Burada unutulmaması gereken; müdürün azlinin mahkemeden talep edilmesi halinde husumetin azli istenen müdüre yöneltilmesinin yeterli ve gerekli olmasının yanı sıra şirket müdürünün azlini gerektiren haklı sebeplerin varlığının ispatlanması ve bu haklı sebebin dava tarihinde mevcut olması gerektiğidir³⁹⁷. Ayrıca TTK madde 636/3 uyarınca her ortak, haklı sebeplerin varlığı halinde mahkemeden şirketin feshini talep edebilecektir. Fakat burada haklı sebebin ihlal sebebi sayılabilmesi için, şirketin amacının gerçekleşmesini engellemesi veya ortaklar arasındaki iç ilişkiyi zedelemesi gerekmektedir³⁹⁸. Anılan bu hüküm yeni olmakla beraber, TTK'de

³⁹⁴ **Ertas**, s. 107, 108.

³⁹⁵ **Şener**, s. 770, 771.

³⁹⁶ **Yavuz, Mustafa**: Yeni TTK'ya Göre Limited Şirketlerde Ortakların Bağlılık (Sadakat) Yükümlülüğü, Mali Çözüm Dergisi, Sa. 112, Temmuz - Ağustos 2012, s. 199, 200.

³⁹⁷ **İstanbul BAM 12. H.D.**, T. 17.01.2019, 2018/576 E., 2019/50 K.; **Yargıtay 11. H.D.**, T. 25.06.2018, 2016/13526 E., 2018/4741 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 17.06.2019).

³⁹⁸ **Yavuz**, Bağlılık Yükümlülüğü, s. 199, 200.

düzenlemesine ilk defa yer verilen ve anonim şirketlerde haklı nedenle feshi düzenleyen hükümlerle paralellik göstermektedir³⁹⁹.

Rekabet yasağının ihlali sonucunda gidilebilecek diğer bir yol ise tazminat talebidir. Türk hukukunda, rekabet yasağını ihlal etmenin haksız bir fiil olduğu görüşü de savunulmaktadır. Burada Borçlar Hukuku Genel Hükümler uyarınca haksız fiil hükümleri uygulanmalıdır. Diğer bir görüşe göre ise yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağını eTTK madde 335 (TTK madde 396)'in limited şirket müdürleri için de uygulanacağıdır. Bu madde tazminat talebi seçimlik hak olarak düzenlendiğinden haksız fiil hükümlerine dayanmaya gerek kalmayacaktır⁴⁰⁰. Yargıtay'ın, eTTK madde 335'in uygulanmasına yönelik eski tarihli bir kararında ise bu konuya ilişkin olarak "... limited şirkete ortak olmakla yetinmeyip Anasözleşme'nin 8 ve 9 uncu maddelerinde belirtildiği üzere limited şirketin müdürlüğü görevini de üstlenmiş, diğer deyişle limited şirketin yöneticisi sıfatını kazanmıştır. Her iki şirketin faaliyet konuları da aynı olduğuna göre bu durumda (TTK. 335/1) maddesindeki davacı anonim şirketin konusuna giren ticari muamele nevinden bir muameleyi hesabına yapma şeklindeki hükme göre davalının bu davranışının iş bu maddedeki rekabet yasağına aykırılık teşkil ettiğinin kabulü gerekmektedir..." denilmektedir⁴⁰¹.

Yine TTK madde 553'e göre; Yönetim Kurulu üyeleri, tasfiye memurları ve müdürler şirket sözleşmesinden veya kanundan doğan yükümlülükleri kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde şirketin, şirket alacaklılarının ve ortaklarının uğrayacağı zararlardan sorumlu olacaklardır. Yani bu maddede açıkça rekabet yasağının ihlalinin hukuki sonuçları düzenlenmemiş, müdürlerin genel sorumluluklarına ilişkin hususlar belirtilmiştir. Fakat burada önemli olan kusura dayalı bir sorumluluktur. Tazminat talebi de madde 553 kapsamına dayanmaktadır. Dolayısıyla şirket, bu maddeye dayanarak rekabet yasağına aykırı yapılan işleme karşılık, bu işlemin şirket adına yapılmış sayılmasını talep edemeyecektir. TTK 396 (eTTK döneminde olduğu gibi) uygulanmaya devam etmeli ve şirkete, ihlal halinde seçimlik haklarını kullanma yetkisi tanınmalıdır⁴⁰².

Müdürlerin rekabet yasağını ihlali halinde uygulanan bu hükümler açısından aslında TTK'de açık bir hüküm bulunmamaktadır. Limited şirketlerin aksine anonim şirketlerde ise müdürlerin rekabet yasağını ihlal etmeleri halinde yönetim kurulu üyelerinin, müdürlerden tazminat isteme veya yapılan işlemi şirket nam ve hesabına yapılmış sayılmayı talep etme

³⁹⁹ **Ercüment, Erdem:** Türk Ticaret Kanunu İle İlgili Makaleler (2009-2016), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul Kasım 2017, s. 455.

⁴⁰⁰ **Ertas,** s. 102, 103, 104, 105.

⁴⁰¹ **Yargıtay 11. H.D.,** T. 21.11.1985, 1985/5620 E., 1985/6350 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

⁴⁰² **Ertas,** s. 102, 103, 104, 105.

hakları bulunmaktadır. Fakat bu seçimlik hak her ne kadar uygulamada limited şirketler için uygulanıyor olsa da kanun koyucu bu tür şirketler bakımından açıkça bir düzenlemeye yer vermemiştir⁴⁰³.

TTK madde 630 uyarınca ise şirket yöneticisinin özen ve bağlılık yükümlülüğünü ihlal ettiği durumlar diğer ortaklar açısından haklı sebep olarak sayılmış ve ortaklara, yöneticinin temsil yetkisinin sınırlandırılması veya kaldırılmasını mahkemeden talep etme hakkı tanınmıştır.

Her ne kadar kanun koyucu limited şirketler bakımından açıkça rekabet yasağının ihlali halinde; yasağı ihlal edenler dışında kalanlara seçimlik hakkı tanımamış olsa da madde 630 gereği, örtülü bir biçimde bu hakkın tanındığı aşikardır. Anılan maddede geçen özen ve bağlılık yükümlülüğü ifadesi, rekabet yasağının temelini oluşturmaktadır. Limited şirket yönetiminde görevli olan müdürler, şirket çıkarlarını korumakla yükümlü olduklarından çalışmaları esnasında özen ve bağlılık yükümlülüğüne uygun davranmak durumundadırlar. Aksi haldeki davranışları, diğerleri için haklı sebebin varlığını oluşturacaktır. Dolayısıyla şirket menfaatlerine aykırı olarak, şirketle rekabet halinde davranışlar sergilemeleri en temelde bağlılık yükümlülüğünün de ihlal edildiği sonucunu doğuracak ve yönetim görevinin elinden alınmasına sebep olacaktır⁴⁰⁴.

3.3. Müdürün İstifasının Rekabet Yasağına Etkisi

Sözlük anlamı olarak istifa çıkma, görevden isteğe bağlı olarak ayrılma, bir görevden çekilme anlamlarına gelmektedir⁴⁰⁵. Dolayısıyla bir yere bağlı olarak çalışan insanların görevleri, bağlı oldukları kurum tarafından sona erdirilebileceği gibi bu durum tam tersi yani çalışanın kendi isteği ile sona erdirmesi şeklinde de olabilecektir. Bu husus limited şirketler açısından da benzerlik göstermektedir. Müdürlerin istifa etmesi demek, şirkette bulunan mevcut konumlarının kendi istekleri ile sona ermesi demek olacaktır. Burada bizim için önemli olan husus kendi talepleri doğrultusunda işlerinin sona ermiş olmasıdır.

Müdürlerin görevlerinin süresine ilişkin olarak kanun koyucunun herhangi bir düzenlemesi bulunmamaktadır. Bu nedenle TTK madde 362'de yer alan yönetim kurulunun görev süresine ilişkin düzenlemenin limited şirketlerde müdürler açısından da uygulanması gerektiği öğretilmektedir. Dolayısıyla bu maddenin uygulanması, müdürlerin en çok üç yıl görev yapmak için seçilecekleri anlamına gelmektedir. TTK madde 362 emredici

⁴⁰³ Altaş, Limited Şirketler, s. 158.

⁴⁰⁴ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 357, 358.

⁴⁰⁵ Türk Dil Kurumu, (<http://www.tdk.gov.tr/>), (E.T. 07.05.2019).

hüküm olmakla beraber eğer seçim genel kurulca yapılmış ise genel kurul karar tarihi, eğer müdürler ortaklık sözleşmesi ile seçilmişlerse de ortaklığın tescil tarihi ile üç yıllık görev süresi başlamaktadır. Sürenin dolması ile de artık müdürlerin organlık sıfatından bahsedilemeyecektir. Buna rağmen müdürler görevlerine devam ederlerse bu durumda yaptıkları faaliyetler açısından vekaletsiz iş görme hükümleri uygulanacaktır⁴⁰⁶.

Her ne kadar TTK'de limited şirket müdürlerinin istifasına ilişkin bir düzenleme bulunmasa da⁴⁰⁷, müdürlük sıfatının diğer bir sona erme şekli de istifadır. İstifa etmek isteyen müdürün, bu yöndeki iradesini ortaklıktaki müdür veya müdürlere ulaştırması ile sonuç doğuran istifa işlemi tek taraflı olup, bozucu yenilik doğuran bir hukuki işlemdir⁴⁰⁸. Dolayısıyla müdürün istifasının geçerliliği, ortaklıktaki diğer ortakların kabul beyanı ile bağlı olmayıp, diğer müdür veya varsa müdürlere ulaştığı an hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır⁴⁰⁹.

Müdürün ulaştırması gereken istifa beyanı konusunda ikili bir ayrıma gitmek mümkündür. Şöyle ki eğer birden fazla müdür var ve bunlardan bir veya birkaçı istifa ediyorsa bu halde geriye kalan müdürlerden herhangi birine, tek müdür kalmışsa da kalan müdüre istifa beyanının bildirilmesi gerekmektedir. Birden fazla müdür olmaması yani tek bir müdür var ve bu müdür de istifa ediyor ise bu durumda ne olacağı hususu ise tartışmalıdır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, müdürlük sıfatına sahip olmayan ortakların ne aktif ne de pasif temsil yetkileri bulunmadığından, istifa beyanının ortaklara ulaştırılması imkanı bulunmamaktadır. Bu durumda ortaklığa atanacak bir kayyım ile sorun çözülebilecektir. Aynı husus, birden fazla müdürün olması ve müdürlerin hepsinin birden istifa ettiği hallerde de geçerli olacaktır. Ortaklara istifa beyanının bildirilmesi hususunun istisnası ise iki kişilik limited şirketlerdir. Bu halde ortak, diğer ortağa bildirim yapabilecektir⁴¹⁰. Diğer bir görüşe göre ise müdürün tek olduğu hallerde istifa, şirket genel kuruluna sunulmalıdır. Aynı husus, kurulun ve hatta müdürlerin hepsinin istifa etmesi halinde de geçerli olacaktır. Bu halde, istifa dilekçesinin şirkete noter aracılığıyla yollanması gerekmektedir. Amaç ise sorumluluk açısından doğması muhtemel sorunların önüne geçmektir⁴¹¹.

Müdürün istifasına ilişkin durumlarda TBK madde 512 hükümleri uygulanmaktadır. Müdürler ile ortaklar arasında yine aynı madde gereği vekalet ilişkisi olduğundan, istifa suretiyle vekalet ilişkisinin dolayısıyla da müdürlük sıfatının sona ereceği söylenebilmektedir. TBK madde 512'nin emredici nitelikte olması sebebiyle, istifa kurumunun müdürlerin elinden

⁴⁰⁶ Şener, s. 773, 764.

⁴⁰⁷ Ekşi, s. 61.

⁴⁰⁸ Şener, s. 785.

⁴⁰⁹ Karakılıç, Rekabet Yasağı, s. 212, 213.

⁴¹⁰ Şener, s. 785, 786.

⁴¹¹ Karaahmetoğlu, s. 106.

alınması veya bu hakkı kullanmaları hususunda sınırlamalar getirilmesi mümkün değildir. Müdürün aynı zamanda ortak olması halinde istifası söz konusu olursa bu durumda sona eren sıfat sadece müdürlük olacak, ortaklık sıfatı aynen devam edecektir⁴¹². Kanaatimizce; bu halde sadece müdürlük sıfatı sona ereceğinden, eğer TTK madde 613 gereği ortaklar için rekabet etme yasağı öngörülmüş ise bu durumda istifa eden müdür, ortaklık sıfatına hala sahip olduğundan yasağa da tabii olmaya devam edecektir. Bunun dışında; kural, müdürlük sıfatının başlamasından sona ermesine kadar müdürün rekabet yasağına tabii olmasıdır. Dolayısıyla müdürlük sıfatın istifa ile sona ermesi halinde gerçek ya da tüzel kişinin artık müdürlük konumundan bahsedilemeyeceğinden rekabet yasağına dahil olması da beklenemeyecektir.

3.4. İbra Etme Kararının Rekabet Yasağına Etkisi

Sözlük anlamı olarak ibra; aklama, borçtan kurtarma, temize çıkarma anlamlarına gelmekle birlikte dernek ve ortaklıklar gibi topluluklarda ise ortağı sorumluluktan kurtarmak anlamına gelmektedir⁴¹³. Dolayısıyla bir limited şirket ortaklığında, ortaklardan herhangi birinin yapmış olduğu çalışmaların diğer ortaklarca onaylanması halinde ortak adeta sorumluluktan kurtulacak ve ibra kurumunun ortaya çıktığını söylemek mümkün olacaktır.

Günlük yaşantımızda da birçok alacaklı borçlu ilişkisinde, alacak hakkı olan taraf nasıl bu alacağını borçludan talep edebiliyorsa yine isterse borçlunun kendisine olan borcundan feragat de edebilecektir. İşte ibra ile alacaklının, malvarlığında bulunan aktif değerlerden vazgeçmesi mümkündür. Bunun karşısında borçlu ise herhangi bir edimde bulunmadan borçtan kurtulmuş olur ve söz konusu borç böylece sona erer⁴¹⁴.

İbra, hukuki nitelik olarak en başta bir sözleşmedir. Ayrıca bir alacak hakkının sona ermesine neden olduğu için de usul hukuku açısından itiraz olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla yargılamanın her aşamasında ileri sürülebileceği gibi hakim tarafından da re'sen dikkate alınması gereken kurumlar arasındadır⁴¹⁵. TBK madde 132 uyarınca ibra, alacaklı ve borçlu arasında her iki tarafı da ilgilendiren hukuki bir işlem olduğundan alacaklının tek taraflı olarak borçtan vazgeçmesi yeterli olmamakta, bu hususun borçlu tarafından da kabul edilmiş olması gerekmektedir⁴¹⁶.

⁴¹² Şener, s. 785.

⁴¹³ Türk Dil Kurumu, (<http://www.tdk.gov.tr/>), (E.T. 07.05.2019).

⁴¹⁴ Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 1300.

⁴¹⁵ Ayan, Mehmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, s. 412, 413.

⁴¹⁶ Eren, s. 1301.

Borcu sona erdirmeye sebeplerinden biri olan⁴¹⁷ ibra sözleşmesinde alacaklı ve borçlunun ortak irade beyanlarının borcu ortadan kaldırmaya yönelik olması gerekmektedir. Her iki tarafın bu yöndeki irade beyanları açık veya örtülü olabilmektedir. Örneğin; alacaklının borç senedini borçluya iade etmesi veya borçlunun, alacaklının ibra beyanı karşısında susması hallerinde durum böyledir. Fakat ibra sözleşmesinin borçlu yararına olmadığı durumlarda susmanın tek başına örtülü beyan olarak kabul edilmesi mümkün olmamaktadır⁴¹⁸. İbranın söz konusu olabilmesi için ifa edilmeyen bir borç ve borçlunun, alacaklı tarafından bahsi geçen bu borçtan kurtulması, dolayısıyla ibra işlemi yapılırken kişinin borcunun kalmadığına ilişkin ifadeler kullanılması gerekmektedir⁴¹⁹.

İbra sözleşmesinde yer verilen borç tüm hatlarıyla ve kesin olarak belirtilmeli aksi halde içeriği net olmayan ibra sözleşmeleri dar yorumlanmalıdır⁴²⁰.

Limited şirketlerde ibra ise hesap dönemindeki işlemlerin ve bunların sonuçlarının, şirket müdürleri için herhangi bir sorumluluk unsuru olmadığı için şirket tarafından kabul edilmesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla ibra kararının alınması demek, müdürlerin yapmış oldukları bu işlemlerden dolayı onlara güven duyulduğunun dışarıya yansıtılması demektir. İbra kararının alınması ile müdürlerin sorumlulukları ortadan kalktığından, aleyhlerine tazminat davası dahi açılmayacaktır. Öğretide ibranın hukuki niteliği ile ilgili yaygın olan görüş, ibranın bir menfi borç ikrarı olduğudur. Şekli açıdan ise tek taraflı bir yenilik doğuran işlem olan ibranın, karşı tarafça kabul edilmesi gerekli değildir. İbranın en önemli etkisi, limited ortak müdürlerinin hukuki sorumluluğu ile ilgilidir. TTK uyarınca gerek anonim gerekse de limited şirketlerde ibra kararı almaya yetkili olan organ genel kuruldur. Genel kurul bu husustaki yetkisini hiçbir şekilde devredememektedir. İbra kararı, olağan ve olağanüstü genel kurul toplantı kararları ile alınabilmekte olup özel bir karar şartı düzenlenmemiştir. İbranın tek taraflı bir hukuki niteliği haiz olması, daha önce alınan ibra kararının genel kurul tarafından kaldırılmasını mümkün kılmamaktadır. Fakat genel kurul kararlarına karşı gidilebilen iptal veya butlan davası yolu, ibra içinde geçerliliğini korumaktadır. Limited şirketin genel kurulunca alınan geçerli ibra kararı, karar alınan hesap dönemindeki her türlü eylem ve işlem için geçerlidir. Söz konusu eylem ve işlemler açısından yöneticilerden hiçbir şekilde tazminat talebinde bulunulmayacağı iradesi ibra kararı ile açıklanmış olur. Yöneticilerin aklanması anlamındaki bu karar ile şirketin sorumlulara karşı

⁴¹⁷ Akıntürk, Turgut / Ateş, Derya: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri, Beta Basım, İstanbul 2019, s. 173.

⁴¹⁸ Eren, s. 1302.

⁴¹⁹ Nomer, Haluk Nami: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Beta Basım, İstanbul Kasım 2018, s. 421.

⁴²⁰ Eren, s. 1302.; Cumaloğlu, Emre: İbra Sözleşmesinin Konusunun ve Kapsamının Sınırları, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, Sa. 7, Haziran 2016, s. 110, 111.

hukuk davası açma hakkı ortadan kalkmış olur. Elbette bu hususa sadece alınan ibra kararındaki eylem ve işlemler dahildir. Bu karar dışında kalanlar için hukuki dava açma hakkı gizli kalmaktadır. Unutulmamalıdır ki ibra kararı müdürlerin sadece hukuki sorumluluklarını ortadan kaldırmakta olup cezai alanda bir anlam ifade etmemekte, müdürlerin cezai sorumlulukları devam etmektedir⁴²¹.

Açık ibradan anlaşılması gereken, şirket genel kurulunda ibraya yönelik bir madde bulunması ve bu madde uyarınca ibraya ilişkin karar alınmasıdır. Böyle bir karar ile genel kurul, ibra ile ilgisi olan kişi hakkında verdiği kararı açıkça belirtmek zorundadır. Örtülü ibrada ise genel kurulda ibraya ilişkin madde bulunmadığı halde bilanço oylaması ile ibraya ilişkin karar alınmaktadır⁴²².

Dolayısıyla açıkça genel kurulun bilgisine sunulmayan işlemler ibra kararı kapsamında olamayacaktır. İbra kararının alınabilmesi için kararın ortakların bilgisine sunulup açıklanmış olması gerekmektedir. Yargıtay bu hususa ilişkin bir kararında “...*bir kısım davalılar vekilince 2003-2004 yılları itibariyle müvekkillerinin bir kısmının ibra edildiği, davacının da olumlu oy verdiği savunulmasına ve ibranın, yalnızca genel kurulun bilgisine sunulan işlemleri içereceği, açıklanmamış ve ortakların bilgisine sunulup tartışılmamış konularda ibranın varlığından söz edilemeyeceği nazara alınarak ibra savunmasının da açıklanan ilkeler doğrultusunda yeterince değerlendirilmemesi de keza doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir...*” diyerek ibranın açıkça yapılmasının ve tartışılmasının önemini belirtmiştir⁴²³.

Borcu sona erdiren ibra, gerçek kişilerin yanı sıra tüzel kişiler için de geçerli olmaktadır. Dolayısıyla tüzel kişi ile organları arasında bulunan yönetim sözleşmesine dayalı olarak meydana gelen borçlar açısından tüzel kişiliğe ait organların, yetkili genel kurul tarafından ibra edilebilmesi mümkündür. Burada tüzel kişiliğin alacaklı, organın ise borçlu konumda olduğu aşıkardır. Söz konusu ilişkide, borçlu olan tüzel kişi organının ibrayı kabul etmesi halinde tüzel kişiliği haiz topluluk ile organ arasındaki borç ilişkisi sona erecektir. Bu husus, genel kurulda ibra yapılması için oy kullanan kişiler açısından bağlayıcı olacaktır. İbra yapılmaması doğrultusunda oy kullananlar ise ibra etmedikleri organ hakkında hukuki yollara başvurarak alacaklarını alma yönünde işlem yapabileceklerdir⁴²⁴.

⁴²¹ **Yavuz, Mustafa:** Anonim ve Limited Şirketlerde İbra Kararının Sorumluluk Davalarına Etkisi, Mali Çözüm Dergisi, Kasım - Aralık, 2016, s. 135, 136, 137.

⁴²² **Kır,** s. 118.

⁴²³ **Yargıtay 11. H.D.,** T. 24.03.2016, 2015/6752 E., 2016/3343 K., (<https://karararama.yargitay.gov.tr>), (E.T. 01.12.2018).

⁴²⁴ **Kılıçoğlu, Ahmet Mithat:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018, s. 1069.

Limited şirketin ibrası ile ilgili düzenleme, eTTK'nin 380. maddesinde, TTK'nin ise 558. maddesinde; *“İbra kararı genel kurul kararıyla kaldırılamaz. 445 inci madde hükmü saklıdır. Şirket genel kurulunun, sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldırır. Diğer pay sahiplerinin dava hakları ibra tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle düşer.”* denilmek suretiyle düzenlenmiştir. Bu maddede iki yenilik bulunmaktadır. İlk yenilik, ibraya olumlu oy veren pay sahipleri ile ibra kararını bilerek pay iktisap eden kişilerin dava haklarına ilişkindir. Diğer yenilik ise pay sahiplerinin dava haklarını kullanmalarındaki hak düşürücü süre ile ilgilidir. Bu duruma göre; pay sahipleri eğer dava açacaklarsa bunu, ibra kararının alınmasından itibaren altı ay içinde yapmalıdırlar.⁴²⁵

Kuruluş ve sermaye artırımında ibra başlıklı 559. madde metninde yer alan hüküm eTTK'de yer alan 310. madde ile aynı içerikte olup eski maddeyi aynen *“Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin, şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumlulukları, şirketin tescili tarihinden itibaren dört yıl geçmedikçe sulh ve ibra yoluyla kaldırılamaz. Bu sürenin geçmesinden sonra da sulh ve ibra ancak genel kurulun onayıyla geçerlilik kazanır. Bununla beraber, esas sermayenin onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahipleri sulh ve ibranın onaylanmasına karşı iseler, sulh ve ibra genel kurulca onaylanmaz.”* şeklinde korumuştur.

Dolayısıyla limited şirket müdürlerinin; şirket kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumluluklarının kaldırılabilmesi için şirketin tescil tarihinden itibaren dört yıl geçmiş olması gerekmektedir. Bu süre sona erdikten sonra ise genel kurulun onayı ile ibra geçerlilik kazanabilecektir⁴²⁶.

Şirket genel kurulu tarafından alınan ibra kararları, anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin, limited ortaklıklarda ise müdür veya müdürlerin hukuki sorumluluğunu ortadan kaldırmaktadır. Alınan ibra kararı, şirket yöneticilerinin yaptıkları işlemlerin, verdikleri kararların ve izledikleri yolların ortaklar tarafından onaylandığını, ortaklar açısından sorun teşkil etmediğini ve ortakların onlara duyduğu güveni göstermektedir. Dolayısıyla limited ortaklıkta müdürlük sıfatını haiz kişiler, eğer kusurları ile şirkete bir zarar vermişlerse elbette bu zarardan sorumlu olacaklardır. Buradaki sorumluluk ilişkisi, şirket sözleşmesinden veya kanundan kaynaklıdır. İşte müdürlerin, yöneticilerin bu tip

⁴²⁵ Aydın, Limited Şirketler, s. 216, 217.

⁴²⁶ Altaş, Soner: Anonim ve Limited Şirketlerde İbra Kararı Neden Ve Nasıl Alınmalıdır?, Mali Çözüm Dergisi, Kasım - Aralık 2016, s. 133.

sorumluluklarına ilişkin durumu ortadan kaldıran kurum ise ibradır. Her ne kadar eTTK’de birtakım karışıklıklar olsa da TTK ile gelen düzenleme neticesinde; şirket genel kurulu tarafından alınan müdürlerin bu yöndeki sorumluluklarına ilişkin ibra kararı ile şirketin bu kişilere karşı sorumluluk davası açma hakkı ortadan kalkmış olacaktır⁴²⁷. Kanaatimizce; müdürlerin yapmış oldukları işleme karşı alınan ibra kararı ile yansıtılmak istenen, yapılan işin onaylandığı, diğer ortaklarca da içselleştirilmiş, benimsenmiş olduğudur. Dolayısıyla, ibra kararı kapsamına giren bir işlem hakkında verilen “aklama” kararı neticesinde, dönüp de dava açmak işin mantığına uygun düşmeyecek, böyle bir durumda verilen ibra kararlarının hiçbir önemi kalmayacaktır.

İbra, hukuki sorumluluğu ortadan kaldıran bir hal olduğundan⁴²⁸; müdürlerin, limited şirket genel kurulunca ibra edilmediği hallerde ise şirket, uğramış olduğu doğrudan zararların giderilmesi bakımından sorumlu olan yöneticiler hakkında sorumluluk davası açabilecektir⁴²⁹. Bu dava TTK’nin “*Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu*” başlıklı 553. maddesi uyarınca açılacak olup yine aynı kanunun 560. maddesi uyarınca, zararın ve sorumlunun öğrenildiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıllık zamanaşımı süresi içinde açılacaktır. Yine TTK madde 560 uyarınca; Bahsi geçen fiillerle alakalı olarak eğer Türk Ceza Kanunu’nda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş ise bu durumda tazminat davası da uzun olan bu zamanaşımı süresine tabii olacaktır.

Müdürlerin, kanundan veya sözleşmeden kaynaklanan birtakım yükümlülüklerini kendi kusurları ile ihlal ettikleri durumlarda şirketle beraber şirket ortakları hatta şirket alacaklıları da doğrudan zarar gören konumunda olabilmektedirler. Şirket ortaklarının zarar görmesi hali direkt olarak ortağın malvarlığında bir eksilmenin olması demektir. Ortağın malvarlığında meydana gelen bu doğrudan zararın, limited şirket ortaklığı ile bir alakası bulunmamaktadır. Yani ortağın bu zararı, şirket zararından tamamen bağımsızdır. Dolayısıyla ortakların bu anlamda kendi malvarlıklarında meydana gelen azalmaya dayanarak açacakları dava genel hükümlere tabiidir. Fakat burada da dava direkt şirkete yöneltilmekte, tazminat ise davayı açan ortağa ödenmektedir. Unutulmamalıdır ki böyle bir davanın söz konusu olabilmesi için limited şirket müdürlerinin kanundan veya sözleşmeden kaynaklanan sorumluluklarını kusurları ile ihlal etmiş olmaları gerekmektedir. Limited şirket ortaklığı, sadece doğrudan zarara uğrayabilmekte iken şirket ortağı hem doğrudan hem de dolaylı

⁴²⁷ **Yavuz**, Anonim ve Limited Şirketler İbra Kararı, s. 135, 137.

⁴²⁸ **Altaş, Soner**: Limited Şirketlerde Kurucuların, Müdürlerin ve Tasfiye Memurlarının Hukuki Sorumlulukları, Terazi Hukuk Dergisi, C. 10, Sa. 107, Temmuz 2015, s. 46.

⁴²⁹ **Yavuz**, Anonim ve Limited Şirketler İbra Kararı, s. 137.

olarak zarara uğrayabilmektedir. Şirket ortağının doğrudan zararında ise yukarıda belirtildiği gibi zarar, bizzat davacı ortağa ödenir. Dolayısıyla şirket ortaklarının uğramış olduğu doğrudan zararlara ilişkin olarak sorumluluk davası açabilmeleri, şirket genel kurulu tarafından alınan ibra kararı ile ortadan kalkmamaktadır. Çünkü burada önemli olan ortağın zarara uğramış olmasıdır. Şirketin herhangi bir zararının olup olmamasından tamamen ayrı olan bu duruma her ne kadar uygulamada rastlanılmasa da ortakların böyle bir hakları olduğu aşîkardır⁴³⁰.

Tüm bunların yanı sıra, şirketin doğrudan uğramış olduğu zarar neticesinde ortakların da dolaylı olarak uğradığı zararın varlığından bahsedilebilir. Şirketin direkt yani doğrudan uğramış olduğu zarar elbette ortaklar açısından dolaylı da olsa bir zarara sebep olacaktır. Bu hallerde, şirket müdürleri, ortakların dolaylı olarak uğradığı bu zararlardan da sorumlu olacaklardır. Burada zarara uğrayan ana olgu şirkettir. Fakat limited şirketin malvarlığını azaltan, değerini düşüren herhangi bir davranış veya fiil, ortakların da zarara uğramasına sebep olacaktır. Burada esas amaç, ortakları değil, şirket malvarlığını korumaktır. Zarara uğrayan ortaklar, tıpkı doğrudan zarara uğradıklarında olduğu gibi burada da sorumluluk davası açabileceklerdir⁴³¹. Açılacak bu davada çıkacak olan tazminat, ortağın doğrudan zarar görmesinden farklı olarak direkt şirkete ödenecek ve zarara uğrayan ortak, bu tazminatın kendisine ödenmesini isteyemeyecektir. Yukarıda da bahsedildiği üzere burada amaç ortağın değil, şirketin çıkarlarını korumaktır⁴³².

Limited şirketin yönetimine katılmış olan üyelerin, aynı anonim şirketlerde olduğu gibi müdürlerin ibralarına karşı oy kullanmaları olanaklı değildir. Yani müdürlerin ibralarına ilişkin oylamaya sadece şirket yönetiminde katılmamış olanlar katılabilecektir. Kanuni bu düzenleme ile beraber Yargıtay 11. Hukuk Dairesi de bu konuda açık ibra olması gerektiğini söylemiştir. Anılan dairenin kararında “*Genel kurul tarafından verilen ibra kararlarının hukuki sonuç doğurabilmesi için ibranın açık ibra, yani somut olayların tartışılıp değerlendirilmek sureti ile ilgililerin ibrasına karar verilmesi gerekmektedir.*”⁴³³ denilmektedir. Anlaşılacağı üzere, genel kurul tarafından verilen ibra kararlarının hukuki bir sonuç doğurabilmesi için ibranın açık ibra şeklinde yapılması yani somut olayın öncelikli olarak tartışılması ve akabinde değerlendirmesi gerektiği dolayısıyla ibra işleminin ancak bu durumdan sonra yapıldığı hallerde geçerli olacağı belirtilmiştir. Buradan anlaşılması gereken

⁴³⁰ **Yavuz**, Anonim ve Limited Şirketler İbra Kararı, s. 138, 139.

⁴³¹ **Yavuz**, Anonim ve Limited Şirketler İbra Kararı, s. 139, 140.

⁴³² **Altaş**, Hukuki Sorumluluk, s. 47.

⁴³³ **Yargıtay 11. H.D.**, T. 13.05.2013, 2012/10887 E., 2013/9792 K., (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), (E.T. 01.12.2018).

husus; limited şirketlerde müdürlerin kendi kusurları ile şirkete zarar verdikleri durumlarda ibranın, genel kurul toplantısında gündeme alınması ve ibra kararının; oluşan zararı, sebeplerini ve kusur durumlarını açıkça ortakların bilgisine sunup, tartışarak bir sonuca varılması gerektiğidir. Burada tartışılan hususların bu şekilde açıkça yazıya geçirilmesi, ilerde aleyhlerine açılacak davalar açısından önem arz etmektedir⁴³⁴. Kanaatimizce; genel kurulca verilecek ibra kararı ile de müdürler bu yasaktan muaf tutulabileceklerdir. Kanunen getirilen rekabet yasağı düzenlemesi nasıl gerektiğinde taraflarca sınırlandırılabilir veya kısmen ya da tamamen ortadan kaldırılabilirse yine taraf iradelerine dayalı olarak ibra kararı verilmesi de müdürleri bu yasaktan muaf tutacak daha doğru bir ifade ile yasağa aykırı davranışlarda bulunsalar bile sonuçlarından sorumlu tutulmayabileceklerdir. Çünkü ibra kararının verilmesi demek, yapılan işlemlerden memnun olduğunu, dolayısıyla işlemi yapanların adeta aklandığını belirtmektedir.

⁴³⁴ **Altay**, İbra Kararı, s. 131, 132.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ

Kişilerin, adeta bir diğeri ile yarış halinde olarak, ona karşı üstünlük sağlamak maksadıyla davranışlarda bulunması, kendi menfaatleri uğruna diğelerinin çıkarlarını zedelemeye çalışması rekabet ortamının doğurduğu olağan bir sonuçtur. Her ne kadar kişiler arasındaki rekabete dayalı bu ortamın, her zaman bir öncekinden daha iyisini elde etmek uğruna çaba sarf edilmesi gibi olumlu yönleri olsa da ulaşılmak istenen amaca giden bu yolda kişilerin bir diğeri kişiye karşı başarı elde etmek maksadıyla olumsuz davranışlar sergilemesi de elbette kaçınılmazdır. İşte bu gibi olumsuzluklarının önüne geçmek amacıyla, kanuni düzenlemeler ile Anayasal bir hak olan rekabet etme özgürlüğüne birtakım sınırlandırmalar getirilmiştir. Elbette bu yasak ile korunmak istenen, başkalarının haklarına zarar gelmesinin önüne geçmektir. Fakat bir tarafın zararının korunması amaçlanırken diğeri tarafın da çıkarları gözetilmeli dolayısıyla getirilen yasakların da bir sınırı olmalıdır. Bu sınır ise yer, konu ve zaman bakımından değerlendirilmektedir. Rekabetin yasaklanmasına ilişkin bu kurallar, emredici nitelikte olmadıklarından gerektiğinde taraflarca sınırlandırılabilir ve hatta tamamen kaldırılabilir.

Rekabete ilişkin yasağın temelinde; arada bağ bulunan kişi ya da topluluklara karşı sadakatli davranma yükümlülüğü yer almaktadır. Kaldı ki arada bir bağ olmayan, hesap verilme durumu bulunmayanlara karşı üstünlük sağlamak gibi bir durum olmadığından herhangi bir yasağın varlığından da söz edilemeyecektir. Dolayısıyla sadakat yükümlülüğünün olduğu her yerde rekabetin olduğunu, bunun da bir sonucu olarak yasakların meydana geldiğini söyleyebiliriz. TTK'de düzenlenen hükümler uyarınca; limited şirketlerde ortakların rekabet etmemesine ilişkin kanuni bir düzenleme bulunmamakla birlikte müdürler açısından tam tersi bir durum söz konusudur. Müdürlerin, rekabet etmemesine ilişkin düzenleme kanuni olup aksi sözleşme ile kararlaştırılabilecektir. Müdürlere ilişkin bu hükmün emredici olmaması, rekabete dayalı olan bu yasakların iç ilişkiden kaynaklanmasının yanı sıra kamu düzeniyle bir alakasının olmamasına dayanmaktadır.

Yasakla ilgili olarak tespit edilmesi gereken en önemli noktalar yer, konu ve süredir. Konu bakımından her ne kadar farklı görüşler savunulsa da kanaatimizce şirket sözleşmesinde ne yazarsa yazsın şirketin aktif olarak faaliyet gösterdiği alanlar dikkate alınmalıdır. Aksi halde yasağın kapsamı oldukça geniş yorumlanacaktır. Süre bakımından yasağın başlaması ise müdürlük veya ortaklık sıfatlarının kazanılması ile olup bu sıfatların ortadan kalkmasıyla da sona erecektir. Fakat bu süre zarfından sonra da yasağın devam etmesi bir sözleşme ile

kararlaştırılabilir. Burada, ortaklık veya müdürlük sıfatı sona erdikten sonra rekabet yasağına tabii olunmaya devam edilmesine ilişkin söz konusu sözleşme, TTK uyarınca düzenlenmediğinden, genel hükümler uyarınca yapılacaktır. En nihayetinde süre bakımından getirilen bu yasak limited şirket ortaklığının ortadan kalkmasıyla son bulacaktır. Yer bakımından ise temel alınması gereken husus şirketin faaliyetlerini gösterdiği yerdir. Şirket faaliyetlerinin aktif olarak yürütüldüğü yerde şirket sınırlarına hakim olan bir diğer ortağın ya da müdürün rekabet etmesi engellenmek istenebilir. Tüm bu durumlarda dikkat edilmesi gereken en önemli nokta ise bir hakkın kötüye kullanılmasına imkan vermeden, dürüstlük kuralları çerçevesinde gerekli sınırlandırmaları veya yasakları koymaktır.

Tüzel kişilerin ortak veya müdür olduğu hallerde ise tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisi ile tüzel kişi ortağın organlarının rekabet yasağına ilişkin sorumluluğuna; tüzel kişi müdürün kendisini bir gerçek kişi ile temsil etmesi durumunda ise bu gerçek kişinin fiilinden tüzel kişi müdür sorumlu olduğundan, doğrudan tüzel kişinin sorumluluğuna gidilecektir. Fakat burada tüzel kişinin, kendisini temsil eden gerçek kişi temsilciye rücu etmesi mümkündür.

Bunun yanı sıra müdürlerin, limited şirket ortaklığından kendi istekleri ile ayrıldığı yani istifa ettiği hallerde müdürlük sıfatları sona ereceğinden aksine bir düzenleme bulunmadığı sürece rekabet yasağına olan tabiiyetleri de sona erecektir. Fakat kanaatimizce burada, istifa ederek limited ortaklıkla bağıni koparmak isteyen müdürün istifa nedenleri araştırılmalı ve somut olaya göre değerlendirme yapılmalıdır. TTK’de yer almayan istifa kurumu, şirkete karşı bağlılık yükümlülüğü açısından değerlendirilmeli ve bu hususta bir düzenlemeye yer verilmesi gerekmektedir.

Gerek müdürlerin gerekse de ortakların bağlı buldukları limited şirket ortaklığının çıkarlarını, kendi çıkarlarından üstün görmeleri ve bu ortaklığa zarar verecek davranışlardan kaçınmaları şüphesiz ki onların sadakat yükümlülüklerinin temelini oluşturmaktadır. Buna rağmen belirli düzenlemeler ile müdürlerin veya ortakların bu yasaktan muaf tutulabilecekleri belirtilmiştir. Ortaklar kanunen zaten rekabet yasağına tabii olmadıklarından onlar açısından muafiyet yerine aslında rekabet yasağı kapsamına dahil edilme hususu önem arz etmektedir. Fakat kanunen yasağına tabii olan müdürler açısından durum biraz farklıdır. Bunların yasaktan muaf olabilmesi için ya tüm ortaklar tarafından müdürlere yazılı izin verilmesi ya da genel kurulca böyle bir karar alınmalıdır. Bunun yanı sıra müdürlerin adeta aklanmalarına ilişkin olarak alınan ibra kararları da limited şirket müdürlerinin rekabet yasağından muaf olabilmelerine imkan tanımaktadır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, K. (2017). Limitet Şirkette Şahıs Şirketine Özgü Haller. *Bursa Barosu Dergisi*, 92-100.
- Akıntürk, T., / Ateş, D. (2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri*. İstanbul: Beta Basım.
- Alışkan, M. (2013). *Limited Şirket (Tarihçe Niteliği)*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Almaç, T. Ö. (2017). Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma Konusunda Haklı Sebep Olarak Kabul Edilebilecek Hususlar. *Terazi Hukuk Dergisi*, 60-66.
- Altaş, S. (2011). Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Temel Özellikleri. *Terazi Hukuk Dergisi*, 25-29.
- Altaş, S. (2012). Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirket Kurmanın Koşulları. *Terazi Hukuk Dergisi*, 98-126.
- Altaş, S. (2015). Limited Şirketlerde Kurucuların, Müdürlerin ve Tasfiye Memurlarının Hukukî Sorumlulukları. *Terazi Hukuk Dergisi*, 41-47. (Hukuki Sorumluluk).
- Altaş, S. (2016). Anonim ve Limited Şirketlerde İbra Kararı Neden Ve Nasıl Alınmalıdır? *Mali Çözüm Dergisi*, 129-134. (İbra Kararı).
- Altaş, S. (2017). *Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Limited Şirketler).
- Anjel, S., / Reyna, Y. (2012). 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketle. *İstanbul Barosu Dergisi*, 183-197.
- Aşık, P. (2006). *Anonim ve Limited Şirketlerde Rekabet Yasağı*. Ankara: Ankara Üniversitesi. (Limited Şirketler).
- Aşık, P. (2017). Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK m. 396). *Ankara Barosu Dergisi*, 164-202.
- Ayan, M. (2016). *Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Aydın, A. N., / Yıldırım, S. (2015). Limited Şirketlerde Kanuni Temsilcilerin Amme Alacaklarından Sorumluluğu. *Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 235-259.
- Aydın, F. (2013). *En Son Değişiklikler İle Yeni Türk Ticaret Kanununda Limited Şirketler*. Ankara: Bilge Yayınevi. (Limited Şirketler).
- Aydın, F. (2019). *Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketler Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu*. Ankara: Bilge Yayınevi. (Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu).
- Aydın, S. (2015). Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirket Ortağının, Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması. *Terazi Hukuk Dergisi*, 46-52.
- Aydoğan, F. (2004). *Ticaret Şirketlerinde Rekabet Yasağı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi. (Rekabet Yasağı).
- Aydoğan, F. (2012). *Tek Kişi Ortaklığı*. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Tek Kişi).
- Ayhan, R., / Çağlar, H., / Özdamar, M. (2019). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Babur, E. (2013). Pay Sahipleri Sözleşmeleri, Hukuk Postası. *Erdem & Erdem*. <http://www.erdem-erdem.av.tr/yayinlar/hukuk-postasi/paysahipleri-sozlesmeleri>
- Bağrıaçık, S. N. (2017). Limited Şirkette Bağlılık Yükümü ve Rekabet Yasağı. *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 251-271.
- Başkan, E. (2012). 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Rekabet Yasağı Sözleşmesi. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 116-125.
- Biçer, L., / Hamamcıoğlu, E. (2011). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler. *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 229-248.
- Bilgili, F., / Demirkapı, E. (2018). *Şirketler Hukuku Dersleri*. Bursa: Dora Yayınları.
- Bora, S. (2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri- Devrin Sonuçları ve Devre İlişkin Önemli Hususlar. *Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 75-93.
- Bozkurt, T. (2019). *Şirketler Hukuku*. Ankara: Legem Yayıncılık.

- Can, M. (2007). Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Haksız Rekabet. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 151-175.
- Can, O. (2004). 4054 Sayılı Rekabet Kanununa Göre Rekabeti Sınırlandıran Anlaşmalar ve Uygulamada Sıkça Rastlanan Anlaşma Örnekleri. Kırıkkale: Ankara Üniversitesi.
- Can, O. (2007). Rekabet Yasağı ve Rekabet Sınırlandırmaları Hukuki İlişkisi. *Rekabet Kurumu Dergisi*. (Rekabet Yasağı).
- Can, O. (2013). Rekabetin Korunmasına İlişkin Anayasal Düzenlemeler: Yeni Anayasada Nasıl Bir Rekabet? *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 97-123. (Rekabetin Korunması).
- Can, O. (2015). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma Ve İnceleme Hakkı. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Ceylan, N. (2014). Limited Şirketin Temsili. *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, 59-91.
- Cumalıoğlu, E. (2016). İbra Sözleşmesinin Konusunun ve Kapsamının Sınırları. *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 105-128.
- Çalışma ve Toplum. (2019). http://calismatoplum.org/sayi25/abc/10_21.pdf.
- Çamoğlu, E. (2010). *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Çamoğlu, E. (2014). Limited Ortaklıktan Çıkarılma. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 5-20.
- Çeker, M. (1996). Türk Hukukunda Rekabetin Korunması ve Yeni Rekabet Düzeni. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 87-117.
- Çeker, M. (2016). *Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı*. (S. Karahan, Dü.) Adana: Karahan Kitabevi. (Ticaret Hukuku).
- Dadak, K. (2010). *Limited Şirket Ortaklarının Sadakat Yükümlülüğü*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.
- Dinç, S. (2015). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Hâlleri ve Haksız Rekabet Davaları. *Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 139-173.
- Doğan, A. A. (2012). 26/6/2015 günlü 6335 Sayılı Kanunla Değişik 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler Rehberi. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ekşi, D. (2019). *Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür*. Ankara: Yetkin Yayınları .

- Erdem, E. (2017). *Türk Ticaret Kanunu İle İlgili Makaleler (2009-2016)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Eren, F. (2018). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Ertaş, E. M. (2018). *Alman ve Türk Şirketler Hukukuna Göre İsviçre Hukukundan Karşılaştırılmalı Notlarla Limited Şirket Müdürünün Rekabet Yasağı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gezmiş, Ş., / Başaran, M. (2013). *Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler Rehberi*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Göksoy, Y. C. (2007). Ortaklıklar Hukukunda Rekabet Yasaklarının Kapsamı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 633-681.
- Gürkan, M. (2014). Limited Şirketlerde Esas Sözleşme Değişiklikleri. *İstanbul Barosu Dergisi*, 41-55.
- İsmayilov, A. (2014). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Ultra Vires İlkesinin Yeri. *Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 381-398.
- Karaahmetoğlu, İ. Ö. (2018). *Limited Şirketin Temsili, 2. Baskı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karacibioğlu, O. B. (2013). *Anonim ve Limited Şirket Genel Esaslar Özellikle Anonim Şirket Esas (ANA) Sözleşmesi Limited Şirket, Şirket (ANA) Sözleşmesi*. İstanbul : Vedat Kitapçılık.
- Karakılıç, H. (2016). Piyasa Ekonomisi Açısından Rekabet ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 107-151.
- Karakılıç, H. (2019). *Limited Ortaklıkta Rekabet Yasağı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Rekabet Yasağı).
- Karasu, R. (2004). Limited Şirketlerde İdare Yetkisi Olmayan Ortakların Şirketle Rekabet Etme Yasağı. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 22(3), 141-174. (Rekabet Etme Yasağı).
- Karasu, R. (2015). *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Karasu, R. (2016). Limited Şirket Esas Sözleşmesi İle Ortakların Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı Öngörülebilir Mi? *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 61-71. (Limited Şirketler).
- Keskin, A. (2016). Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet. *Terazi Hukuk Dergisi*, 97-104.

- Kılıçoğlu, A. M. (2018). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Bası*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kır, O. (2019). *Limited Şirketler (Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Dikkate Alınarak)*. İstanbul: Aritso Yayınları.
- Koyuncuoğlu, H. (2014). Sözleşme Sonrası Rekabet Yasağı Düzenlemeleri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 447-456.
- Kunt, P. (2012). Rekabet Yasağı Sözleşmeleri. *İstanbul Barosu Dergisi*, 235-253.
- Küçükali, C. (2011). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketlerde Yönetim ve Temsil . *İstanbul Barosu Dergisi*, 98-126.
- Moroğlu, E. (2006). *Türkiye Barolar Birliği*. <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/>.
- Nilsson, G. O. (2004). *Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri*. İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları.
- Nomer, H. N. (2018). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı*. İstanbul: Beta Basım.
- Olgun, S. (2007). Limited Şirket Borçlarından Dolayı Ortakların Sorumluluğu. *Terazi Hukuk Dergisi*, 43-52.
- Pınar, H. (2014). Rekabet Hukuku ile Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi. *Rekabet Kurumu Dergisi*, 59-87.
- Poroy, R., / Tekinalp, Ü., / Çamoğlu, E. (2017). *Ortaklıklar Hukuku II*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pulaşlı, H. (2014). Şirketler Hukukundaki Temsil İle Borçlar Kanunundaki Ticari Mümessil ve Ticari Vekil Ayırımı. *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, 3-22. (Şirketler Hukukunda Temsil).
- Pulaşlı, H. (2017). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Genel Esaslar).
- Pulaşlı, H. (2018). *Şirketler Hukuku Şerhi, 3. Baskı*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Şirketler Hukuku).
- Sayhan, İ. (2004). Rekabet Hukukunda Rekabet Düzeninin Korunmasına Yönelik Düzenleme Bakımından Hukuka Aykırılık. *Rekabet Kurumu Dergisi*, 5-34.

- Sayhan, İ. (2013). Rekabet Kavramı ve Haksız Rekabet, Rekabet Yasağı ve Rekabetin Korunması Müesseselerinin Hukuki Temeli. *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 101-115. (Rekabet Kavramı).
- Sinerji Hukuk Yazılımları (2018). *Sinerji mevzuat ve içtihat programı*. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
- Şener, O. H. (2017). *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taşdelen, N. (2012). *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma Ve Fesih*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tekinalp, Ü. (2012). *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Limited Ortaklıklar Hukuku).
- Tekinalp, Ü. (2015). *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Sermaye Ortaklıkları).
- Türk Dil Kurumu*. (2019). Türk Dil Kurumu: <http://sozluk.gov.tr/>.
- Ünlü, U. (2015). Tüm Yönleriyle Limited Şirketler. *Terazi Hukuk Dergisi*, 99-106.
- Ünlü, U. (2015). Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Haksız Rekabet Hukuku. *Terazi Hukuk Dergisi*, 159-165.
- Yanlı, V. (2000). *Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması*. İstanbul: Beta Basım.
- Yargıtay.(2018). *Yargıtay Karar Arama*. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>.
- Yasan, M. (2018). *Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yavuz, M. (2012). Yeni TTK'ya Göre Limited Şirketlerde Ortakların Bağlılık (Sadakat) Yükümlülüğü. *Mali Çözüm Dergisi*, 193-201. (Bağlılık Yükümlülüğü).
- Yavuz, M. (2013). Limited Şirketlerde Müdürlerin Görevden Alınma Usulleri. *Terazi Hukuk Dergisi*, 70-73.
- Yavuz, M. (2016). Anonim ve Limited Şirketlerde İbra Kararının Sorumluluk Davalarına Etkisi. *Mali Çözüm Dergisi*, 135-144. (Anonim ve Limited Şirketler İbra Kararı).

Yıldız Ş. (2013). *İstanbul Ticaret Üniversitesi*.

https://ticaret.edu.tr/Uploads/yayin/sosyal/61_79_Sukru_Yildiz.pdf.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. (2018).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.

